

Jaarverslag 2025

Onderzoeksprogramma
departement Law & Tax
Erasmus School of Law

Vice-voorzitter/portefeuillehouder: prof. mr. dr. M.M.W.D. Merkkx
Rotterdam, 26 februari 2026

Legitimiteit in belastingheffing

Op zoek naar duurzame belastingheffing in een veranderende wereld

Departement Law & Tax
Erasmus School of Law

Teksten en eindredactie: Madeleine Merkk

Ondersteuning, tabellen en lay-out: Elissa Abou Zeid

Ondersteuning bij overzicht van onderzoeksoutput: Marianne Breijer

Rotterdam, 26 februari 2026

Inhoud

1. Inleiding	5
2. Het programma	8
2.1 Legitimiteit in belastingheffing als zodanig	9
2.1.1 Rechtsbescherming en procedurele rechtvaardigheid	10
2.1.2 Verzamelen en uitwisselen van gegevens, proportionaliteit en rechtsbescherming	12
2.1.3 Gelaagdheid van wetgeving en het gebruik van soft law	13
2.1.4 Fairness in belastingheffing	14
2.1.5 Gebruik van belastingheffing om gedrag te beïnvloeden	16
2.2 Legitimiteit en (de)globalisering	17
2.2.1 Geopolitiek, handel, douanerecht en andere indirecte belastingen	17
2.2.2 Vennootschapsbelasting en globalisering	20
2.2.3 Vrij verkeer van natuurlijke personen binnen de EU en fiscaliteit	21
2.3 Legitimiteit en duurzaamheid	22
2.3.1 Circulariteit en ESG	22
2.3.2 Lokale belastingheffing en verduurzaming	24
2.3.3 Implementatie en hervorming van belastingwetgeving in ontwikkelingslanden	25
2.4 Legitimiteit en digitalisering	25
2.4.1 Vennootschapsbelasting in een digitale economie	25
2.4.2 Btw, douanerechten en lokale belastingheffing in een digitale economie	27
3. De mensen	29
3.1 Deelnemers vanuit het departement Law & Tax en FEI (ESE)	29
3.2 Buitenpromovendi	31
3.3 Promotieonderzoeken in uitvoering	32
4. Georganiseerde seminars en bijeenkomsten	34
4.1 Top-Level Seminar EU VAT	34
4.2 Top-Level Seminar in EU Customs Law	34
4.3 Congressen	35
4.4 Webinars	35
5. Kennismaking van studenten met het onderzoek	37
5.1 Inbedding onderzoek in het onderwijs	37
5.2 Scripties en activiteiten van studenten in relatie tot het onderzoeksprogramma	38
6. Zichtbaarheid van het programma	40
6.1 Kernpublicaties	40
6.2 Valorisatie door conferenties en lezingen	41
6.3 Invloed op overheidsbeleid	41
6.4 Optredens in de media	42
6.5 Lidmaatschappen van redacties, vaste medewerkerschappen	44
6.6 Onderzoek gefinancierd door de NWO	45
6.7 Onderzoek voor derden	45
6.8 Contacten met de fiscale praktijk	45
6.9 Colleges op andere universiteiten en overige wetenschappelijke activiteiten	48
7. Tot slot	50
Annex	51

Tabel 1: Personele formatie in fte's onderzoek per ultimo van het jaar	52
Tabel 2: Promoties per jaar	52
Tabel 3: Lidmaatschappen van promotie- en oppositiecommissie	52
Tabel 4: Kwantitatieve onderzoeksresultaten per jaar	53
Tabel 5: Onderzoekoutput 2025	55
1 Wetenschappelijke publicaties	55
1.1 Artikelen	55
1.1.1 <i>Internationaal</i>	55
1.1.2 <i>Nationaal</i>	55
1.2 Boeken	56
1.2.1 <i>Internationaal</i>	56
1.2.2 <i>Nationaal</i>	57
1.3 Hoofdstukken in een boek	57
1.3.1 <i>Internationaal</i>	57
1.3.2 <i>Nationaal</i>	57
2 Vakpublicaties	58
2.1 Artikelen	58
2.1.1 <i>Internationaal</i>	58
2.1.2 <i>Nationaal</i>	58
2.2 Boeken	59
2.2.1 <i>Internationaal</i>	59
2.2.2 <i>Nationaal</i>	59
2.3 Hoofdstukken in een boek	59
2.3.1 <i>Internationaal</i>	59
2.3.1 <i>Nationaal</i>	59
2.4 Bijdragen aan encyclopedische werken (online)	60
2.5 Annotaties	60
2.6 Internetartikelen en digitale producten	67
3 Populariserende publicaties en media optredens	68
3.1 Bijdrage week- of dagblad	68
3.2 Media optredens	68
4 Lezingen, expertmeetings, paneldebatten	69
4.1 <i>Internationaal</i>	69
4.2 <i>Nationaal</i>	71
5 Rapporten	73

1. Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag 2025 waarin wij met gepaste trots aan al onze stakeholders en financiers verantwoording afleggen over onze activiteiten in het afgelopen jaar. In 2025 zijn wij verdergegaan met ons sinds 2024 nieuwe onderzoeksthema: “Legitimiteit in belastingheffing. Op zoek naar duurzame belastingheffing in een veranderende wereld.” Binnen dit thema gaan we - uitgaande van belangrijke maatschappelijke veranderingen op het gebied van met name (de)globalisering, duurzaamheid en digitalisering - in op de vraag wat dit betekent voor de legitimiteit van belastingheffing, zowel wanneer het aankomt op de heffing als de inning en het toezicht. Legitimiteit omvat binnen ons onderzoeksprogramma democratische legitimiteit, rechtsbescherming, procedurele rechtvaardigheid en eerlijke belastingheffing.

Het thema legitimiteit in belastingheffing kan op veel maatschappelijke belangstelling rekenen. Belangrijke maatschappelijke thema's als (de)globalisering, digitalisering en duurzaamheid vergen namelijk een andere manier van kijken naar zowel de heffing en inning van belasting als het toezicht daarop. Binnen die ontwikkelingen worden meer en meer verantwoordelijkheden gelegd bij private rechtssubjecten. Gedacht kan bijvoorbeeld worden aan het verzamelen en uitwisselen van informatie op grond van de richtlijn betreffende administratieve samenwerking (DAC) met als meest recente uitbreidingen DAC 8 (data over crypto's) en DAC 9 (Pijler 2 informatieaangifte). Ook de toegenomen inzet van technologie door (belasting)autoriteiten stelt de wetenschap voor vraagstukken op het gebied van legitimiteit en rechtsbescherming. We hoeven alleen maar te denken aan de toeslagenaffaire om te weten hoe het mis kan gaan op dit vlak.¹ De centrale onderzoeksvraag binnen ons programma luidt:

Wat betekenen maatschappelijke veranderingen als gevolg van met name (de)globalisering, verduurzaming en digitalisering voor de legitimiteit van belastingheffing, zowel wanneer het aankomt op de heffing als de inning en het toezicht?

De centrale onderzoeksvraag van ons onderzoeksprogramma wordt uitgewerkt in een viertal onderzoekslijnen, waarbinnen wij diverse subthema's formuleren en deze ook jaarlijks herijken en waar nodig herzien. De vier onderzoekslijnen zijn:

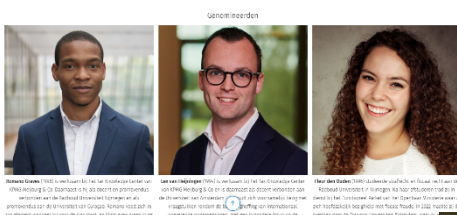
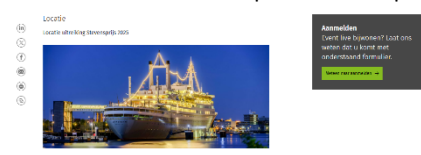
1. Legitimiteit in het belastingrecht als zodanig
2. Legitimiteit en (de)globalisering
3. Legitimiteit en duurzaamheid
4. Legitimiteit en digitalisering

Het is van belang op te merken dat het fiscale recht niet op zich staat. Diverse invloeden van buitenaf zijn werkzaam of zijn werkzaam geweest op zowel het formele als materiële belastingrecht of zullen dat in de toekomst zijn. Omgekeerd gaat ook invloed uit van het belastingrecht op andere rechtsgebieden dan wel andere disciplines.

¹ Hoewel het bij toeslagen niet gaat om een belasting, maar om een tegemoetkoming, zou een dergelijke situatie zich ook kunnen voordoen in het belastingrecht. Samen met Breyli Luna Calzado deed Madeleine Merkx hier in 2025 onderzoek naar wat resulteerde in de publicatie, 'Navigating the Risks of the Use of Digital Reporting and E-invoicing in the Age of Advanced Fraud Detection', EC Tax Review. 34, 5, p. 186-200.

In 2025 waren er diverse persoonlijke successen te vieren. Op 23 mei 2025 verdedigde Nikolai Milogolov succesvol zijn promotie-onderzoek getiteld 'Herbalanceren van de principes van het internationale belastingregime om de belastingconcurrentie te reguleren' dat Nikolai voltooide bij ons departement onder begeleiding van promotoren Maarten de Wilde en Brigitte Unger (Wirtschaftsuniversität Wien / Universiteit Utrecht). Het proefschrift van Nikolai Milogolov richt zich op de regulering van

belastingconcurrentie en onderzoekt welke beleidsdoelstellingen zogeheten hub-jurisdicties en hoogbelastende jurisdicties in dit verband nastreven in het huidige post-BEPS (Base Erosion and Profit Shifting) tijdperk, en welke implicaties dit heeft voor de beginselen en doelstellingen zoals deze ten grondslag liggen aan het internationale belastingregime (international tax regime). Een fraai, interessant en gedegen onderzoek. En natuurlijk ook een mooie dag, voor Nikolai en zijn familie en dierbaren en voor het departement en promotoren.

Eind 2025 werd bekend dat Fleur den Ouden is genomineerd voor de Stevensprijs 2025. Deze door Wolters Kluwer ingestelde prijs wordt jaarlijks uitgereikt aan een jonge auteur die moeilijke fiscale materie op een eenvoudige en heldere manier beschrijft. Al een aantal van onze medewerkers hebben deze prijs in eerdere jaren gewonnen: Ilona van den Eijnde (2022), Loes van Hulten (2021), Martijn Schippers (2019) en Madeleine Merckx (2015).²

Op 10 en 11 maart 2025 gaven Maarten de Wilde, Madeleine Merckx en Martijn Schippers een cursus over EU-belastingrecht aan de vertaaldienst van de Raad van de Europese Unie. Sigrid Hemels trad in maart en april 2025 op in door de Europese Commissie (DG Employment en DG Taxud) voor de lidstaten georganiseerde workshops over tax incentives voor de social economy. Zij schreef hier ook een door de Europese commissie gepubliceerde working paper voor.³ Op uitnodiging van het Benelux Parlement deelde Martijn Schippers op 28 november 2025 tijdens de plenaire vergadering zijn visie op de overeenkomst tussen de Verenigde Staten en de Europese Unie en in het bijzonder de betekenis ervan op de Benelux. Hij deelde in zijn voordracht zijn oprechte zorgen over dat de overeenkomst voor wat betreft de invoerrechten een breuk lijkt te betekenen met de principes van multilateralisme, rule-based trade en de rule of law.⁴ Een erkenning van de kwaliteiten van deze onderzoekers dat dergelijke Europese instellingen hen hiervoor benaderen.

² <https://www.wolterskluwer.com/nl-nl/events/stevensprijs>. Helaas heeft Fleur de prijs niet gewonnen, maar de nominatie alleen al is een mooie erkenning van haar werk.

³ S.J.C. Hemels, Tax incentives as a policy instrument for the social economy. General overview and VAT. European Commission, February 2025 https://social-economy-gateway.ec.europa.eu/document/download/36c89e9b-63e9-41a4-aa41-4f3fc89a24c8_en?filename=Thematic_discussion_paper_WS1_0.pdf.

⁴ <https://www.eur.nl/esl/nieuws/de-betekenis-van-de-raamwerkovereenkomst-voor-de-benelux>

Daarnaast mag niet onvermeld blijven dat de kracht van het onderzoeksprogramma bestaat uit de samenballing van alle individuele bijdragen van de aan het onderzoeksprogramma verbonden medewerkers. Juist die gezamenlijkheid maakt de individuele successen mogelijk. Samenwerking is daarom het streven van het onderzoeksprogramma, niet concurrentie. Deze samenwerking gaat over diverse grenzen heen. Allereerst de facultaire grens nu in dit onderzoeksprogramma niet alleen fiscale onderzoekers van de Erasmus School of Law (ESL), maar ook de via Fiscaal Economisch Instituut (FEI) aan de Erasmus School of Economics (ESE) verbonden fiscalisten samenwerken. Maar ook de universitaire en landsgrenzen overschrijden de onderzoekers graag en regelmatig. Wij zijn ervan overtuigd dat door dergelijke samenwerkingsverbanden het beste en voor de maatschappij meest impactvolle fiscale onderzoek kan worden gerealiseerd.

Naast wetenschappelijke kwaliteit van onze onderzoeksactiviteiten, een vanzelfsprekendheid, streeft het onderzoeksprogramma ook nadrukkelijk naar maatschappelijke impact en valorisatie. Het belastingrecht is immers bij uitstek een sociaal fenomeen dat één op één verbonden is met de maatschappij waarin het tot stand komt en functioneert. Wij zien het als onze opdracht om een wetenschappelijk onderbouwde bijdrage te leveren aan de maatschappelijke discussie. Dit past naadloos in de Strategie 2030 van de EUR waarin de missie is verwoord om een positieve maatschappelijke impact te creëren. Exact dit is wat wij als onderzoekers vanaf de start van het eerdere onderzoeksprogramma, dus ruim voordat de EUR deze strategie formuleerde, als onze bestaansreden zien. Wij omarmen deze strategie van harte en hebben ook dit jaar weer uit volle overtuiging hieraan bijgedragen door onze internationale en nationale wetenschappelijke, vaktechnische en populariserende publicaties en optredens.

Het onderzoeksprogramma is nauw verknoopt met het fiscale onderwijs dat op de ESL en ESE wordt verzorgd, primair in de bachelors en masters fiscaal recht en fiscale economie, maar ook in de bachelor rechtsgeleerdheid en de minor die voor alle studenten van de EUR en daarbuiten open staat. Juist ook onderwijs draagt bij aan het creëren van positieve maatschappelijke impact. Via het onderwijs delen vele collega's hun onderzoeksresultaten met studenten, enthousiasmeren we ze en betrekken we ook de aankomende generaties fiscalisten bij het wetenschappelijke fiscale onderzoek en de maatschappelijke valorisatie daarvan.

Als fiscalisten zijn we er ons bij uitstek van bewust dat belastingbetalers ons onderzoek mogelijk maken. Naar hen gaat onze grote dank uit, evenals naar onze financiers uit de publieke en private sector die, zonder invloed uit te willen oefenen op de inhoud van ons onderzoek, een belangrijke aanvulling leveren op ons onderzoeksbudget en onze onderzoekscapaciteit.

In dit jaarverslag leggen wij, zoals hiervoor is aangegeven, met gepaste trots aan al onze stakeholders en financiers verantwoording af over onze activiteiten in het afgelopen jaar. Graag blijven we de dialoog ook komend jaar voortzetten. Dus heeft u opmerkingen, gedachten of een andere terugkoppeling bij dit jaarverslag: laat het ons weten!

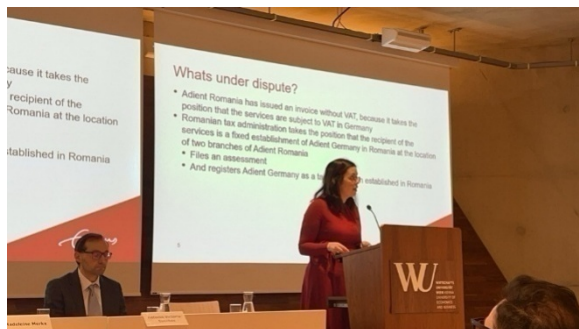
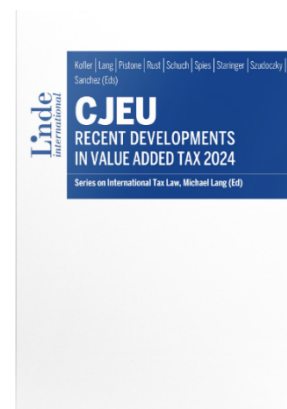
2. Het programma

Zoals in de inleiding reeds is aangegeven, gaan we in het thema legitimiteit van belastingheffing in op de centrale onderzoeksvraag wat belangrijke maatschappelijke veranderingen als gevolg van met name (de)globalisering, verduurzaming en digitalisering betekenen voor de legitimiteit van belastingheffing, zowel wanneer het aankomt op de heffing als de inning en het toezicht.

De centrale onderzoeksvraag is uitgewerkt aan de hand van een viertal onderzoekslijnen:

1. Legitimiteit in het belastingrecht als zodanig
2. Legitimiteit en (de)globalisering
3. Legitimiteit en duurzaamheid
4. Legitimiteit en digitalisering

De meeste onderzoekers concentreren zich niet louter op één onderzoekslijn, nu elk van de onderzoekslijnen diverse onderzoeksdomeinen binnen het fiscale recht beslaan. In de samenwerking vanuit verschillende onderzoeksdomeinen binnen de onderzoekslijnen ligt ook de kracht van ons onderzoeksprogramma. Een mooi voorbeeld van een dergelijke samenwerking in 2025 vormt de bijdrage van Madeleine Merckx en Erik Ros aan het boek CJEU - Recent Developments in Value Added Tax 2024 en de presentatie van Madeleine Merckx van dit onderzoek tijdens de conferentie met dezelfde titel aan de Wirtschafsuniversität Wenen op 24 januari 2025. In dit onderzoek analyseren zij niet alleen inhoudelijk de arresten van het Hof van Justitie op het gebied van de plaats van de prestatie in de btw, maar onderzoeken zij ook waarom dezelfde problematiek met enige regelmaat aan het Hof van Justitie wordt voorgelegd.

Binnen de onderzoekslijnen onderscheiden we verschillende subthema's die wij mee laten bewegen met de maatschappelijke ontwikkelingen, maar steeds binnen de vier onderzoekslijnen. De subthema's worden dus regelmatig herijkt en waar nodig herzien, vervangen of beëindigd.

2.1 Legitimiteit in belastingheffing als zodanig

Legitimiteit is een overkoepelend thema binnen het onderzoeksprogramma. (De)globalisering, digitalisering en verduurzaming creëren allemaal maatschappelijke uitdagingen op het gebied van legitimiteit. De behoefte aan uitwisseling van informatie over grenzen heen en het verzamelen en delen van gegevens creëert bijvoorbeeld vraagstukken met betrekking tot rechtsbescherming en privacy.

Legitimiteit omvat binnen ons programma democratische legitimiteit, rechtsbescherming, procedurele rechtvaardigheid en eerlijke belastingheffing. Met betrekking tot democratische legitimiteit wordt het belastinggebied geconfronteerd met verschillende niveaus van wetgeving (lokale, nationale, EU- en wereldwijde wetgeving) die een wisselwerking hebben en ook vragen oproepen over de geldigheid van lagere wetgeving in verband met hogere wetgeving. Soft law, bindende instrumenten die geen wet zijn, worden vaak gebruikt op het gebied van belastingheffing, maar roepen vragen op over democratische legitimiteit en rechtszekerheid.

Ter waarborging van heffingsbelangen in een globaliserende en digitaliserende wereld worden meer gegevens verzameld en gedeeld tussen belastingdiensten, wat goed gefundeerde instrumenten vereist voor rechtsbescherming, rechten van belastingplichtigen en toegang tot justitie/procedurele rechtvaardigheid. Ook de proportionaliteit en doeltreffendheid van wetgeving is van belang, zoals bij het verzamelen van gegevens en de verstrekking daarvan aan belastingautoriteiten, alsmede bij het gebruik van juridische ficties. Daarbij wordt een deel van de verplichtingen en controlemechanismen verschoven van de belastingdienst naar de private sector (de belastingplichtigen en partijen waarmee zij zakendoen), bijvoorbeeld in de btw. De btw-regelgeving legt namelijk aan e-commerceplatforms niet alleen verplichtingen op om informatie te verzamelen en te delen over verkopers en hun transacties, maar maakt in bepaalde gevallen deze platforms zelfs verantwoordelijk voor de voldoening van de btw op de transactie met de consument.

De behoefte aan eerlijke belastingheffing staat al ongeveer tien jaar op de agenda en is een belangrijk maatschappelijk thema. Het omvat de rol van overheden, belastingplichtigen en hun adviseurs. Last but not least, waar de haalbaarheid van de wetgeving vanuit het perspectief van de overheid een dominante rol speelt bij het ontwerp van de wetgeving, kunnen vragen worden gesteld over de doeltreffendheid en wenselijkheid van de wetgeving. De onderzoekslijn van legitimiteit als zodanig past perfect in het ESL-onderzoeksthema rebalancing private and public interests.

Binnen deze onderzoekslijn wordt onderzoek gedaan in de volgende subthema's:

- a. Rechtsbescherming en procedurele rechtvaardigheid (zie 2.1.1)
- b. Verzamelen en uitwisselen van gegevens, proportionaliteit en rechtsbescherming (zie 2.1.2)
- c. Gelaagde wetgeving en het gebruik van *soft law* (zie 2.1.3)
- d. Fairness in belastingheffing (zie 2.1.4)
- e. Gebruik van het recht om gedrag te beïnvloeden (zie 2.1.5)

2.1.1 Rechtsbescherming en procedurele rechtvaardigheid

Het waarborgen van rechtsbescherming van belastingplichtigen en inhoudingsplichtigen en procedurele rechtvaardigheid vormt een integraal onderdeel binnen het overkoepelende thema 'Legitimiteit'. Het subthema 'rechtsbescherming en procedurele rechtvaardigheid' is op internationaal en Europees niveau van belang, maar ook op nationaal en lokaal niveau.

Sam van der Vlugt heeft op het gebied van de rechtsbescherming een vergelijkende studie gepubliceerd samen met Pasquale Pistone in het Italiaanse tijdschrift *Rivista di Diritto Tributario*, waarin specifiek wordt ingegaan op de rechtsbescherming na hervormingen van het Statuut voor de Rechten van Belastingbetalers in Italië en de relevantie van een dergelijke update voor andere EU-lidstaten.⁵ Daarnaast is Sam verantwoordelijk voor het 'general report' van de jaarlijkse IBFD rapportage over de bescherming van de rechten van belastingbetalers in het kader van het Observatory for the Protection of Taxpayers' Rights. In zijn in 2025 in de prestigieuze IBFD Doctoral Series gepubliceerde boek, 'Rethinking Tax Sovereignty in the EU' komt het thema eveneens aan bod, met name met een nadruk op fundamentele beginselen zoals democratie en rechtsstaat.

Sigrid Hemels publiceerde in 2025 binnen dit thema over de fiscale wetgevingsadvisering van de Afdeling advisering van de Raad van State, onder meer in het *Liber Amicorum* van de Antwerpse hoogleraar Bruno Peeters en het boek dat verscheen ter gelegenheid van het 150-jarig bestaan van de Vereniging voor Belastingwetenschap waaraan ook Fleur den Ouden een bijdrage op het gebied van het fiscale strafrecht leverde. Sigrid werd ook regelmatig uitgenodigd om over de werkzaamheden van de Afdeling advisering te spreken, onder meer door de formeelrechtelijke specialisten van de Belastingdienst en tijdens de 12e Fiscale Conferentie Tax Talents georganiseerd door de Belastingdienst/Ministerie van Financiën en de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs.⁶ Anneke Monsma sprak ook op deze conferentie en wel over soevereinen en autonomen in het belastingrecht. Tijdens het afscheidssymposium van hoogleraar Rob Cornelisse van de UvA was Sigrid Hemels panellid in het panel over De Hoge Raad als wetgever-plaatsvervanger in de box-3-arresten, waarin het onderwerp wetgevingskwaliteit eveneens aan de orde kwam.⁷

⁵ Pistone, P., Van der Vlugt, S.J., *Riflessioni comparate sulle fonti normative del diritto tributario in Italia e nei Paesi Bassi* [Comparative Tax Law Thoughts on the Normative Sources of Tax Law in Italy and the Netherlands], *Rivista di Diritto tributario*, no. 4, IV (2025).

⁶ Een verslag hiervan is verschenen in A.N. Manna & B.M.E.M. Louer, *Verslag twaalfde Fiscale Conferentie Tax Talents*, *Weekblad fiscaal recht* 2025/118.

⁷ Een verslag van de bijeenkomst is opgenomen in P. Kumar, *Verslag afscheidssymposium Prof. dr. R.P.C. Cornelisse – 40 jaar belastingheffing over inkomen en vermogen*, *Weekblad fiscaal recht* 2025/328.

Arjen Schep en Robert Kastelein onderzochten namens het ESBL de gevolgen van wijziging van het WOZ-tijdvak van één naar twee jaar voor WOZ-uitvoeringsorganisaties van gemeenten, gebruikers van en belanghebbenden bij de WOZ-waardegegevens.⁸ Het onderzoek werd verricht in opdracht van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG). Aanleiding voor dit onderzoek is een motie die is ingediend namens de gemeenten Katwijk en Gouda tijdens de algemene ledenvergadering VNG op 26 juni 2024. Op basis van de resultaten van dit onderzoek heeft de VNG besloten niet in te zetten op wijziging van het WOZ-tijdvak van één naar twee jaar.⁹ In het Belastingblad verscheen van de hand van Robert Kastelein een samenvatting van het onderzoeksrapport.¹⁰

Madeleine Merckx interviewde, als kersverse redactievoorzitter van FED, op 7 november 2025 Jaap Zwemmer tijdens het FED-symposium Quid licet jovi, non licet bovi over o.a. het thema van dit symposium waar de positie van de burger tegenover die van de machtige overheid centraal stond. Ook publiceerde zij een artikel over de vergoeding van belastingrente in geval van in strijd met het Unierecht geheven bedragen,¹¹ een onderwerp wat tot dan toe in de literatuur nog onderbelicht was. Tijdens de NOB rondetafelbijeenkomst van 30 en 31 oktober 2025 met als thema 'Interactie tussen (beginselen) van primair EU-recht en geharmoniseerd (in)direct

belastingrecht' sprak zij over de rol die het Unierechtelijke evenredigheidsbeginsel speelt in de btw. In haar aantekening bij het arrest Dranken van Eetvelde besteedde zij aandacht aan de proportionaliteit van bij btw-fraude opgelegde naheffingen, aansprakelijkheid en sancties.

Fleur den Ouden is als promovenda aan deze onderzoekslijn verbonden. Het promotieonderzoek van Fleur richt zich op de goede procesorde in het Nederlandse belastingrecht. Met het onderzoek wordt beoogd de precieze betekenis van de goede procesorde en de toepassing daarvan binnen de rechtspleging nader te duiden. Het onderzoek creëert een dieper begrip van de betekenis van de goede procesorde voor de belastingrechter en de overige procesdeelnemers. Het promotieonderzoek wordt begeleid door Guido de Bont, Sigrid Hemels en Claire Hofman. In 2025 heeft Fleur gepubliceerd over onderwerpen die raken aan haar promotieonderzoek en over thema's op het snijvlak van het strafrecht en het belastingrecht.

Willem Boei heeft dit jaar gepubliceerd over de vaststelling van het belastingrentepercentage voor winstaandeel, cijns en oppervlakterecht (alle mijnbouwheffingen).¹² Al ruim tien jaar ontbrak een belastingrentepercentage voor deze heffingen welke "technische omissie" aldus de staatssecretaris van Financiën werd hersteld bij het Eindejaarsbesluit 2024, maar zonder duiding welke gevolgen deze omissie had voor het verleden.

⁸ Schep A.W. & Kastelein R.H. (2025). Van een jaarlijkse naar een tweejaarlijkse WOZ-beschikking? Inventarisatie van gevolgen, voorkeuren en argumenten van een tweejarig WOZ-tijdvak. Zie <https://www.eur.nl/esl/media/2025-05-rapport-verruiming-woztijdvak-esbl-2025>.

⁹ <https://vng.nl/nieuws/vng-zet-niet-in-op-invoering-tweejaarlijkse-woz-waardering>.

¹⁰ Kastelein R.H. (2025) 'Samenvatting ESBL-onderzoek naar verruiming WOZ-tijdvak', *Belastingblad* 2025/250.

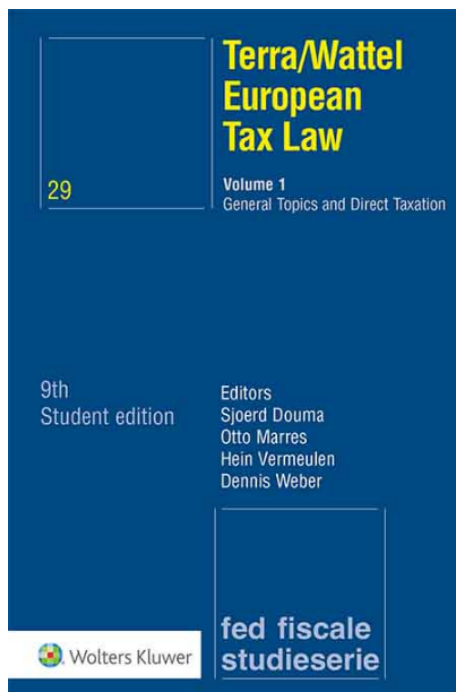
¹¹ Madeleine Merckx, 'Interest Payments in Case of Amounts Levied in Breach of Union Law: An Analysis Based on Three Recent CJEU Judgments in the Field of VAT' *Intertax* 53, 2, p. 193-204.

¹² D.J. van Bergen & W. Boei, "Technische omissie" in de belastingrenteregeling: iets keer 0=0', *WFR* 2025/237.

Anneke Monsma onderzocht of de beperking van de proceskostenvergoeding voor no-cure-no-pay adviseurs in procedures over de Wet WOZ, verkeersboetes en de bpm, zoals neergelegd in de Wet herwaardering WOZ en Bpm en zoals nader ingevuld door de Hoge Raad, beantwoordt aan het doel van de wetgever.¹³

2.1.2 Verzamelen en uitwisselen van gegevens, proportionaliteit en rechtsbescherming

Door de al zeer omvangrijke en steeds meer groeiende omvang van grensoverschrijdende activiteiten en de toenemende maatschappelijke druk om naast belastingontduiking ook belastingontwijking tegen te gaan, zijn er sinds de eeuwwisseling grote stappen gezet op het gebied van internationale gegevensuitwisseling tussen (lid)staten. Een trend die inzet op regelgeving van meer materieelrechtelijke aard om mismatches en verplaatsingen van mobielkapitaal naar laagbelastende staten in te dammen door bijvoorbeeld het niet langer aftrekbaar maken van kosten of het heffen van bronbelastingen.

Meer en meer wordt er in het kader van de gegevensuitwisseling een rol toebedeeld aan niet-overheidsinstanties zoals banken, maar ook aan belastingadviseurs en digitale platforms. De vraag komt in dit kader op of dit legitiem is en of er niet te veel wordt gevraagd van deze partijen en of hetgeen gevraagd wordt proportioneel is. Relevant voor deze vraag is ook of de gegevensuitwisseling effectief is en daadwerkelijk vruchten afwerpt.

Sigrid Hemels heeft hier in haar 2025 update van haar hoofdstukken over de Europese administratieve bijstandsrichtlijn in de studentenversie van het internationaal in het onderwijs veel gebruikte handboek Terra/Wattel European Tax Law dan ook uitgebreid aandacht aan besteed.¹⁴ Ook Maarten de Wilde schreef twee hoofdstukken in dit boek over 'Company tax proposals and tax policy initiatives' en 'The FASTER Directive'.

Madeleine Merckx besteedde eveneens aandacht aan het verzamelen en uitwisselen van gegevens, proportionaliteit en rechtsbescherming in een tweetal publicaties, maar dan in het kader van de btw. Samen met Breyli Luna Calzado schreef zij het in EC Tax Review gepubliceerde artikel Navigating the Risks of the Use of Digital Reporting and E-invoicing in the Age of Advanced Fraud Detection¹⁵ waarin wordt ingegaan op de risico's die verbonden zijn aan het gebruik van geavanceerde fraude detectietools op basis van de per 1 juli 2030 verzamelde data onder nieuwe regels voor e-invoicing en digital reporting. In het in gepubliceerde artikel 'Recent geïntroduceerde boekhoud- en informatieverplichtingen versus het EU-Handvest. Knabbelt het hongerige datamonster aan de fundamentele rechten'¹⁶ onderzocht zij de verhouding tussen informatieverplichtingen voor platforms op grond van de Btw-richtlijn en DAC 7 en informatieverplichtingen voor betalingsdienstaanbieders enerzijds en het recht op privacy, de vrijheid van ondernemerschap en het recht op eigendom anderzijds.

¹³ A.P. Monsma, 'Wet herwaardering proceskostenvergoeding WOZ en Bpm: doel bereikt?', FED 2025/70.

¹⁴ Hemels, S.J.C. Chapter 27, Exchange of information and recovery assistance: background, history and legal basis; Chapter 28, The Directive on Administrative Cooperation; Chapter 31, Concurrence rules,, In: Sjoerd Douma, Otto Marres, Hein Vermeulen, Dennis Weber (ed.), Terra/Wattel European Tax Law, vol. 1 General topics and direct taxation, Student Edition, Wolters Kluwer 2025,

¹⁵ Madeleine Merckx en Breyli Luna Calzado, 'Navigating the Risks of the Use of Digital Reporting and E-invoicing in the Age of Advanced Fraud Detection', EC Tax Review. 34, 5, p. 186-200 15 p.

¹⁶ M.M.W.D. Merckx, 'Recent geïntroduceerde boekhoud- en informatieverplichtingen versus het EU-Handvest. Knabbelt het hongerige datamonster aan de fundamentele rechten', MBB 2025/33.

2.1.3 Gelaagdheid van wetgeving en het gebruik van soft law

Binnen het fiscale domein is niet alleen lokale en nationale regelgeving van belang. Europees recht en ook internationaal recht spelen een steeds belangrijke rol binnen het belastingrecht. Dit roept ook vragen op over de verhouding tussen deze vormen van wetgeving, waaronder de vraag of lagere regelgeving in lijn is met hogere regelgeving. Het gebruik van soft law als regelgevingsinstrument komt ook steeds vaker voor. De vraag is in welke mate deze vorm van niet juridisch bindende regelgeving van invloed is op de uitleg en toepassing van wel juridisch bindende regelgeving. Ook roept het instrument vragen op over de democratische legitimiteit van het gebruik ervan. Tevens heeft de gelaagdheid van wetgeving gevolgen voor geschilbeslechting. Niet alleen Nederlandse rechters, maar ook Europese en internationale rechters hebben bevoegdheden in dat kader. Zowel de wijze waarop zij rechtspreken als de onderlinge verhoudingen tussen deze

rechtsprekende organen zijn een interessant voorwerp van onderzoek binnen dit subthema.

Sigrid Hemels, Sam van der Vlugt en Maarten de Wilde hielden zich in 2025 op diverse wijzen met dit thema bezig in relatie tot de soft law Pijler 2 regels van de OESO die via de Pijler 2 Richtlijn hard law zijn geworden in de Europese Unie. Waar de Pijler 2 Richtlijn niet meer is veranderd sinds zij werd aangenomen, zijn de OESO-richtlijnen wel steeds in beweging en worden EU-lidstaten geacht deze te volgen en te implementeren in hun nationale wetgeving. Dit roept diverse vragen op. Sigrid en Sam spraken op de negentiende GREIT Conference 'The Common Constitutional Tradition of the European Union and Its Impact on Tax Law' die op 23 en 24 april 2025 plaatsvond op de Universiteit van Salerno (Italië). De bijdrage van Sigrid was getiteld 'National constitutions and EU primary law limits in the case of the implementation of the Pillar 2 Directive: the legality principle and Pillar 2'.

Sam sprak over de limieten van (nationale) soevereiniteit in de nationale en Europese rechtsorde. Sigrid schreef over de bijzonderheden van de Nederlandse implementatie van de Pijler 2 regels ook een bijdrage in het Zweedse fiscaal-wetenschappelijke tijdschrift Skattenytt.¹⁷ Sigrid sprak in bredere zin over de legitimiteitsvraag tijdens haar bijdrage getiteld 'legal basis' aan het slotpanel 'Current trends in direct taxation' van de conferentie Recent and Pending Cases at the CJEU on Direct Taxation die van 20 tot en met 22 november 2025 in Oostenrijk plaatsvond op de WirtschafstUniversitt Wien. Soft law in de vorm van de

¹⁷ Hemels, S.J.C. "Peculiarities in the Dutch implementation of the Pillar 2 minimum tax" Skattenytt Vol. 75, no. 4, 2025, p. 508-522.

modelverdragen van de VN en OESO is door Sam van der Vlugt geanalyseerd in zijn artikel over het nieuwe Artikel 25 van het VN-modelverdrag, dat tracht een voorrangsregeling te treffen voor geschilbeslechting ingeval van samenloop met investeringsverdragen.

Het onderzoek van Erik Ros richt zich onder andere op de rechterlijke dialoog binnen Europa. De relatie tussen nationale rechterlijke instanties en het Hof van Justitie EU wordt vaak bestempeld als een rechterlijke dialoog, vooral vanwege het bestaan van de unieke prejudiciële procedure. De eerste tak van dit onderzoek gaat in op de wederzijdse afhankelijkheid tussen nationale rechterlijke instanties en het Hof van Justitie en beschrijft het karakter ervan, de rolopvattingen van zowel de Hof van Justitie als nationale rechterlijke instanties en de motieven om de interactie op het gebied van belastingrecht te voeden of zich eruit terug te trekken. De tweede tak van dit onderzoek onderzoekt binnen het gebied van belastingen de gerechtelijke dialoog in Europa horizontaal door de waargenomen dialoog tussen het Hof van Justitie, het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en het EVA-Hof te analyseren. Ook in 2025 heeft Erik binnen deze onderzoekslijn een aantal artikelen gepubliceerd.

2.1.4 Fairness in belastingheffing

Het maatschappelijk debat over de eerlijke verdeling van belastingheffing is van alle tijden, maar specifiek in het kader van de snel veranderende maatschappelijke ontwikkelingen van deze tijd, kan dit onderwerp op nog meer belangstelling rekenen. Het vraagstuk is er een met meerdere invalshoeken, waarbij het verschil in belastingheffing over inkomen en vermogen en de vraag of bedrijven hun 'fair share' aan belasting betalen het meest prominent naar voren komen in de media. Dit neemt niet weg dat naar onze mening ook andere onderwerpen, zoals diversiteit en inclusie, een belangrijk rol spelen of zouden moeten spelen in dit debat. Via dit subthema levert het onderzoeksprogramma hier een bijdrage aan. Dit deel van het onderzoeksprogramma draagt bij aan het *Erasmus Initiative 'Dynamics of Inclusive Prosperity'*.

Eerlijke belastingheffing stond centraal in het tweeluik dat Sam van der Vlugt publiceerde over de nieuw voorgestelde Corporate Own Resource for Europe: een nieuwe belastingsoort voorgesteld door de Europese Commissie om de COVID-leningen terug te betalen. Het middel is met name interessant vanuit constitutioneel perspectief, nu de kwalificatie als belasting in de nationale en Europese rechtsorde verschillende consequenties heeft voor de levensvatbaarheid van het middel.

Sigrid Hemels was in 2025 veelgevraagd om te spreken over het in de maatschappelijke belangstelling staande vraagstuk of de erfbelasting kan bijdragen aan een eerlijkere verdeling van belastinglasten of dat het juist een oneerlijke belasting is. Sigrids doel is om aan dit vaak emotionele debat een rationele, wetenschappelijke bijdrage te leveren. Niet om het debat een bepaalde kant op te sturen, maar wel om het te verdiepen. Zij sprak over de vraag of we de erfbelasting al dan niet moeten afschaffen op een bijeenkomst voor ambtenaren van de Belastingdienst, bij het Juridisch genootschap Amsterdam, de studiekering Thomas More in Maastricht en de notariële studentenvereniging Nota Bene in Nijmegen.

De Rotterdamse fiscale studievereniging Christiaanse-Taxateur gaf haar jaarlijkse congres het thema 'De vermogenskloof in Nederland: is het tijd voor herverdelen?' Sigrid trad op als dagvoorzitter en interviewde de staatssecretaris van Financiën, Tjebbe van Oostenbrugge die ook op zijn LinkedIn-pagina zeer enthousiast was over het congres.

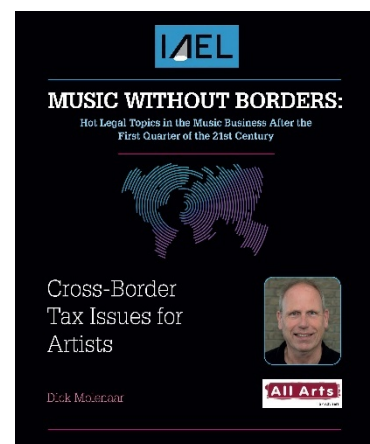

Daarnaast werkte Sigrid ook mee aan diverse podcasts over dit onderwerp, om zo ook een

breder publiek te bereiken. Ze werd geïnterviewd voor de Summer School podcast van Het Financieel Dagblad en de Universiteit van Nederland podcast getiteld 'Hoe laat je miljardairs evenveel belasting betalen als jij en ik?'¹⁸ Ook werd ze geïnterviewd voor de videocast van BusinessWise Explained getiteld 'Hoe erfbelasting de vermogensongelijkheid kan verkleinen'.¹⁹

Martijn Albers richt zich binnen het departement op de heffing van omzetbelasting en overdrachtsbelasting. In een tijdperk van schaarste op de woningmarkt worden ook fiscale instrumenten ingezet om te komen tot een evenwichtige verdeling van de woningvoorraad. Deze fiscale instrumenten leiden in een aantal gevallen tot ingewikkelde en lastig toepasbare wet- en regelgeving. Martijn doet hier onderzoek naar en informeert ook het notariaat, als een belangrijke uitvoerder van deze wet- en regelgeving. Ook houdt Martijn zich bezig met een onderzoek naar de heffing van omzetbelasting en overdrachtsbelasting bij zogenoemde vastgoedfondsen. De fiscaliteit van deze fondsen is voortdurend aan wijziging onderhevig en wordt voor een belangrijk gedeelte gevoed door regelgeving dat ziet op het toezicht op de financiële markten. Dit laatste onderzoek leent zich uitstekend voor een samenwerking binnen en buiten het departement. Dick Molenaar doet met name onderzoek naar de belastingheffing van artiesten, sporters, kunst, cultuur, sport en media. Hij promoveerde bij de vakgroep Fiscaal Recht in 2006 op het onderwerp "Taxation of international performing artistes (Article 17 OECD Model)". Een direct gevolg van dit proefschrift was dat Nederland zijn bronbelasting van buitenlandse artiesten en sporters eenzijdig heeft afgeschaft (art. 5a en 5b Wet LB) en dat grote sporttoernooien zoals o.m. de Olympische Spelen, het WK en EK voetbal en de finales van de Champions en Europa League zonder bronbelasting worden gehouden. Hierdoor is voor die artiesten en sporters het risico op dubbele belastingheffing afgenomen, maar met meer onderzoek probeert hij dat ook voor de anderen nog eerlijker te maken. Hij schreef in 2025 weer diverse publicaties in Nederlands- en Engelstalige tijdschriften.

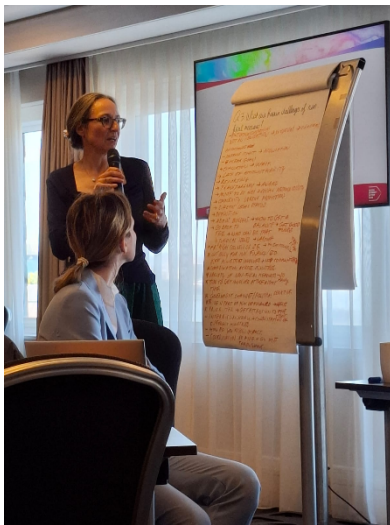

¹⁸ <https://fd.nl/economie/1563810/summer-school-hoe-laet-je-miljardairs-evenveel-belasting-betalen-als-jij-en-ik>.

¹⁹ <https://www.businesswise.nl/video/erfbelasting-kan-de-vermogensongelijkheid-verkleinen~5e2b276>.

2.1.5 Gebruik van belastingheffing om gedrag te beïnvloeden

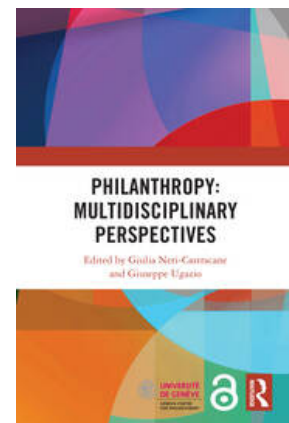
Belastingrecht is altijd aanwezig in het dagelijks leven en heeft een sturende invloed op de handelingen of nalatigheden van belastingplichtigen. Dit kunnen zowel bedrijven als natuurlijke personen zijn. Het sturen van gedrag met behulp van belastingrecht door de wetgever wordt in de literatuur vaak aangeduid als 'fiscaal instrumentalisme'. Gedrag kan worden ontmoedigd, zoals met accijnzen op tabak, alcohol en minerale oliën. Bepaald gedrag kan ook worden aangemoedigd, bijvoorbeeld door de innovatiebox, of het toekennen van een meer voordelige positie via bijvoorbeeld vrijstellingen en tariefvoordelen. Vooral voor het bereiken van duurzaamheidsdoelen wordt fiscaal instrumentalisme gebruikt. Denk aan geharmoniseerde accijnzen, suikerbelastingen, CO₂-heffingen en plasticbelastingen. De vraag is of bepaalde maatregelen daadwerkelijk hun doel bereiken, vooral omdat de instrumenten vaak onnodig ingewikkeld zijn en leiden tot hoge kosten of verhoogde lasten. Eigen onderzoek van het ministerie van Financiën toont aan dat veel belastingregelingen ineffectief en inefficiënt zijn. 20 Verschillende maatregelen worden nu heroverwogen en mogelijk afgeschaft.

Sigrid Hemels heeft in 2025 veel aandacht besteed aan sociaal ondernemerschap en fiscaliteit. Zij was uitgenodigd om dit thema nader te belichten in het kader van de voor de lidstaten door de Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion (DG EMPL) van de Europese Commissie in samenwerking met het Directorate-General for Taxation and Customs Union (DG TAXUD) georganiseerde Mutual Learning Workshops over Taxation in support of the social economy. Sigrid schreef voor deze workshops de discussion paper 'Tax incentives as a policy instrument for the social economy. General overview and VAT.'²¹ Deze paper heeft ze ook tijdens twee presentaties in een online workshop op 7 maart 2025 gepresenteerd. Tijdens een on-site workshop op 10 en 11 april 2025 in Brussel was ze panellid tijdens een paneldiscussie over het (niet) gebruiken van specifieke juridische entiteiten en belastingregels voor de sociale

economie en moderator in een World Café sessie over de uitdagingen van niet-fiscale maatregelen voor de sociale economie.

Sigrid schreef ook de bijdrage *Overcoming tax barriers to philanthropy and social entrepreneurship* in de internationale, bij Routledge in Londen uitgegeven, publicatie *Philanthropy: Multidisciplinary Perspectives*. Ze leverde ook bijdragen over algemeen nut beogende instellingen (ANBIs) in het liber amicorum van Inge van Vijfeijken en het liber amicorum voor Hans Gribnau, die in 2025 beiden afscheid namen van Tilburg University.²² In zijn conclusie van 18 april 2025 (ECLI:NL:PHR:2025:454) verwees A-G Pauwels ook uitvoerig naar haar eerdere publicaties over dit onderwerp in een zaak die ging over de vraag of een onderdeel van de Nederlandse ANBI-eisen in strijd is met de vrijheid van kapitaalsverkeer. Tijdens het congres *Recht en Kunst* van het Mordenate College op de Universiteit Leiden op 28 november 2025 sprak ze over de definitie van kunst in de btw en het douanerecht, een andere vorm van fiscaal instrumentalisme.

²⁰ Zie bijvoorbeeld R. Brennenraedts e.a., *Evaluatie van het verlaagde btw-tarief* (Dialogic in opdracht van Ministerie van Financiën & Directie Algemene Fiscale Politiek), Utrecht: Dialogic 2023.

²¹ https://social-economy-gateway.ec.europa.eu/document/download/36c89e9b-63e9-41a4-aa41-4f3fc89a24c8_en?filename=Thematic_discussion_paper_WS1_0.pdf.

²² S.J.C. Hemels, S.J.C. Geef Inge toch gelijk: amateursport is van algemeen nut! in: Nicole Gubbels, Mascha Hoogveen en Sabine de Wijckersloot-Lhoëst, Van Vijfeijkenbundel, Deventer: Wolters Kluwer 2025, p. 35-45 en S.J.C. Hemels Lekken de ANBI's? in: S. Dusarduijn, D. van Hout, C. Peters & S. Stevens, Gribnau bundel, Deventer: Wolters Kluwer 2025, p. 195-205.

2.2 Legitimiteit en (de)globalisering

Al decennialang hebben geopolitieke en andere macro externe factoren ervoor gezorgd dat bedrijven en overheden internationale invloed en schaal ontwikkelden. Dit proces kan worden aangeduid als globalisering 1.0. Het belasting- en douanebeleidsagenda was voorspelbaar en bewoog zich in een langzamer tempo gedurende deze tijd, waardoor er rechtszekerheid was voor belastingbetalers. De uitrol van de agenda resulteerde in handelsliberalisering (bijvoorbeeld de uitbreiding van vrijhandelsnetwerken) en er werden inspanningen geleverd om fiscale regels bilateraal of door internationale organisaties, zoals de OESO, VN en EU, te harmoniseren en af te stemmen. Gedurende het laatste decennium hebben geopolitieke gebeurtenissen zoals Brexit, de Oekraïne-oorlog en een toename van handelsbarrières, evenals externe factoren zoals digitalisering, nationalistische impulsen versterkt. Financiële crisis, Covid-19 en de strijd tegen klimaatverandering hebben de koers van globalisering veranderd en hebben zelfs geleid tot deglobalisering. 'Globalisering 2.0' creëert uitdagingen voor overheden om hun belasting- en douanewetten aan te passen aan deze nieuwe realiteit en in hun keuze van beleidsinstrumenten.

Binnen deze onderzoekslijn wordt onderzoek gedaan in de volgende subthema's:

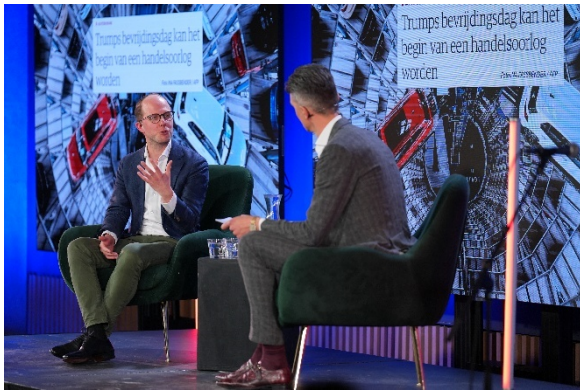
- a. Geopolitiek, handel, douanerecht en andere indirecte belastingen (zie 2.2.1)
- b. Vennootschapsbelasting en globalisering (zie 2.2.2)
- c. Vrij verkeer van natuurlijke personen binnen de EU en fiscaliteit (zie 2.2.3)

2.2.1 Geopolitiek, handel, douanerecht en andere indirecte belastingen

Globalisering heeft geleid tot een toename van internationale goederentransacties. Dit en de steeds toenemende complexiteit van toeleveringsketens hebben in de afgelopen decennia geresulteerd in aanvullende douanewetgeving, wijzigingen in de EU-btw-wetgeving en de invoering van nieuwe handelsgerelateerde belastingen in het domein van indirecte belastingen, waarbij internationale handelaren vaak worden geconfronteerd met extra administratieve verplichtingen. Een groot deel van deze internationale goederentransacties vindt plaats tussen bedrijven, waarbij zowel vanuit transfer pricing- als douanewaarderingsperspectief een zakelijke vergoeding moet worden bepaald. De wisselwerking tussen transfer pricing en douanewaardering is in dit verband een interessant onderzoeksgebied. Verschillende studies, jurisprudentie en richtlijnen van overheden of internationale organisaties (zoals de World Customs Organisation) richten zich op de vraag in hoeverre transfer pricing-documentatie kan worden gebruikt bij het bepalen van douanewaarden en in hoeverre transfer pricing-aanpassingen van invloed zijn op de vaststelling van de douanewaarde. Tegelijkertijd hebben geopolitieke verschuivingen en crises ook invloed op de internationale handel – in het bijzonder door maatregelen van de Trump Administration, wat zich vertaalt in een toename van het aantal handelsmaatregelen zoals exportcontroles, sancties en antidumpingrechten. Dit was ook een van de redenen voor de Europese Commissie om voorstellen in te dienen om de EU-douane-unie te hervormen. Handelsmaatregelen die worden gedreven door milieuoverwegingen en die grenzen aan het fiscale domein, zoals de invoering van Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM) en de uitgestelde EU Deforestation Regulation (EUDR), kunnen in dit verband ook worden genoemd. Op 5 november 2024 bereikten de EU-lidstaten een politiek akkoord over VAT in the Digital Age (ViDA). De vanaf 1 juli 2030 geldende verplichtingen tot e-invoicing en digitale rapportage bij grensoverschrijdende transacties zullen leiden tot een verschuiving in de wijze waarop internationale transacties plaatsvinden en controlemaatregelen worden ingezet. Het Single VAT Registration onderdeel van het voorstel moet tegemoetkomen aan administratieve lasten van het bedrijfsleven bij – met name - internationale transacties en geldt vanaf 1 juli 2028.

Gezien het feit dat deze onderwerpen en trends niet alleen van belang zijn voor Nederland, bieden ze ook mogelijkheden om samen te werken met wetenschappers van andere universiteiten in Nederland en daarbuiten.

De handelspolitiek van de Trump Administration was dit jaar aanleiding om tijdens diverse gelegenheden voordrachten te houden over de laatste ontwikkelingen op de genomen en aangekondigde maatregelen en de reacties daarop van andere landen. Tijdens de Bedrijvendag van de R.F.V. Christiaanse-Taxateur sprak Martijn tijdens het plenaire gedeelte over de handelsontwikkelingen en in het bijzonder de verwachte handelspolitiek van de Trump Administration. Studio Erasmus, een maandelijkse talkshow van de EUR over wetenschap en actualiteit, nodigde hem uit om over de Amerikaanse importheffingen en de effecten op Europa te praten tijdens op 1 april 2025.²³ Op zijn initiatief organiseerde de NOB op 19 mei 2025 een PE-seminar over de 'Consequenties aantreden Trump voor de fiscale praktijk' waarin hij zowel als dagvoorzitter als spreker optrad.

Walter de Wit en Martijn Schippers maken onderdeel uit van het internationale onderzoeksproject naar onderwaardering van ingevoerde goederen binnen het douanerecht. Het onderzoeksproject, getiteld 'European Common Customs Evaluation (ECCE)' is een onafhankelijk juridisch onderzoeksproject gefinancierd door de Europese Commissie, het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) (Hercule III program) en Alma Mater Studiorum – University Bologna. Het project wordt uitgevoerd in samenwerking met de EUR, de Westfälische Wilhelms-Universität Münster, de Universidad de Valencia en het Joint Research Centre (ISPRA). Op 12 september 2025 vond in Bologna het laatste seminar plaats van het project waar Martijn Schippers sprak over de ontwikkelingen rondom de handelsrelatie tussen de Europese Unie en de Verenigde Staten.

²³ https://www.youtube.com/watch?list=PLy8Iye-CVycVjyfWc1Z0rNZEm_6A8I8FY&v=kYMdUAQJMIQ&embeds_referring_euri=https%3A%2F%2Fopenrotterdam.nl%2F&source_ve_path=OTY3MTQ

Martijn Schippers schreef een opinie voor Het Financieele Dagblad naar aanleiding van de Omnibusvoorstellen die de Carbon Border Adjustment Mechanism zouden moeten vereenvoudigen. In zijn column betoogde hij dat de Carbon Border Adjustment Mechanism ondanks de destijds voorgestelde vereenvoudigingen nog steeds springlevend ²⁴

Ook ontwikkelingen op het gebied van het (EU) douanerecht boden volop onderzoeksmogelijkheden. Zo schreef Martijn Schippers samen met Berend Stadhouders een bijdrage over het gebruik van statistische waarden voor het bepalen van douanewaarden voor een bundel die in verband met het 100-jarig bestaan van de Vereniging voor Belastingwetenschap is ²⁵ Madeleine Merckx maakte onderdeel uit van de redactie van deze bundel. Martijn Schippers schreef daarnaast voor FED een beschouwing over het vaststellen van de douanewaarde bij opeenvolgende verkopen en voor NLF-W een Engelstalige en Nederlandstalige bijdrage over de wisselwerking tussen verrekenprijzen en de douanewaarde naar aanleiding van het HvJ-arrest Tauritus en twee nieuwe case studies van de Technical Committee on Customs Valuation van de Werelddouaneorganisatie ²⁶ Ook schreef hij mee aan een discussiebijdrage van de NOB. ²⁷ In het kader van de hervorming van het EU-douanerecht werd hij in Het Financieele Dagblad geciteerd over de haalbaarheid van de introductie van een nationale handling fee in Nederland. ²⁸ Ook werd hij bevraagd over de invoerformaliteiten in de Europese Unie, voor een onderzoeksartikel van het Algemeen Dagblad over de invoer van in Nederland verboden vapes. ²⁹ Tot slot schreef hij een artikel voor TFO over het btw-aftrekrecht bij het belastbaar feit invoer van goederen. ³⁰

Het internationale karakter van het douanerecht en andere indirecte belastingen maakt het mogelijk om banden met andere academische instituten aan te halen en opent mogelijkheden om gastonderzoekers aan de Erasmus Universiteit te ontvangen. Dit jaar ontvingen Walter de Wit en Martijn Schippers een tweetal promovendi. Gedurende 22-26 september 2025 ontvingen zij Dilara Karli die als promovenda is verbonden aan de Ankara Yıldırım Beyazıt University (Ankara, Türkiye) en onderzoek verricht op het terrein van de douanewaarde. Gedurende september tot en met november 2025 ontvingen zij Valérian Fabry die als promovendus is verbonden aan de University of Liege (Liege, België). Hij doet onderzoek naar "The rights and obligations of taxpayers under customs law in the context of e-commerce", wat goed aansluit bij onderzoeksprogramma van het departement. Van februari tot en met april 2025 ontving Madeleine Merckx Nora Schreier die onderzoek doet naar de inzet van btw als beleidsinstrument aan de Universiteit Graz in Oostenrijk.

Nora Schreier • 1st
Post Doc bei Universität Graz
7mo • 5

Last week marked the end of my research stay at the Department of Law & Tax at Erasmus University Rotterdam, funded by the OeAD-GmbH – Agentur für Bildung und Internationalisierung Marietta Blau scholarship programme.

I am very grateful for the opportunity to meet (and in some cases, see again) many inspiring people during the past three months! Thank you very much to Madeleine Merckx and the entire team of the Department of Law & Tax not only for their constant support but also for the discussions, new thoughts and input.

I also want to thank Arjen Schep for hosting me at Erasmus University Rotterdam as well as Sigrid Hemels and Peter Kavelaars for their valuable insight and new perspectives relevant for my research.

²⁴ <https://fd.nl/opinie/1550360/door-minder-regels-kan-cbam-pas-echt-floreren> en <https://www.eur.nl/nieuws/cbam-krijgt-versoepeling-maar-blijft-cruciaal-voor-eu-duurzaamheidsagenda>.

²⁵ Schippers, M. & Stadhouders, B., 12 Jun 2025, Omzien met bewondering, vooruitzien met nieuwsgierigheid : Een bundel ter gelegenheid van 100 jaar Vereniging voor Belastingwetenschap . Bane, R., Broekhuijsen, D., Cramwinckel, T., van Eijdsen, A., Essers, P. & Merckx, M. (eds.). 265 ed. p. 311-322 12 p. (Geschriften van de Vereniging voor Belastingwetenschap; No. 265).

²⁶ Schippers, M., Over de uitleg van 'verkoop voor uitvoer' in het douanerecht, Fiscaal Tijdschrift FED. 2025, 9/10, p. 3-12 en Schippers, M., ECJ Tauritus: A new chapter in the discussions around the interplay between customs valuation and transfer pricing?!, NLFiscaal Wetenschappelijk. 2025, 31, p. 12-23.

²⁷ Schippers, M., van Doornik, E., Hollebeek, J., Buysing Damsté, C., Kalshoven, B.-J., Zwetsloot, D., & Leegsma, M. (2025). Knelpunten Douanewetboek Europese Unie: Discussiebijdrage van de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (NOB) vooruitlopend op de aanpassing van het Douanewetboek van de Europese Unie.

²⁸ Schippers, M. (2025). Door minder regels kan CBAM pas echt floreren. Het Financieele Dagblad. <https://fd.nl/opinie/1550360/door-minder-regels-kan-cbam-pas-echt-floreren>.

²⁹ Quotes in: Ellen van Gaalen & Cyril Rosman 'Uitgezocht: met één whatsappje naar 'Mr Jack' kregen we voor 107 euro 20 illegale vapes', Algemeen Dagblad van 21 juni 2025.

³⁰ Schippers, M. (2025). Btw-aftrekrecht bij invoer van goederen. Tijdschrift Fiscaal Ondernemingsrecht, 2025(198).

2.2.2 Vennootschapsbelasting en globalisering

Globalisering heeft niet alleen gevolgen voor de indirecte belastingen. Ook op het gebied van de directe belastingen en dan in het bijzonder de heffing van vennootschapsbelasting doen zich belangrijke maatschappelijke vraagstukken voor. Zo zijn al diverse pogingen ondernomen om de vennootschapsbelasting binnen de EU te harmoniseren.

Reinout Kok publiceert veelvuldig op het terrein van de vennootschapsbelasting en aanverwante onderwerpen. Afgelopen jaar richtte zijn onderzoek zich (wederom) op de recente ontwikkelingen in de vennootschapsbelasting. Daarbij poogt hij onder meer een brug te slaan tussen theorie en praktijk (en onderwijs). Zijn publicaties zijn in het algemeen constructief-kritisch van aard, ten aanzien van wetgever en rechtspraak. In vervolg op eerdere publicaties onderzocht hij in 2025 de toepassing van *fraus legis* in de context van renteaftrek in de vennootschapsbelasting.³¹ Een andere publicatie van hem betrof de anti-transferpricingmismatchbepalingen, waarin hij concludeerde dat een wetswijziging wenselijk is om de wetgeving in lijn te brengen met de oorspronkelijke bedoeling.³² Daarnaast is hij auteur van het deel *Wet minimumbelasting 2024 van de Cursus Belastingrecht*, een handboek op het terrein van het belastingrecht. Zijn monografie over *earningsstripping* is nog in bewerking als gevolg van diverse wijzigingen in wetgeving, rechtspraak en beleid.

Ook Maarten de Wilde houdt zich bezig met dit thema. NLFiscaal publiceerde in NLF-Wetenschappelijk een bijdrage van Maarten met Brenda Coebergh (Radboud Universiteit Nijmegen, PwC) getiteld 'Wet tegengaan mismatches zakelijkheidsbeginsel en artikel 8bd Wet VpB 1969; terugsnijden, herplanten of laten uitlopen?'.³³ een omvattende bijdrage over deze relatief nieuwe belastingwetgeving met reflecties over de stand van zaken in het complete spectrum van belastingbeleid tot en met de rulings in de uitvoeringspraktijk.

Eva Boomsluitert doet binnen dit thema onderzoek naar de stappen die binnen de vennootschapsbelasting worden genomen om in de pas te blijven lopen met de globalisering zonder dat nationale fiscale claims verloren gaan. De landsgrenzen werpen binnen de niet-geharmoniseerde vennootschapsbelasting vaak hoge drempels op die kunnen leiden tot kwalificatieconflicten, belastingontwijking, dubbele belastingheffing en het verloren gaan van verliescompensatiemogelijkheden. Haar onderzoek richt zich onder meer op de fiscale facilitering van (grensoverschrijdende) fusies, splitsingen en omzettingen en bij nationale en internationale reorganisaties. De EU-Fusierichtlijn, de EU-Moederdochterrichtlijn, de Mobiliteitsrichtlijn en de jurisprudentie van het Hof van Justitie spelen in haar onderzoek een belangrijke rol. In dit verband schrijft Eva ook over (EU-)antimisbruikbepalingen en bewijslastverdeling. Daarnaast doet zij onderzoek naar de fiscale kwalificatie van verschillende (binnenlandse en buitenlandse) rechtsvormen. In haar onderzoek betreft zij de raakvlakken met andere fiscale en juridische disciplines, zoals de btw, het ondernemingsrecht en het notariaat.

Clive Jie-A-Joen verricht onderzoek op het gebied van transfer pricing. Hij schrijft voor NLFiscaal het algemeen commentaar op artikel 8b Wet VpB 1969. Daarnaast heeft hij annotaties geschreven inzake twee omvangrijke Nederlandse verrekenprijs-rechtszaken.

Willem Boei heeft onder andere stilgestaan bij het investeren in Brazilië door Nederlandse bedrijven, meer specifiek de tax sparing credit als onderdeel van het verdrag ter voorkoming van dubbele belasting tussen Nederland en Brazilië. In 2025 zijn in dit kader meerdere uitspraken gedaan door feitenrechters alsmede een conclusie van advocaat-generaal bij de Hoge Raad Wattel inzake de verdragsrechtelijke kwalificatie van Interest on Net Equity. In de conclusie wordt uitgebreid verwezen naar het werk van

³¹ Kok, Q.W.J.C.H., Meer helderheid over art. 10a Wet VPB 1969 en *fraus legis*?, *WFR* 2025/244.

³² Kok, Q.W.J.C.H., Voorstel tot aanpassing van de anti-transferpricingmismatchbepalingen, *WFR* 2025/222.

³³ Maarten de Wilde & Brenda Coebergh (2025), *Wet tegengaan mismatches zakelijkheidsbeginsel en artikel 8bd Wet VpB 1969; terugsnijden, herplanten of laten uitlopen?*, NLF-W 2025/14.

Willem alsmede zijn voorstel dat de Hoge Raad een ten overvloede overweging wijdt aan de kwalificatie voor latere belastingjaren die in de lopende zaken (nog) niet in geschil zijn.³⁴

Binnen dit subthema wordt ook onderzoek gedaan door Samuel Owusu. Zijn promotieonderzoek getiteld 'Towards Market-Based Taxation: A Framework for Developing Countries to Address the Tax Challenges Exacerbated by the Digitalisation of the Economy' onderzoekt de structurele zwaktes van het huidige internationale belastingstelsel, dat historisch gezien de mogelijkheden van marktjurisdicties heeft beperkt om winst te belasten die wordt behaald door buitenlandse ondernemingen die binnen hun grenzen opereren. Het project werpt licht op hoe traditionele concepten zoals vaste inrichting, het draagkrachtbeginsel en waardecreatie — grotendeels bepaald door bijdragen aan de aanbodzijde — steeds minder effectieve maatstaven worden voor de toedeling van heffingsrechten in een tijdperk waarin bedrijven enorme winsten kunnen (en daadwerkelijk) genereren in een land zonder daar fysiek aanwezig te zijn, en waarin gebruikersparticipatie en marktbetrokkenheid centraal en onmisbaar zijn voor waardecreatie bij de meeste bedrijven. Door een normatieve benadering te hanteren, beoogt het project een duurzaam kader te ontwikkelen dat marktjurisdicties een eerlijk deel van de heffingsrechten toekent, en een oplossing aan te dragen voor het aanpakken van de bredere ongelijkheden die in het internationale belastingstelsel zijn verankerd.

2.2.3 Vrij verkeer van natuurlijke personen binnen de EU en fiscaliteit

Binnen het onderzoeksprogramma van het departement Law & Tax zijn niet alleen bedrijven maar ook burgers een relevant onderzoeksobject. Het onderzoek van Erik Ros richt zich onder andere op fiscale aspecten van het vrije verkeer van personen binnen de EU. Zijn onderzoek benadert het conflict tussen

de autonomie van de lidstaten op het gebied van directe belastingen en het beginsel van het vrije verkeer van natuurlijke personen binnen de EU vanuit het perspectief van het burgerschap van de Unie. De kern van het burgerschap van de Unie wordt gevormd door artikel 21 VwEU dat iedere burger van de Unie in beginsel een recht op vrij reizen en verblijven geeft binnen de EU. Een belangrijk onderwerp binnen dit onderzoek is de Schumacker-rechtspraak van het Hof van Justitie EU. In deze rechtspraak staat het al dan niet in aanmerking nemen van de persoonlijke en familiale omstandigheden op fiscaal terrein in grensoverschrijdende situaties centraal. Deze jurisprudentie roept 30 jaar na het oorspronkelijke Schumacker-arrest nog veel vragen op. Erik publiceerde in 2025 een artikel hierover in het toonaangevende tijdschrift SEW (Tijdschrift voor Europees en Economisch Recht).³⁵

³⁴ Zie onder andere zijn noot bij de uitspraak van Hof Den Bosch van 30 juli 2025, NLF 2025/2188, waarin een overzicht wordt gegeven van alle gewezen Nederlandse jurisprudentie tot dan en de noot bij de conclusie van A-G Wattel van 7 november 2025, NLF 2025/2605.

³⁵ Erik Ros (2025), Het Hof van Justitie en 30 jaar Schumacker-jurisprudentie: jubileum van een open fiscale zenuw?, SEW (nr. 12), blz. 522-534.

2.3 Legitimiteit en duurzaamheid

Duurzaamheid staat hoog op de maatschappelijke agenda, in Nederland, de EU en zelfs wereldwijd. De EUR heeft dit thema dan ook opgepakt als een relevant thema voor onderwijs en onderzoek. Een rechtvaardige overgang naar een duurzame samenleving is bovendien een van de impactdomeinen in de Visie & Strategie 2030 van de EUR.

In navolging van de VN-doelstellingen voor duurzame ontwikkeling moet duurzaamheid in onze visie worden opgevat als een breed concept dat ecologische, sociologische en economische doelstellingen omvat. Belastingheffing is per definitie een van de terreinen waarnaar gekeken wordt bij het bereiken van deze doelstellingen. Dit soort instrumentele wetgeving is echter niet altijd de meest efficiënte manier om deze doelstellingen te bereiken en heeft ook gevolgen voor degenen die met de nieuwe instrumenten worden geconfronteerd. Onderzoek op dit gebied kan bijdragen aan de beslissingen die beleidsmakers moeten nemen bij het verwezenlijken van duurzame ontwikkelingsdoelstellingen.

Circulariteit wordt gedefinieerd als een van de belangrijke thema's binnen dit onderzoeksgebied. Andere voorbeelden van onderzoeksgebieden zijn: ESG, de fiscale aspecten van de deeleconomie en het onderzoek van het ESBL naar lokale belastingen en duurzaamheid. Daarnaast willen de onderzoekers ook bijdragen aan de implementatie en hervorming van belastingwetten in ontwikkelingslanden als onderdeel van duurzaamheidsdoeleinden.

Binnen deze onderzoekslijn wordt onderzoek gedaan binnen de volgende subthema's:

- a. Circulariteit en ESG (zie 2.3.1.)
- b. Lokale belastingheffing en verduurzaming (zie 2.3.2.)
- c. Implementatie en hervorming van belastingwetgeving in ontwikkelingslanden (zie 2.3.3.)

2.3.1 Circulariteit en ESG

Circulariteit vereist circulaire bedrijfsmodellen die vaak worden geconfronteerd met wettelijke beperkingen of administratieve rompslomp. Binnen ons onderzoek richten wij ons op het in kaart brengen van de thans bestaande fiscale regelgeving die een verdergaande verduurzaming belemmeren. Tevens doen wij onderzoek naar een wijziging van die regelgeving om een verdergaande verduurzaming juist te stimuleren. Het onderzoek richt zich zowel op nationale regelgeving als ook op Unierechtelijke en internationale regelgeving.

Dit subthema leent zich ook uitstekend voor een samenwerking met andere departementen en faculteiten. Deze samenwerking kan dan ook leiden tot het doen van gezamenlijk onderzoek en het organiseren van gezamenlijke bijeenkomsten en congressen. Naar aanleiding van een opinie die Martijn Schippers schreef voor Het Financieel Dagblad vroegen de hoogleraren Wolf Sauter en Lodewijk Smeehuijsen van de Vrije Universiteit Amsterdam hem om mee te werken aan een project met de titel 'Indirect Klimaatrecht'. Zij nodigden hem uit om voor het hierover in 2026 bij Boom te verschijnen boek het hoofdstuk over het belastingrecht te verzorgen. Hij heeft hiervoor een team van collega's met diverse voor het onderwerp relevante fiscale focusgebieden samengesteld, bestaande uit, naast hemzelf, Sigrid Hemels, Arjen Schep en Madeleine Merckx. Sigrid Hemels en Arjen Schep hebben op 26 september 2025 de concept paper namens het team gepresenteerd tijdens een workshop op de VU tijdens welke de concepthoofdstukken werden gepresenteerd en van commentaar voorzien. Martijn en Madeleine hadden die dag onderwijsverplichtingen, maar Martijn was

wel online aanwezig tijdens de presentatie van de Rotterdamse paper en kon op die wijze ook aan de discussie bijdragen.

Sigrid Hemels heeft aan de Universiteit Lund als onderzoeksthema gender equality and taxation. Dit sluit aan bij het vijfde SDG, Gender Equality. Dit onderzoek leidde in 2025 onder meer tot de publicatie van het hoofdstuk 'The Netherlands' dat ze samen met Diana van Hout van Tilburg University schreef voor het bij het IBFD verschenen boek 'Equality and Taxation' dat op het jaarcongres van

de European Association of Tax Law Professors (EATLP) in Bergen (Noorwegen) werd gepresenteerd.

Naar aanleiding van het verzoek om op 7 maart 2025 te spreken over vrouwen in het belastingrecht tijdens het door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State en het Vrouwenennetwerk bestuursrechtspraak georganiseerde seminar "Vrouwen in het bestuursrecht", dook ze ook in de geschiedenis van de eerste vrouwelijke (adjunct-) accountants en (adjunct-) inspecteurs bij de Nederlandse Belastingdienst. Uit dit onderzoek bleek dat vrouwen vrijwel de hele twintigste eeuw hun plek in de hogere rangen van de Belastingdienst hebben moeten bevechten en dat zij daarbij actief werden tegengewerkt, bijvoorbeeld doordat de Rijksbelastingacademie tot vrijwel het laatst toe alleen mannen toeliet. Dit onderzoek mondde uit in een publicatie in het Weekblad fiscaal recht³⁶ en het Nederlands Tijdschrift voor Bestuursrecht,³⁷ diverse lezingen³⁸ en zelfs een online tentoonstelling van het Belasting- en Douanemuseum in Rotterdam.³⁹ Het wetenschappelijke onderzoek kon op deze wijze ook effectief een breder publiek bereiken. Haar artikel in het Weekblad fiscaal recht werd aangemerkt als een van de vijf meest markante bijdragen aan het Weekblad fiscaal recht van het jaar 2025.⁴⁰

• Tentoonstellingen • Bezoek • Educatie • Collectie • Museum • Kids • Tijdlijn

³⁶ S.J.C. Hemels, 'Pioniers tegen wil en dank: de eerste vrouwen bij de Belastingdienst', Weekblad fiscaal recht, nr. 7568, 26 maart 2025, WFR 2025/83, p. 11-19.

³⁷ S.J.C. Hemels, 'Vrouwen in het belastingrecht', Nederlands Tijdschrift voor Bestuursrecht, nr. 4, april 2025, NTB 2025/133, p. 199-204.

³⁸ Naast genoemde lezing bij de Raad van State ook de presentatie Vrouw en fiscus tijdens het seminar ter gelegenheid van de Landelijke Aangifte Dag op 8 maart 2025 georganiseerd door de Stichting Belastingwinkel Rotterdam in het Timmerhuis in Rotterdam, lezing Vrouwen in het belastingrecht tijdens de Kennisdag van het team belastingrecht van het Hof Amsterdam op 20 maart 2025.

³⁹ <https://www.bdmuseum.nl/tentoonstellingen/vrouwen-in-dienst/>.

⁴⁰ P.H.J. Essers, Markante bijdragen WFR, WFR 2026/16.

De relatie tussen vrouwen en belastingen komt in het bijzonder tot uitdrukking in de manier waarop het fiscale stelsel de arbeidsparticipatie van vrouwen beïnvloedt. In 2025 is Whitney Emwionkpa gestart met de oriëntatiefase van een promotieonderzoek naar de structuur van de Nederlandse inkomstenbelasting en het toeslagenstelsel in relatie tot tweeverdieners, met bijzondere aandacht voor de gevolgen voor de arbeidsparticipatie van vrouwen. Haar onderzoek sluit daarmee naadloos aan bij het vijfde SDG, Gender Equality.

In dat kader heeft zij in 2025 een artikel gepubliceerd in het Weekblad fiscaal recht) over de overdraagbaarheid van heffingskortingen in de Nederlandse belastingwetgeving.⁴¹ In dit artikel onderzoekt zij de overdraagbaarheid aan de hand van de historische belastingpositie van de gehuwde vrouw, voetoverheveling en de ontwikkeling van heffingskortingen. Daarbij analyseert zij tevens het in 2024 aangenomen amendement inzake de terugkeer van de overdraagbaarheid, dat zij duidt als een breuk met het verleden.

2.3.2 Lokale belastingheffing en verduurzaming

Het ESBL heeft ruime ervaring binnen het thema 'Duurzaamheid en lokale belastingen'. De rol die lokale overheden vervullen bij de energietransitie, klimaat-adaptatie en circulaire economie en de inzet van het lokale fiscale instrumentarium voor bekostiging van duurzaamheidsmaatregelen of gedragsbeïnvloeding staan centraal binnen dit onderzoeksthema. Ook dit jaar is er zowel zelfstandig onderzoek als onderzoek in opdracht binnen dit thema verricht.⁴²

In opdracht van Waterschap Aa en Maas onderzocht Arjen Schep namens ESBL of na de wijziging van de Waterschapswet per 1 januari 2026 nog ruimte bestaat voor waterschappen om via rechtenheffing de kosten van zuivering van separate afvalwaterstromen te bekostigen.⁴³ De zorgverplichting (taak) van waterschappen voor de zuivering van afvalwater in een zuiveringstechnisch werk wordt per 1 januari 2026 als gevolg van een wetswijziging beperkt tot stedelijk afvalwater gebracht in een openbaar vuilwaterriool. Achtergrond van de beperking van de zuiveringstaak en afscheiden van separate afvalwaterstromen daarvan is het aantrekken van deze afvalwaterstromen om enerzijds de kosten van de zuiveringstaak te beperken en anderzijds een bijdrage te leveren aan het milieu en duurzaamheidsdoelstellingen. Met name de terugwinning van waardevolle grondstoffen uit afvalwater is hierbij het doel. De wetgever expliciteert per 1 januari 2026 in de Waterschapswet dat kostenverhaal middels privaatrechtelijke overeenkomsten mogelijk is. In de praktijk ontstond de vraag of na de wetswijziging ook rechtenheffing mogelijk is ter bekostiging van de zuivering van separate afvalwaterstromen. De conclusie van het onderzoek luidt dat dit in beginsel mogelijk is, al dan niet naast de mogelijkheid van kostenverhaal via het sluiten van privaatrechtelijke overeenkomsten met aanbieders van dit type afvalwater.

⁴¹ W.O. Emwionkpa, 'Van belastingvrije som tot heffingskorting: de ontwikkeling van overdraagbaarheid in de Nederlandse inkomstenbelasting.', *WFR* 2025/127.

⁴² Voor een overzicht van ESBL-onderzoeken op het gebied van lokale belastingen en verduurzaming, zie het themadossier 'duurzaamheid' op de [website van het ESBL](#).

⁴³ Schep A.W. (2025). Fiscale bekostiging van separate afvalstromen. Zie <https://www.eur.nl/esl/media/2025-10-esbl-onderzoekfiscale-bekostiging-van-separate-afvalwaterstromen>.

2.3.3 Implementatie en hervorming van belastingwetgeving in ontwikkelingslanden

Als onderdeel van de Sustainability Goals (Goal 17.1, Partnerships for the Goals) is er internationaal een groeiende maatschappelijke behoefte aan wetenschappelijk inzicht in hervorming van belastingwetgeving in lage inkomenslanden ter bevordering van economische groei door eigen inkomstenverwerving. Dit wordt ook wel '(domestic) resource mobilisation' genoemd. Het ESBL heeft in de persoon van Arjen Schep een formele verbinding met VNG international waarin wordt samenwerkt op het snijvlak van wetenschap en praktijk van lokale belastingprojecten in lage inkomenslanden. Ook is hij lid van de Raad van Advies van VNG international ten behoeve van het programma 'Sustainable Development through local Governance' (SDLG) waarbinnen een aantal projecten met property taxes in lage inkomenslanden en transitielanden is ondergebracht. In 2025 is gewerkt aan de ontwikkeling van modelwetgeving voor staten in Ethiopië op het gebied van 'property tax'. Met steun van de Wereldbank wordt de komende jaren een property tax geïntroduceerd in Ethiopië om zo met name steden van eigen middelen te kunnen voorzien om de economische ontwikkeling vanuit de gemeentelijke overheid te faciliteren en voorzieningen en diensten voor de lokale bevolking te bekostigen.

2.4 Legitimiteit en digitalisering

Diverse aan het onderzoeksprogramma verbonden onderzoekers bestuderen vanuit verschillende fiscale invalshoeken (internationaal belastingrecht/directe belastingen, indirecte belastingen en lokale heffingen) digitalisering en informatietechnologie (IT) in een fiscale context. Dit is een zeer actueel onderwerp waar een aantal van onze onderzoekers zich al geruime tijd mee bezighoudt.

Digitalisering is een van de belangrijkste uitdagingen voor belastingheffing, zoals blijkt uit onder meer het werk van de OESO. Digitalisering als een onderzoeksthema gaat zowel over de gevolgen die gewijzigde business modellen hebben op ons huidige belastingstelsel, maar ook over het gebruik van technologie om belasting te heffen en te innen. Automatische besluitvorming biedt gelegenheid voor meer efficiëntie, maar creëert tegelijkertijd problemen wanneer het gaat om rechtsbescherming. Het gebrek aan informatie over hoe de besluitvorming heeft plaatsgevonden (de zogenaamde black box) maakt het moeilijk voor de belastingplichtige om zich te verdedigen wanneer op basis van automatische besluitvorming bijvoorbeeld een belastingaanslag wordt opgelegd. Digitalisering en de uitvoerbaarheid van wetgeving kunnen meer en meer de inhoud van belastingwetten en de keuze van beleidsinstrumenten bepalen en raakt daarmee ook in belangrijke mate aan de legitimiteit van belastingheffing.

Binnen deze onderzoekslijn wordt onderzoek gedaan binnen de volgende subthema's:

- a. Vennootschapsbelasting in een digitale economie (zie 2.4.1.)
- b. Btw, douanerechten en lokale belastingheffing in een digitale economie (zie 2.4.2.)

2.4.1 Vennootschapsbelasting in een digitale economie

De digitalisering van de economie heeft aanzienlijke uitdagingen gecreëerd voor de heffing van vennootschapsbelasting. Traditionele belastingregels en de internationale verdeling van heffingsbevoegdheden zijn vaak gebaseerd op de fysiek aanwezigheid van ondernemingen. Dit terwijl digitale bedrijven juist opereren zonder een dergelijke fysieke aanwezigheid. Dit vraagt om een andere kijk op de vennootschapsbelasting.

Het onderzoek van Maarten de Wilde richt zich in de kern tot een belangrijk terrein waar de (resterende) fiscale autonomie van landen door globalisering en digitalisering sterk in het geding is: de winstbelastingheffing van het internationale bedrijfsleven en het mondialiserende belastingbeleid in dit verband. De focus van zijn werkzaamheden ligt op vraagstukken die in dit verband opkomen in het internationaal belastingrecht en het Europees recht op het gebied van de directe belastingen. Dit

onderwerp is actueel en maatschappelijk zeer relevant. De belastingheffing van multinationals staat volop in de schijnwerpers, zowel in internationaal verband (G20/OECD/Inclusive Framework en VN) als binnen de EU (Business in Europe: Framework for International Taxation; BEFIT). Dit, onder de noemer 'Base Erosion and Profit Shifting' (BEPS) en de zogenoemde 'two-pillar solution' (tweepijleroplossing). Ook binnen de samenleving wordt stevig gediscussieerd over belastingposities van multinationals en belastingconcurrentie door landen.

Op het thema van de belastingheffing van multinationals leverde Maarten dit jaar verschillende nationale en internationale academische en professionele publicaties op, alleen en in samenwerking met collega's binnen en buiten de Erasmus Universiteit. Maarten's onderzoek centreert zich rondom de centrale vraag hoe multinationale ondernemingen in een globaliserende en digitaliserende economie op een billijke en neutrale wijze te belasten over hun investeringsrendementen. Kluwer Law International publiceerde verschillende bijdragen van Maarten over de mondiale ontwikkelingen op winstbelastingsterrein binnen de OESO en VN. Bijdragen verschenen in februari en juli met de titels 'Two Pillars early '25: Ridiculousness'⁴⁴ en 'After the Pillars: A Call for a European Corporate Tax 2.0'⁴⁵ In juli publiceerde Kluwer Law International de bijdrage die hij schreef met Ciska Wisman (UvA) getiteld 'Why all top-up tax variants in the EU Pillar Two Directive collide with the EU's fundamental freedoms (and how to solve this)'⁴⁶ Op GlobTaxGov (Universiteit Leiden, red. Irma Mosquera) verscheen in juli Maarten's bijdrage getiteld 'From multilateralism to strategic realism; a proposal for a Corporate Tax 2.0'.⁴⁷

Kluwer publiceerde in het tijdschrift Ondernemingsrecht de bijdrage van Maarten getiteld 'Belastingheffing multinationals in een digitaliserende economie, hoe verder?'.⁴⁸ In Weekblad Fiscaal Recht verscheen de bijdrage 'Na de Pijlers: een oproep voor een competitieve EU-vennootschapsbelasting 2.0'.⁴⁹

Sdu publiceerde een bijdrage van Maarten die hij schreef met Ying Than en Ties van der Hout (PwC) in Maandblad Belastingbeschouwingen (MBB) getiteld 'Pas op! Top 3 aandachtspunten waar Pijler-2-bijheffing op de loer ligt'.⁵⁰ In Nederlands Tijdschrift voor Fiscaal Recht (NTFR) verscheen een bijdrage van Maarten met Mees Vergouwen (Universiteit Leiden) getiteld 'De Belgische inhoudingsvrijstellingszaken: (geen) twijfels over (ondermijning van) doel en toepassing van de Moeder-dochterrichtlijn?'.⁵¹ In de NTFR-jubileumuitgave verscheen Maarten's bijdrage 'Na de Pijlers; een voorstel voor een competitieve winstbelasting voor de Europese Unie'.⁵²

NLF-W publiceerde een bijdrage van Maarten met Ciska Wisman (UvA) getiteld 'Waarom alle bijheffingsvarianten in de Pijler 2-richtlijn botsen met de EU-verdragsvrijheden (en hoe dit op te lossen)'⁵³ Ook verschenen opinies van Maarten in NLF getiteld 'Het G7-akkoord over Pijler 2 en Europa; van fiscaal multilateralisme naar strategisch realisme'.⁵⁴ en 'Pour survivre, il faut être rusé et rester dans l'ombre', respectievelijk over de ontwikkelingen in de mondiale minimumbelasting en beleidsstrategieën van de Nederlande.⁵⁵

⁴⁴ M. de Wilde (2025), Two Pillars early '25: Ridiculousness', Kluwer International.

⁴⁵ M. de Wilde (2025), After the Pillars: A Call for a European Corporate Tax 2.0, Kluwer International.

⁴⁶ M. de Wilde & C. Wisman (2025), Why all top-up tax variants in the EU Pillar Two Directive collide with the EU's fundamental freedoms (and how to solve this), Kluwer Law International.

⁴⁷ M. de Wilde (2025), From multilateralism to strategic realism; a proposal for a Corporate Tax 2.0, Kluwer Law International.

⁴⁸ M. de Wilde (2025), Belastingheffing multinationals in een digitaliserende economie, hoe verder?, *Ondernemingsrecht* 2025/5.

⁴⁹ M. de Wilde (2025), Na de Pijlers: een oproep voor een competitieve EU-vennootschapsbelasting 2.0, *WFR* 2025/235.

⁵⁰ M. de Wilde, Y. Than & T. van der Hout (2025), Pas op! Top 3 aandachtspunten waar Pijler-2-bijheffing op de loer ligt, *MBB* 2025/15.

⁵¹ M. de Wilde & T. Vergouwen (2025), De Belgische inhoudingsvrijstellingszaken: (geen) twijfels over (ondermijning van) doel en toepassing van de Moeder-dochterrichtlijn?, *NTFR* 2025/1495.

⁵² M. de Wilde (2025), Na de Pijlers; een voorstel voor een competitieve winstbelasting voor de Europese Unie, *NTFRS* 2025/29.

⁵³ M. de Wilde & C. Wisman (2025), Waarom alle bijheffingsvarianten in de Pijler 2-richtlijn botsen met de EU-verdragsvrijheden (en hoe dit op te lossen), *NLF-W* 2025/18.

⁵⁴ M. de Wilde (2025), Het G7-akkoord over Pijler 2 en Europa; van fiscaal multilateralisme naar strategisch realisme, *NLF OPINIE* 2025/24.

⁵⁵ M. de Wilde (2025), Pour survivre, il faut être rusé et rester dans l'ombre, *NLF OPINIE* 2025/12.

2.4.2 Btw, douanerechten en lokale belastingheffing in een digitale economie

Digitalisering biedt uitdagingen op het gebied van internationale handel. De enorme toename van e-commerce en de mogelijkheid om steeds meer diensten op afstand te verrichten, heeft de EU gebracht tot nieuwe regels die reeds in werking zijn getreden of nog als voorstel bij de EU-lidstaten liggen. Gewezen kan worden op de btw-regels voor elektronische diensten die per 1 januari 2015 in werking zijn getreden en de e-commerce regels die gelden vanaf 1 juli 2021. Op 5 november 2024 bereikten de EU-lidstaten een politiek akkoord over VAT in the digital age. Er ligt daarnaast ultimo 2024 nog een voorstel voor een customs reform voor bij de lidstaten, waar ook onderdelen betrekking hebben op de digitale economie. In de bestaande en voorgestelde regels wordt ook aan platforms een rol toebedeeld, zowel op het gebied van de verstrekking van informatie als het voldoen van btw en douanerechten. Ook binnen de lokale belastingheffing en dan in het bijzonder de toeristenbelasting komt de vraag op op welke wijze platforms kunnen worden ingezet voor heffing van deze belastingen. Daarmee worden taken die traditioneel bij de overheid liggen overgedragen aan private partijen of moeten zij daaraan bijdragen. Eerder onderzoek vanuit ons departement heeft reeds uitgewezen dat het maar de vraag is of alle platforms in staat zijn de aan hen toebedeelde verplichtingen uit te voeren. Tegelijkertijd biedt digitalisering ook mogelijkheden voor inning en handhaving. Ook administratieve samenwerking tussen lidstaten is noodzakelijk om te zorgen voor een juiste heffing en inning van de belasting en biedt een belangrijke uitdaging omdat een wijziging in de manier van denken noodzakelijk is. Niet alleen de eigen belastingopbrengsten en belangen, maar ook die van andere EU-lidstaten moeten in acht worden genomen (soms wellicht ten koste van eigen belangen). Cultuurverschillen en vertrouwen zijn ook van belang. Het onderzoek binnen dit subthema borduurt voort op reeds gedaan onderzoek en sluit nauw aan bij deze ontwikkelingen. Het sluit ook aan bij het facultaire onderzoeksprogramma rebalancing private and public interests.

Digitalisering en indirecte belastingen is een van de speerpunten in het onderzoek van Madeleine Merckx. In 2025 besteedde zij wederom aandacht aan dit onderwerp in haar publicaties en lezingen. Tijdens het congres 'Cross-Border VAT/GST Disputes: Exploring Prevention and Resolution Mechanisms' aan de WirtschafstUniversitt Wien sprak zij in algemene zin over het onderwerp digitalisering en btw tijdens de lezing getiteld 'The changing role of VAT/GST in the digital environment - the EU perspective'. Een van de belangrijkste

toekomstige ontwikkelingen op dit gebied betreft VAT in the Digital Age (ViDA). Met nieuwe regels wordt beoogd de btw-regels te moderniseren en gebruik te maken van de digitale transitie om op die manier het Europese btw-stelsel gereed te maken voor het digitale tijdperk. Samen met John Gruson publiceerde zij een artikel in EC Tax Review over deze nieuwe regels.⁵⁶ Ook publiceerde zij in NLF-W⁵⁷ een artikel over de mogelijkheden die lidstaten per 14 april 2025 hebben om regels voor e-invoicing en digital reporting voor binnenlandse transacties te implementeren. Voor NLF⁵⁸ schreef zij ook de annotatie bij het ter internetconsultatie voorgelegde voorstel waarmee Nederland het onderdeel platform economy van ViDA implementeert. Op het nationaal btw-congres sprak zij over ViDA.

Een andere belangrijke ontwikkeling betreft e-commerce. In Btw-bulletin⁵⁹ publiceerde Madeleine in 2025 een artikel over nieuwe e-commerce-regels die per 1 juli 2028 in werking treden. Zij sprak ook over

⁵⁶ Madeleine Merckx en John Gruson, 'EU Member States Agree on ViDA. A Major Step for the EU VAT System and a Digital Leap for Businesses', EC Tax Review. 34, 1, p. 8-21.

⁵⁷ E-invoicing en digital reporting: morgen is vandaag!, NLF-W 2025/16.

⁵⁸ NLF 2025/2123.

⁵⁹ Madeleine Merckx, 'E-commerce-regels op de schop. Meer verantwoordelijkheid voor leveranciers, platformen en hun vertegenwoordigers' Btw-bulletin 2025/7-8.

deze regels tijdens het toplevel seminar customs samen met Stefano Mauro. Samen met Emilia Sroka sprak zij tijdens het toplevel seminar EU VAT over de handhaving van e-commerce-regels voor btw- en douanedoelinden, waarbij digitale platforms een belangrijke rol hebben gekregen. Voor Highlights & Insights verzorgde zij een annotatie bij het arrest XYReality,⁶⁰ wat gaat over de btw-positie van platforms bij elektronische diensten. Ten slotte publiceerde zij over de nieuwe btw-regels voor online onderwijs, culturele en sportdiensten. In haar publicatie voor MBB⁶¹ onderzocht zij of vrijstellingen die in Nederland gelden voor dergelijke diensten ook van toepassing kunnen zijn op buitenlandse aanbieders. Ook ging zij in op het aftrekrecht van Nederlandse ondernemers die sinds 1 januari 2025 prestaties verrichten die in het buitenland belastbaar zijn.

⁶⁰ Noot bij HvJ 9 oktober 2025, ECLI ID: ECLI:EU:C:2025:764, Highlights & Insights on European Taxation. 2025, 11, 327.

⁶¹ M.M.W.D. Merckx, 'Vrijgesteld onderwijs, cultuur en sport: ook in het buitenland?', MBB. 14, p. 21-29 9 p., 2025/43.

3. De mensen

Aan het onderzoeksprogramma van het departement Law & Tax nemen per 31 december 2025 19 onderzoekers deel die als werknemer met een onderzoeksaanstelling verbonden zijn aan de sectie Belastingrecht (gemiddeld over het jaar 4.66 onderzoeksfte). Deze getallen geven echter een onvolledig beeld van de omvang en de vitaliteit van het onderzoeksprogramma. In het programma is ook een belangrijke rol weggelegd voor niet door de faculteit gefinancierd onderzoek. Buitenpromovendi, wetenschappelijk docenten, gastonderzoekers en (gast)docenten met alleen een onderwijsaanstelling nemen eveneens deel aan het onderzoeksprogramma en leveren daar een belangrijke bijdrage aan. Bovendien doen ook fiscaal onderzoekers met een aanstelling bij de ESE mee aan het onderzoeksprogramma. In totaal verrichtten in 2025 47 personen op enig moment activiteiten binnen het onderzoeksprogramma. Binnen meestal kleine aanstellingen, of zelfs zonder dat sprake is van formele onderzoekstaken, wordt met veel enthousiasme aan het onderzoek gewerkt, vaak ook samen met andere onderzoekers uit of van buiten het programma.

Het ESBL en de leerstoel Heffingen van lokale overheden worden deels extern bekostigd door Stichting J.H. Christiaanse, een financiering waar het onderzoeksprogramma zeer erkentelijk voor is. Daarnaast vindt financiering van onderzoek plaats door activiteiten en onderzoeksopdrachten die het ESBL in opdracht verricht voor derden. Door deze financiering beschikt deze groep over relatief veel onderzoeksfte's en grotere onderzoeksaanstellingen. Het ESBL verrichte in 2025 zowel zelfstandig onderzoek als onderzoek in opdracht.

3.1 Deelnemers vanuit het departement Law & Tax en FEI (ESE)

De volgende personen zijn ultimo 2025 verbonden aan het onderzoeksprogramma met het navolgend aantal onderzoeksfte's. Het aantal fte's is gebaseerd op de berekening voor de procedure Sanderskwalificatie voor het jaar 2017. Hierdoor hebben fulltime onderzoekers geen 1,0 onderzoeksfte in het onderstaande overzicht. Bij indiensttreding of wijziging van de onderzoekstaak gedurende het jaar is het aantal fte berekend op een gemiddelde inzet over het hele jaar:

• mr. dr. M. Albers	0,08	Universitair docent
• mr. N.P. Arzini	p.m.	Onderwijsaanstelling/buitenpromovendus
• W. Boei LL.M.	p.m.	Onderwijsaanstelling
• J.D. Boonstra Msc	0,18	Onderzoeker, gefinancierd door NWO
• A.H.E. Bruin LL.M.	p.m.	Onderwijsaanstelling
• prof. dr. G.J.M.E. de Bont	0,08	
• mr. dr. E. Boomsluiters	0,40	
• dr. R. Buijze	p.m.	Gastonderzoeker
• N. Chow	p.m.	Buitenpromovendus
• U. Dorlig LL.M.	p.m.	Buitenpromovenda
• H. Driesens LL.M.	0,12	Gefinancierd door Stichting Christiaanse/ESBL
• I. van den Eijnde LL.M.	p.m.	Buitenpromovenda
• drs. H. Essaghir	p.m.	Buitenpromovenda
• prof. dr. M.W.C. Feteris	p.m.	Onbezoldigde aanstelling
• M.D.C. Gomes Vale Viga MSc	p.m.	Buitenpromovendus
• S. Galindo Cantor MSc	p.m.	Buitenpromovendus
• mr. W.S. Gonzalez-Fung	p.m.	Buitenpromovenda
• mr. drs. J. Gruson	p.m.	Buitenpromovendus/ESE
• prof. dr. S.J.C. Hemels	0,08	

• dr. L.C. van Hulten	p.m.	ESE	
• A.D.M. Janssen LL.M.	0,36	Docent/promovenda	
• dr. C.S.J. Jie-A-Joen MSc	0,08		
• R.H. Kastelein LL.M.	0,54	Gefinancierd door Stichting Christiaanse/ESBL/buitenpromovendus	
• prof. dr. P. Kavelaars	p.m.	ESE	
• prof. dr. Q.W.J.C.H. Kok	0,16		
• mr. F.J.H.L. Makkinga	p.m.	Onderwijsaanstelling	
• prof. mr. dr. M.M.W.D. Merckx	0,24	Gefinancierd door EFS BV	
• dr. D. Molenaar	p.m.	Gastonderzoeker	
• mr. A.P. Monsma	p.m.	Gastonderzoeker	
• prof. mr. J.A. Monsma	p.m.	Emeritus	
• mr.drs. C. Noorlander	p.m.	Buitenpromovenda	
• S.D.A. Owusu LL.M.	p.m.	Buitenpromovendus	
• S. Murillo Lopez LL.M.	p.m.	Buitenpromovenda	
• mr. F.A.C. den Ouden	0,36	Docent/promovenda	
• mr. dr. E.W. Ros	0,40		
• mr. J.P. Ruiter	p.m.	Buitenpromovendus	
• mr. H.P. Ruys	p.m.	Buitenpromovendus	
• Prof. mr. dr. A.W. Schep	0,72	Gefinancierd door Stichting Christiaanse/ESBL	
• dr. M.L. Schippers LL.M.	0,20		
• A. Schoneveld LL.M.	p.m.	Onderwijsaanstelling	
• A.W. Smolowska	0,16	Promovenda	
• mr. M. Tydeman-Yousef	p.m.	Gastonderzoeker/Tilburg University	
• mr. K. Verburg	p.m.	Buitenpromovendus	
• S.J. van der Vlugt	0,18		
• mr. M.D. van Werkhoven	p.m.	Gastonderzoeker	
• prof. mr. dr. M.F. de Wilde	0,24		
• prof. mr. W. de Wit	0,08		

3.2 Buitenpromovendi

Aan het onderzoeksprogramma zijn ultimo 2025 13 buitenpromovendi verbonden. Zij doen hun onderzoek op onbetaalde basis naast een baan in de fiscale praktijk. Als gevolg hiervan hebben zij uiteraard meer tijd nodig voor hun onderzoek dan aio's die door de universiteit worden betaald om zich fulltime met hun promotieonderzoek bezig te houden.

Promovendus	Jaar aanvang	Promotor(en)	Co-promotor
S. Murillo Lopez LL.M.	2013	prof. dr. E. Hey prof. mr. dr. M.F. de Wilde	
I. van den Eijnde LL.M	2019	prof. dr. W. de Wit prof. dr. M.M.W.D. Merkx	
mr. K. Verburg	2019	prof. dr. M.M.W.D. Merkx prof. dr. G.J.M.E. de Bont	
M.D.C. Gomes Vale Viga MSc	2019	prof. dr. M.M.W.D. Merkx prof. dr. P. Kavelaars	
mr. N.P. Arzini	2019	prof. dr. M.M.W.D. Merkx	dr. M. Albers LL.M
N. Chow	2022	prof. dr. W. de Wit	dr. M.L. Schippers LL.M
R.H. Kastelein LL.M	2023	prof. dr. A.W. Schep prof. dr. L.S. Reins	
C. Noorlander LL.M MSc	2023	prof. dr. M.M.W.D. Merkx	dr. M.L. Schippers LL.M
S. Galindo Cantor MSc	2024	prof. dr. W. de Wit	dr. M.L. Schippers LL.M
mr. J.P. Ruiter	2024	prof. dr. P. Kavelaars prof. mr. dr. M.M.W.D. Merkx	
A. Bruins	2024	prof. dr. G.J.M.E. de Bont prof. A.O. Lubbers	
S. Owusu	2025	prof. mr. dr. M.F. de Wilde prof. dr. Q.W.J.C.H. Kok	
P. Ruys	2025	prof. dr. G.J.M.E. de Bont	

3.3 Promotieonderzoeken in uitvoering

In 2025 werden 19 promovendi door een promotor uit het onderzoeksprogramma begeleid. Niet al deze promotie-onderzoeken vinden op de Erasmus School of Law plaats. Onderstaand een overzicht van alle promotieonderzoeken in uitvoering per 31 december 2025:

Promovendus		Prom./coprom
mr. N. P. Arzini	Aftrek op vastgoedgerelateerde kosten ⁶²	prof. Dr. M.M.W.D. Merx mr. Dr. M. Albers
A. Bruijns	De begrenzing van de rechtsstrijd in belastingzaken	prof. Dr. G.J.M.E. de Bont prof. A.O. Lubbers
N. Chow	Managing Customs Barriers through Reasonable Care and Informed Compliance: An Evaluation of the Private Sector's Role In Realising The ASEAN Economic Community	prof. Dr. W. de Wit dr. M.L. Schippers LL.M
I. van den Eijnde LL.M	How to tax a lifestyle? Research towards Western European indirect tax policies aimed to affect consumption of food and non-alcoholic beverages deemed unhealthy, the legal implementation barriers and identified (side) effects thereof included.	Prof. Dr. W. de Wit prof. Dr. M.M.W.D. Merx
S. Galindo Cantor MSc	Cross-border e-commerce and customs valuation	prof. Dr. W. de Wit dr. M.L. Schippers LL.M
M.D.C. Gomes Vale Viga MSc	Verzekeringen, btw en assurantiebelasting	prof. Dr. M.M.W.D. Merx prof. Dr. P. Kavelaars
mr. W.S. Gonzalez-Fung	International Policy and Fiscal Autonomy	prof. Mr. dr. M.F. de Wilde
A.D.M. Janssen LL.M	Vertrouwen en wantrouwen tussen de EU-belastingdiensten bij de operationele implementatie van de btw-wetgeving bij e-commerce	prof. Dr. M.M.W.D. Merx dr. M. Glavina
R.H. Kastelein LL.M.	Green local taxes	prof. Dr. A.W. Schep prof. dr. L.S. Reins

⁶² Dit onderzoek is inmiddels goedgekeurd en de verdediging heeft op 5 februari 2026 succesvol plaatsgevonden.

T.B. Klooster	Btw-vrijstellingen in het algemeen belang (promotietraject Vrije Universiteit)	prof. dr. S.B. Cornielje prof. Dr. M.M.W.D. Merkx
mr. J.I.W. Lock	Heffing van btw bij e-commerce via platforms (promotietraject Universiteit Leiden)	prof. Dr. Ir. R. Arendsen prof. Dr. M.M.W.D. Merkx
S. Murillo Lopez LL.M.	Impact of international Policy on Tax Autonomy of Developing Countries	prof. dr. E. Hey prof. mr. dr. M.F. de Wilde
C. Noorlander LL.M Msc	Red tape (administratieve lasten) voor ondernemers binnen het speelveld van de internationale handel binnen de EU	prof. Dr. M.M.W.D. Merkx dr. M.L. Schippers LL.M
mr. F.A.C. den Ouden	De goede procesorde in het Nederlandse belastingrecht.	rof. Dr. G.J.M.E. de Bont prof. Dr. S.J.C. Hemels dr. C. Hofman
S. Owusu	Towards Market-Based Taxation: A Framework for Developing Countries to Address the Tax Challenges Exacerbated by the Digitalisation of the Economy	prof. Mr. dr. M.F. de Wilde prof. Dr. Q.W.J.C.H. Kok
mr. J.P. Ruiter	De invoering van een geharmoniseerde btw in het Caribische deel van het Koninkrijk	prof. Dr. P. Kavelaars prof. Mr. dr. M.M.W.D. Merkx
P. Ruys	De Belastinginspecteur; mens, bestuursorgaan, machine	prof. Dr. G.J.M.E. de Bont prof. A.O. Lubbers
C. Schwartz LL.M.	International taxation of income from employment (promotietraject Lund University)	dr. A. Hilling prof. Dr. S.J.C. Hemels
mr. K. Verburg	Misbruik van recht, schijnhandeling en fiscaalrechtelijke (her)kwalificatie in de indirecte belastingen	prof. Dr. M.M.W.D. Merkx prof. Dr. G.J.M.E. de Bont

4. Georganiseerde seminars en bijeenkomsten

Binnen het onderzoeksprogramma zijn in 2025 diverse bijeenkomsten georganiseerd onder de vlag van EFS, Erasmus University Rotterdam. EFS, Erasmus University Rotterdam (EFS)⁶³, is een samenwerkingsverband van het departement Law & Tax van de Erasmus School of Law (ESL) en het aan de Erasmus School of Economics (ESE) verbonden Fiscaal Economisch Instituut BV (FEI). EFS is al ruim 35 jaar een toonaangevend onderwijs- en onderzoeksinstituut op het gebied van de internationale en Europese fiscaliteit, met een bijzondere focus op de Europese en internationale aspecten van de btw, het douanerecht en de inkomsten-, dividend- en vennootschapsbelasting. Een aantal leden van het onderzoeksprogramma vervult een rol als bestuurslid, programma directeur, coördinator en/of docent in een of meer programma's van EFS. EFS heeft in het jaar 2025 een drietal post-masteropleidingen, twee Nederlands- en één Engelstalige, verzorgd. Alle cursisten sluiten hun post-masteropleiding af met het schrijven van een verhandeling over het cursusthema. Daarnaast heeft EFS een tweetal Engelstalige Top-Level Seminars aangeboden, een congres en diverse webinars.

4.1 Top-Level Seminar EU VAT

Van woensdag 24 september tot vrijdag 26 september 2025 vond opnieuw het Top-Level Seminar EU VAT plaats. Tijdens deze bijeenkomst traden naast Seminar Director Madeleine Merkx een groot aantal internationaal vermaarde sprekers op: Agustín Míguez Pérez, Edoardo Traversa, Bart Heijnen, Martijn Schippers, Emilia Sroka, Marie Lamensch, Tiina Ruohola, Jurian Langer en panelleden Ruben Dirks, David Hadwick en Stefania Lotito Fedele. Tijdens dit driedaagse seminar werd de huidige staat van de EU-btw besproken, met oog voor toekomstige ontwikkelingen en de praktische gevolgen voor bedrijven. Na een introductie van de Europese Commissie over haar plannen, is tijdens het seminar stil gestaan bij de ViDA-pijlers, de douaneherforming, de rol van platforms, groene beleidsopties, digitale rapportageverplichtingen en e-facturatie en recente jurisprudentie van het Hof van Justitie. Het evenement trok 13 internationale btw-experts en bood diepgaande en boeiende discussies. Ook veel sprekers namen aan meer dan hun eigen sessie deel.

4.2 Top-Level Seminar in EU Customs Law

Van 18 tot en met 20 juni 2025 vond voor de tweede keer het Top-Level Seminar in EU Customs Law plaats. Tijdens de bijeenkomst traden naast Seminar Director Walter de Wit en Seminar Coördinator Martijn Schippers een groot aantal internationale sprekers op: Stefano Mauro, Mark van Driel, Frank Heijmann, Madeleine Merkx, Arnoud Willems, Claudia Buysing Damsté, Ilona van den Eijnde, Yves Melin, Anna Jerzewska, George Riddell Maarten de Wilde en Patricio Diaz

⁶³ EFS staat voor Erasmus Fiscal Studies B.V. Meer informatie kan worden gevonden op de website van EFS, Erasmus Universiteit Rotterdam: <https://www.erasmusfiscalstudies.nl/>

Gavier. Er werd ingegaan op de voorstellen voor de EU douane-unie, EU-duurzaamheidsmaatregelen zoals CBAM en EUDR, douanewaarde- en oorsprongsactualiteiten, de handelsoorlog, handelsbeschermingsmaatregelen en de laatste arresten van het Hof van Justitie.

4.3 Congressen

Op donderdag 13 februari 2025 vond het afsluitende congres van de post-masterprogramma's EU Customs Law, EU VAT en Indirect Tax plaats. De conferentie stond in het teken van het thema 'Legal protection and certainty in a rapidly changing legislative indirect tax and customs environment'. Tijdens deze bijeenkomst werd stilgestaan bij de gevolgen van snelle wetgevende ontwikkelingen op het gebied van de indirecte belastingen en het douanerecht voor rechtsbescherming en rechtszekerheid.

Drie sprekers deelden hun visie op actuele ontwikkelingen, waarna een expertpanel deze thema's verder uitdiepte in een interactieve discussie. David Hadwick ging in op e-facturatie en digitale rapportageverplichtingen onder ViDA, met bijzondere aandacht voor rechtsbescherming en fundamentele rechten. Paweł Selera deelde praktijkervaringen met digitale rapportage, onder meer vanuit Pools perspectief. Patricio Diaz Gavier besprak recente ontwikkelingen op het gebied van rechtsbescherming en rechtszekerheid binnen het EU-douanerecht.

De paneldiscussie werd gemodereerd door Madeleine Merckx en vond plaats met David Hadwick, Bart-Jan Kalshoven, Paweł Selera en Shanna van den Maagdenberg. Het congres werd voorgezeten door Martijn Schippers. De bijeenkomst werd afgesloten met een netwerkborrel en markeerde tevens de afronding van het leertraject van de deelnemers aan de EFS post-masterprogramma's van 2024.

4.4 Webinars

In 2025 heeft EFS zes webinars georganiseerd. Tijdens deze webinars wordt stilgestaan bij actuele belastingkwesties of recente ontwikkelingen in de jurisprudentie op het gebied van Europees en/of internationaal belastingrecht zowel op het gebied van de directe- als indirecte belastingen.⁶⁴

Op 20 februari 2025 verzorgden Maarten de Wilde en Willem Boei een webinar waarin stilgestaan werd bij de laatste actualiteiten op Pijler I en II gebied, de staatssteun zaak met betrekking tot Apple die speelde voor het Hof van Justitie en de FASTER-richtlijn zoals voorgesteld door de Europese Unie.

Op 17 april 2025 verzorgden Walter de Wit en Martijn Schippers een webinar over de impact van de Omnibusvoorstellen op de Carbon Border Adjustment Mechanism, de laatste stand van zaken rondom de (aangekondigde) tarieven door de Trump Administration en voorstellen voor het hervormen van de EU douane-unie en tot slot werd stilgestaan bij diverse lopende Hof van Justitie-zaken.

Op 11 september 2025 verzorgden Maarten de Wilde en Willem Boei een webinar waarin wederom werd stilgestaan bij Pijler II ditmaal in het kader van de 'side-by-side' approach die werd voorgesteld door de OECD. Daarnaast stonden de prejudiciële vragen van de Hoge Raad aan het Hof van Justitie over de Schumackerdoctrine op de rol en de uitspraken van de Hoge Raad inzake de antimisbruikzaken in de buitenlands aanmerkelijk belangregeling in de vennootschapsbelasting en de inhoudingsvrijstelling in de dividendbelasting.

⁶⁴ Een overzicht van de komende en reeds plaatsgevonden webinars is te vinden op de website van EFS, meer specifiek via de volgende link: <https://www.erasmusfiscalstudies.nl/webinars/>. Op deze pagina zijn ook de slides van de webinars terug te vinden.

Op 16 oktober 2025 verzorgde Martijn Schippers een webinar over diverse douaneactualiteiten waaronder de laatste stand van zaken rondom de (aangekondigde) tarieven door de Trump Administration, de EU-sanctiepakketten, de impact van de Omnibuspakketten op de Carbon Border Adjustment Mechanism en tot slot werd stilgestaan bij diverse douanewaardeontwikkelingen.

Ook op het gebied van de btw organiseerde EFS twee webinars. Zowel op 19 juni 2025 als op 13 november 2025 werden actuele btw-ontwikkelingen behandeld. Op 19 juni 2025 gaven Milja Bormann-Bakker, John Gruson en Rakesh Ghirah presentaties over respectievelijk: het nieuwe beleid voor holdingvennootschappen, de stand van zaken rondom e-invoicing en transfer pricing en btw. Madeleine Merckx leidde het webinar. Op 13 november 2025 bespraken Milja Bormann-Bakker, Madeleine Merckx en Rakesh Ghirah achtereenvolgens de onderwerpen: vouchers: de AG-conclusie in de Lyko operations-zaak, btw en platforms: de XYRality zaak en transfer pricing en btw.

5. Kennismaking van studenten met het onderzoek

De meeste onderzoekers die verbonden zijn aan het onderzoeksprogramma geven ook onderwijs in de bachelor- en/of masteropleiding Fiscaal Recht en/of Fiscale Economie. Het onderzoeksprogramma vindt het belangrijk dat onze studenten in aanraking komen met het binnen het programma verrichte onderzoek. Dit wordt op een aantal wijzen bewerkstelligd. Daarnaast verwerken diverse docenten hun onderzoeksresultaten ook in het (gast)onderwijs dat ze in andere ESL-opleidingen en op andere EUR-faculteiten geven.

5.1 Inbedding onderzoek in het onderwijs

In de meeste vakken komt het in het onderzoeksprogramma verrichte onderzoek terug. Alle vier de onderzoekslijnen komen terug in diverse bachelor- en mastervakken en zowel in de mastervariant directe als indirecte belastingen.

Het subthema rechtsbescherming en procedurele rechtvaardigheid, onderdeel van de onderzoekslijn legitimiteit in belastingheffing als zodanig komt terug in de bachelorvakken formeel belastingrecht en internationaal & Europees belastingrecht en in de mastervakken capita selecta formeel belastingrecht, formele aspecten van de indirecte belastingen, verdieping internationaal belastingrecht en verdieping Europees belastingrecht. Het subthema verzamelen en uitwisselen van gegevens, proportionaliteit en rechtsbescherming dat onderdeel is van dezelfde onderzoekslijn komt naar voren in de bachelorvakken Internationaal & Europees belastingrecht en omzetbelasting en de mastervakken capita selecta formeel belastingrecht, verdieping internationaal belastingrecht, verdieping Europees belastingrecht en formele aspecten van de indirecte belastingen. Het subthema gelaagdheid van wetgeving en het gebruik van soft law komt aan de orde in het bachelorvak Internationaal & Europees belastingrecht en omzetbelasting en de mastervakken verdieping Europees belastingrecht, internationale grondslagen van de indirecte belastingen, EU-douanerecht en accijnzen, internationale handel en werkcollege btw. Het onderwerp fairness in belastingheffing, eveneens onderdeel van de onderzoekslijn legitimiteit van belastingheffing als zodanig komt aan de orde in het bachelor 1-vak inleiding belastingrecht, wat gevolgd wordt door alle rechtenstudenten aan ESL. Daarnaast komt het onderwerp aan bod tijdens de bachelorvakken internationaal & Europees belastingrecht en openbare financiën van de bachelor fiscaal recht en de mastervakken verdieping internationaal belastingrecht en indirect tax policy. Het laatste subthema binnen de onderzoekslijn legitimiteit in belastingheffing als zodanig, het gebruik van belastingheffing om gedrag te beïnvloeden komt aan de orde in de bachelorvakken inleiding belastingrecht, openbare financiën, omzetbelasting en internationaal en Europees belastingrecht en de mastervakken capita selecta sustainability & tax, werkcollege btw en indirect tax policy.

Ook de onderzoekslijn legitimiteit en (de)globalisering komt uitgebreid naar voren in het onderwijs. Het subthema geopolitiek, handel, douanerecht en andere indirecte belastingen komt naar voren in de bachelorvakken omzetbelasting en internationaal & Europees belastingrecht en in alle vakken van de master indirecte belastingen. Het subthema vennootschapsbelasting en globalisering komt naar voren in de bachelorvakken vennootschapsbelasting en internationaal & Europees belastingrecht en de mastervakken verdieping vennootschapsbelasting, capita selecta van eenmanszaak tot groot internationaal concern en capita selecta transfer pricing. Ook in het vak internationale handel binnen de master indirecte belastingen wordt aandacht besteed aan transfer pricing en de interactie met btw en douanerecht. Het laatste subthema binnen deze onderzoekslijn, vrij verkeer van natuurlijke personen binnen de EU en fiscaliteit, komt aan de orde in het bachelorvak internationaal & Europees belastingrecht en de mastervakken capita selecta loonheffingen en verdieping Europees belastingrecht.

De onderzoekslijn legitimiteit en duurzaamheid komt met al haar thema's aan bod tijdens het mastervak capita selecta sustainability & tax. Daarnaast komt het subthema circulariteit en ESG aan de orde in de master indirecte belastingen in de vakken werkcollege btw, EU-douanerecht en accijnzen en indirect tax policy. Ook in het bachelorvak omzetbelasting wordt reeds aandacht besteed aan dit onderwerp. Het subthema lokale belastingheffing en verduurzaming komt aan de orde in het bachelorvak heffing lokale overheden.

Ten slotte komt de onderzoekslijn legitimiteit en digitalisering ook naar voren in een groot aantal vakken. Het subthema vennootschapsbelasting in een digitale economie komt naar voren in de bachelor vakken vennootschapsbelasting en internationaal & Europees belastingrecht en in de master directe belastingen in de vakken verdieping vennootschapsbelasting en verdieping internationaal belastingrecht. Het subthema btw, douanerechten en lokale belastingheffing in een digitale economie komt aan de orde in de master indirect in de vakken internationale grondslagen van de indirecte belastingen, internationale handel, indirect tax assurance en technology en werkcollege btw. Het subthema automatische besluitvorming en rechtsbescherming ten slotte, komt aan de orde in de mastervakken capita selecta formeel belastingrecht en formele aspecten van de indirecte belastingen

In het Fiscaal confrontatievak (FCV) komen alle onderzoekslijnen aan de orde. Bovendien maken studenten in dit vak ook kennis met het onderzoek van onderzoekers uit andere ESL-onderzoeksprogramma's. Dit vak laat studenten kennis maken met wat (fiscale) wetenschapsbeoefening betekent. Sigrid Hemels en Wibren van der Burg beginnen het vak met twee gezamenlijke colleges, Hasnein Qadri coördineerde het vak in 2025. Studenten krijgen inzicht in wetenschappelijke onderzoeksmethoden en dilemma's. Wetenschappers (gepromoveerden en promovendi van binnen en buiten de ESL) vertellen in het vak over hun onderzoek en de dilemma's waar ze mee te maken krijgen.

Daarnaast is Sigrid Hemels sinds 2017 betrokken bij Studiegezelschap Lothgenoten, een geselecteerde groep excellente studenten van alle ESL-opleidingen die op zoek zijn naar meer diepgang in hun studie en onder meer vijfmaal per jaar een gastsprekersbijeenkomst organiseren waarin ze juristen, fiscalisten en criminologen die op verschillende plekken werkzaam zijn vragen te spreken over hun bezieling in het recht. Zij leverde ook een bijdrage aan het studentenblad *Ars Aequi* over haar loopbaan.⁶⁵ Daarnaast gaf ze in het kader van het project Meet the Professor les op een basisschool waarbij ze haar enthousiasme en fascinatie voor het belastingrecht met een goed voorbereide schoolklas deelde. Maarten de Wilde sprak tijdens de landelijke aangiftedag van het studenteninitiatief Stichting Belastingwinkel Rotterdam op 29 maart 2025 in Den Haag over kapitaalinkomen en het globaal evenwicht.

5.2 Scripties en activiteiten van studenten in relatie tot het onderzoeksprogramma

In 2025 hebben Madeleine Merckx, Martijn Schippers, John Gruson en Katharina Combrinck (externe scriptiebegeleider en tevens werkzaam bij het Ministerie van Financiën) wederom een scriptieproject aangeboden op het gebied van duurzaamheid wat past binnen de onderzoekslijn legitimiteit en digitalisering. In 2025 was de belangstelling voor dit project groot. Danya al Kfhage schreef haar scriptie over het thema btw en donaties. Clemens van de Gevel schreef over CBAM. Zowel Irene Fredriks als Levi Suiker schreven over de Afvalbeheersbijdrage Verpakkingen. Anna van Lexmond, ten slotte, schreef over het door haar zelf aangebrachte onderwerp of belasting moest worden geheven over vapes. De voorlopige onderzoeksresultaten werden gepresenteerd tijdens een bijeenkomst op het Ministerie van Financiën op 22 mei 2025, waarbij ook medewerkers van het Ministerie aanwezig waren. Alle studenten hebben in 2025 hun scriptie succesvol verdedigd en zijn inmiddels afgestudeerd.

Ook werd in 2025 opnieuw de prijs voor het beste bachelorwerkstuk uitgereikt. De winnaar was Gijs Bolkestein voor zijn werkstuk 'Wet herwaardering proceskostenvergoeding WOZ en BPM.' De jury bestond uit Eefje Lemmens, Redmar Wolf en Hans van Sonderen (voorzitter).

⁶⁵ Hemels, S.J.C., 'Een toevallige fiscalist' *Ars Aequi* februari 2025, p. 92-93.

6. Zichtbaarheid van het programma

In 2025 was het programma op diverse wijzen zichtbaar, onder meer via wetenschappelijke en vaktechnische publicaties, bijdragen aan (online) conferenties en seminars en optredens in de media. Voor een volledig overzicht van alle activiteiten verwijzen wij naar de annex, waarin alle kwantitatieve gegevens en een overzicht van de onderzoeksoutput zijn opgenomen. In deze paragraaf wordt een aantal activiteiten nader belicht.

6.1 Kernpublicaties

Publicaties zijn een belangrijk middel om te communiceren over de resultaten die binnen het onderzoeksprogramma worden behaald. In 2025 publiceerden deelnemers aan het onderzoeksprogramma in totaal 66 wetenschappelijke publicaties, waarvan 18 internationaal en 48 nationaal waren. Een aantal wetenschappelijke kernpublicaties van 2025 is:

Internationaal:

1. Hemels, S. (2025). Peculiarities in the Dutch implementation of the Pillar 2 minimum tax. *Skattenytt*, 75(4), 508- 522.
2. Merckx, M., & Luna Calzado, B. (2025). Navigating the Risks of the Use of Digital Reporting and E-invoicing in the Age of Advanced Fraud Detection. *EC Tax Review*, 34(5), 186-200.
3. Ros, E.W. (2025). Two Paths, One Form of Justice? Denying CJEU Referrals and the Right to a Fair Trial. *European Taxation*, 65(8), 347-357.
4. Pistone, P., & van der Vlugt, S. (2025). Riflessioni comparate sulle fonti normative del diritto tributario in Italia e nei Paesi Bassi. *Rivista di Diritto Tributario*, XXXV(4), 81-128.
5. van der Vlugt, S. (2025). Excluding Investment Arbitration through Double Tax Agreements with a New Article 25 of the UN Model: A Feasible Way Forward? *World Tax Journal*, 19(1).

Nationaal:

1. Boei, W., & van Bergen, D. (2025). "Technische omissie" in de belastingrenteregeling: iets keer 0 = 0. *Weekblad Fiscaal Recht*, 2025(7591), 25-29. Article WFR 2025/237.
2. Boomsluiters, E., & Schriek, K. (2025). De grensoverschrijdende fiscale eenheid vennootschapsbelasting en omzetbelasting: per element verschillend? *MBB*, 2025(12), Article 2025/37.
3. Emwionkpa, W. (2025). Van belastingvrije som tot heffingskorting: de ontwikkeling van overdraagbaarheid in de Nederlandse inkomstenbelasting. *Weekblad Fiscaal Recht*, 2025(7574), Article 2025/127.
4. Ros, E.W. (2025). Het Hof van Justitie en 30 jaar Schumacker-jurisprudentie: jubileum van een open fiscale zenuw? *SEW. Tijdschrift voor Europees en Economisch Recht*, 73(2025)(12), 522-534. Article 112.
5. de Wilde, M. (2025). Na de Pijlers: een oproep voor een competitieve EU-vennootschapsbelasting 2.0. *Weekblad Fiscaal Recht*, (7591), Article 235.

Voor de valorisatie van het wetenschappelijk onderzoek dat in het onderzoeksprogramma plaatsvindt, zijn ook vaktechnische publicaties van belang. In 2025 publiceerden deelnemers aan het onderzoeksprogramma 40 vaktechnische artikelen, boeken en boekhoofdstukken. Bij vaktechnische publicaties ligt de nadruk op communicatie met Nederlandse fiscale beleidsmakers, uitvoerders, rechters en praktijkfiscalisten. Het is daarom logisch dat 33 van deze publicaties in het Nederlands waren. Een aantal kernvakpublicaties van het onderzoeksprogramma was in 2025:

Internationaal:

1. Hemels, S. (2025). Exchange of information and recovery assistance: background, history and legal basis. In S. Douma, O. Marres, H. Vermeulen, & D. Weber (Eds.), *Terra/Wattel European Tax Law*, vol. 1 General topics and direct taxation, Student Edition (9 ed., pp. 761-767). Wolters Kluwer.
2. Molenaar, D. (2025). Cross-Border Tax Issues for Artists. In M. Koedooder, & K. Freundlich (Eds.), *Music Without Borders: Hot Legal Topics in the Music Business after the First Quarter of the 21st Century* (Vol. 2025, pp. 226-235). International Association of Entertainment Lawyers

Nationaal:

1. Albers, M. (2025). Btw-ondernemer in voor- en tegenspoed. Fiscale Berichten voor het Notariaat (FBN), 2025(11), Article 51.
2. Arzini, N.P., & Bulk, G.C. (2025). Het Unierechtelijke verdedigingsbeginsel krijgt tanden. Article BtwBrief 2025/76.
3. Kastelein, R. (2025). Samenvatting ESBL-onderzoek naar verruiming WOZ-tijdvak. Belastingblad. Tijdschrift voor Provinciale, Gemeentelijke en Waterschapsbelastingen, 2025(14), Article 250.
4. Merx, M. (2025). E-commerce regels op de schop: meer verantwoordelijkheid voor leveranciers, platformen en hun vertegenwoordigers. BTW-bulletin, 2025(7/8), 14-16. Article 2025/64.
5. den Ouden, F. (2025). Over fatsoenlijk procederen en een goede procesorde. Nederlands Tijdschrift voor Fiscaal Recht Special (NTFRS), 2025(1), 44-45. Article 24.

Vele leden van het onderzoeksprogramma leveren een belangrijke bedrage aan de duiding van fiscale jurisprudentie, beleid en wetsvoorstellen via hun annotaties in fiscale vaktijdschriften. In totaal zijn in 2025 133 annotaties verschenen van leden van het onderzoeksprogramma. Een aantal voorbeelden van annotaties die een duidelijke link met het onderzoeksprogramma hebben:

1. Albers, M. (2025). Rapport Evaluatie vrijstellingen overdrachtsbelasting woning. NLFiscaal, 2025(30 Maart), Article 78450.
2. Boei, W. (2025). Belastingdienst hoeft verstrekking van gegevens van 'toeval Amerikanen' niet stop te zetten. NLF 2025/1640. Case note on: Rechtbank Gelderland, 23/07/25, 24/2662; 24/4338; 24/4853, ECLI:NL:RBGEL:2025:58 81 NLFiscaal, 2025(31), 43-45.
3. de Bont, G. (2025). Gebruik van strafrechtelijk onrechtmatig verkregen bewijs in belastingzaken. Zozeer-indruiscriterium. BNB 2025/67. Case note on: Hoge Raad der Nederlanden, 31/01/2025, 22/04816, ECLI:NL:HR:2025:154 BNB: beslissingen in belastingzaken, Nederlandse belastingrechtspraak, 2025(12).
4. Merx, M. (2025). Btw-regels bij leveringsketen van vier partijen. 2555. Case note on: Gerecht van de EU, 3/12/25, T646/23, ECLI:EU:T:2025:1081 (MS KLUJCAROVCI). NLFiscaal, 10(49).
5. Monsma, A. (2025). Prejudiciële vraag of no-cure-no-paydienstverlening een bijzondere omstandigheid is in de zin van art. 2 lid 3 Bpb, waardoor de proceskosten ook gematigd kunnen worden in zaken waarin de WHPKV niet van toepassing is. 244. Case note on: Gerechtshof Amsterdam, 15/05/25, ECLI:NL:GHAMS:2025:1252 Belastingblad. Tijdschrift voor Provinciale, Gemeentelijke en Waterschapsbelastingen, 2025(13).
6. Schippers, M. (2025). Vaststelling douanewaarde bij opeenvolgende verkopen. 2347. Case note on: Het Hof van Justitie van de Europese Unie, 30/10/25, ECLI:EU:C:2025:846 (Massimo Dutti). NLFiscaal, 10(45), 25-26.
7. de Wilde, M. (2025). Standpunt sub-Kennisgroep Belastingdienst Pijler 2 invulling begrip doorkijkentiteit Wmb 2024. NTFR, 2025(1-2), Article 61.

6.2 Valorisatie door conferenties en lezingen

Door middel van conferenties en lezingen delen we de bevindingen die we in het kader van het onderzoeksprogramma hebben verworven met andere wetenschappers, praktijkfiscalisten of een breder publiek. Diverse leden van de onderzoeksgroep hebben (online) lezingen gegeven en deelgenomen aan al dan niet digitale conferenties, vaak met een interdisciplinair of internationaal karakter. Deze onderzoeksoutput is opgenomen in tabel 5 van de annex en is ook aan de orde gekomen in paragraaf 2.

6.3 Invloed op overheidsbeleid

Leden van het onderzoeksprogramma worden regelmatig op grond van hun expertise en onderzoeksoutput geconsulteerd door overheidsorganen, zowel lokaal, nationaal als internationaal. Het onderzoek dat plaatsvindt binnen het programma sluit dan ook perfect aan bij actuele thema's waar overheden mee worden geconfronteerd. We noemen een in het oog springend voorbeeld uit het jaar 2025.

Sigrid Hemels werd als deskundige geraadpleegd voor het in 2025 uitgekomen rapport van de Raad voor Cultuur getiteld Ieder zijn aandeel. Naar een evenwichtig financieel ecosysteem voor de cultuursector.⁶⁶ Haar onderzoek werd ook diverse malen aangehaald in het evaluatierapport dat Berenschot in opdracht van het Ministerie van Financiën had opgesteld over de ANBI/SBBI regeling.⁶⁷ Ook nam ze deel aan een validatiesessie over de voorlopige onderzoeksuitkomsten.

Madeleine Merckx was in 2025 lid van de Commissie wetsvoorstellen van de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (NOB). Deze commissie geeft technisch commentaar op wetsvoorstellen, concept beleidsbesluiten, voorgestelde Europese richtlijnen met grote fiscale relevantie en op fiscale internetconsultaties. Madeleine Merckx was een deel van 2025 lid van de sectie Omzetbelasting van de NOB. Martijn Schippers was lid van de sectie Douane van de NOB. Arjen Schep is lid van de werkgroep regelgeving en actualiteiten van de LVLB.

6.4 Optredens in de media

Diverse leden van het onderzoeksprogramma worden door de media als deskundigen op hun vakgebied beschouwd. Zij worden dan ook regelmatig benaderd door de media. Wij zien het ook als onderdeel van ons taak als publiek gefinancierde wetenschappers om met deze journalisten in gesprek te gaan. Soms hebben journalisten alleen behoefte aan achtergrondinformatie en een inhoudelijke check en leidt het contact niet tot een media-uiting of niet tot een quote en wordt het dus ook niet gerapporteerd in onze onderzoeksoutput. Wij zien dit echter als onderdeel van onze maatschappelijke taak en als een wijze om bij te dragen aan sociale impact van ons wetenschappelijke werk.

De gevolgen van de handelspolitiek van de Trump Administration hebben de aandacht voor het douanerecht vanuit het bedrijfsleven, de media, politiek en de wetenschap doen toenemen. De media hebben Martijn Schippers dan ook ruim 20 keer benaderd over het afgelopen jaar om de ontwikkelingen te duiden. Zo is hij diverse keren geciteerd in krantartikelen van Het Financieel Dagblad alsmede De Telegraaf, en voorzag hij in expert comments op de website van de NOS. Ook legde hij uit wat de Amerikaanse importheffingen voor consumenten in de Europese Unie betekenen voor een bijdrage aan NTRWetenschappelijk dat als filmpje is gepubliceerd op populaire mediaplatforms zoals YouTube, Instagram, TikTok en Facebook. Ook heeft hij de ontwikkelingen diverse malen geuid tijdens radio-uitzendingen op NPO1 en BNR.

⁶⁶ https://www.eerstekamer.nl/bijlage/20251119/rapport_ieder_zijn_aandeel_naar/document3/f=/vmsmdm4xlagl.pdf.

⁶⁷ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2025/04/23/rapport-evaluatie-anbi-en-sbbi-regelingen>.

Sigrid Hemels was te gast in de Podcast over Poen van Shula Tas en Yuki Kho met als titel 'Kunnen belastingen leuk zijn?'⁶⁸ Sigrids antwoord was uiteraard bevestigend. Zij kwam ook aan het woord in een artikel in de Volkskrant van Ashwant Nandram, over geld in familiestichtingen: 'Rijke Nederlanders 'verstoppen' tientallen miljarden euro's in familiestichtingen. Kun je dat voorkomen?', De Volkskrant 21 februari 2025,⁶⁹ Rens Pieterse, de biograaf van diverse fiscale grootheden, noemde Sigrid Hemels als een van de markante fiscalisten van dit moment,

waarbij overigens opviel dat zij de enige vrouw was in zijn opsomming van zes namen.⁷⁰ Interviews met Maarten de Wilde door BusinessWise en ESL verschenen op 2 juli 2025 en 18 augustus 2025. Deze gingen over de vraag of Nederland nog altijd een belastingparadijs is. Maarten werd enige keren geciteerd door Tax Notes International.

Arjen Schep werd geïnterviewd tijdens een NPO 1 radio-uitzending van het programma 'Geld of je leven' (EO) op 21 februari 2025 over de hondenbelasting die als een van de oudste belastingen door steeds minder gemeenten wordt geheven.⁷¹ Binnenlands Bestuur interviewde Arjen Schep over de toekomst van het gemeentelijke belastinggebied waarin hij onder meer pleitte voor differentiatiemogelijkheden in de onroerende-zaakbelastingen naar gebied.⁷²

Binnenlands Bestuur

bestuur en organisatie financiën ruimte en milieu sociaal digitaal carrière juridisch

abonneer nu

financiën/nieuws

'Gemeenten moeten OZB kunnen differentiëren'

Arjen Schep, bijzonder hoogleraar Heffingen van Lokale Overheden, vindt dat het tijd is voor een hervorming van de lokale belastingen.

Stijn Vos 28 februari 2025

⁶⁸ <https://open.spotify.com/episode/7HidB3rnFsUX1AZ9GrgrPW?si=622b85ea17054b06&nd=1&dlsi=0779a879030f495e>.

⁶⁹ Ashwant Nandram, Rijke Nederlanders 'verstoppen' tientallen miljarden euro's in familiestichtingen. Kun je dat voorkomen? De Volkskrant 21 februari 2025

⁷⁰ <https://www.nob.net/lidmaatschap/ledennieuws/portretten-van-iconische-fiscalisten-het-werk-van-rend-pieterse/>.

⁷¹ <https://www.nporadio1.nl/fragmenten/geld-of-je-leven/9e058ec0-7182-4dbf-8dc5-2c5e22d79e08/2025-01-21-een-van-de-oudste-belastingen-van-nederland-is-langzaam-aan-het-verdwijnen>.

⁷² <https://www.binnenlandsbestuur.nl/financien/lokale-lasten-ozb/gemeenten-moeten-ozb-kunnen-differentieren>.

6.5 Lidmaatschappen van redacties, vaste medewerkerschappen

Diverse leden van de onderzoeksgroep zijn als redactielid, vaste annotator of bewerker verbonden aan een groot aantal publicaties op fiscaal terrein. Voor de onderzoeksgroep is dit een goede manier om naar buiten te treden en de contacten met andere fiscale wetenschappers en met de fiscale praktijk te onderhouden. Bovendien weerspiegelt dit de waardering van vakgenoten voor de fiscale expertise van de leden van de onderzoeksgroep.

- mr. M.P.L. Adriaansen: redacteur Wetteksten Hoger Onderwijs
- mr. N.P. Arzini: annotator NTFR, auteur Kennisbank Belastingen van rechtsverkeer NLFiscaal, vaste medewerker BtwBrief.
- W. Boei LL.M: annotator NLFiscaal, auteur artikelsgewijscommentaar NDFR.
- A.H.E. Bruin LL.M: annotator NLFiscaal, toetsvragenmaker Tijdschrift Familiebedrijven (TFB)
- prof. mr. G.J.M.E. de Bont: vaste medewerker Weekblad Fiscaal Recht, lid van de redactieraad van Het Register, redacteur MBB, annotator Beslissingen in Nederlandse Belastingrechtspraak.
- mr. dr. E. Boomsluiters: annotator NLFiscaal, redacteur Kennisbank Vennootschapsbelasting NLFiscaal, Kennisbank Inkomstenbelasting NLFiscaal en Kennisbank Europees Belastingrecht NLFiscaal.
- V.F. Drok LL.M: annotator Vakstudie Nieuws.
- I. van den Eijnde LL.M: annotator Fiscaal Weekblad FED, annotator NLFiscaal.
- prof. dr. M.W.C. Feteris: lid van de redactie van de reeks Fiscale Monografieën, vaste medewerker Weekblad Fiscaal Recht.
- M.D.C. Gomes Vale Viga MSc: annotator Vakstudie Nieuws, Fiscaal Weekblad FED, vaste medewerker Fiscale Berichten voor het Notariaat.
- prof. dr. S.J.C. Hemels: lid van de redactie van het Weekblad Fiscaal Recht, peer review van een artikel voor IBFD World Tax Journal .
- dr. L.C. van Hulten: lid van de redactie van het Weekblad Fiscaal Recht, redacteur Kennisbank Internationaal Belastingrecht NLFiscaal, auteur Kennisbank Vennootschapsbelasting en Kennisbank Conditionele bronbelasting NLFiscaal, annotator NLFiscaal.
- A.D.M. Janssen LL.M: auteur Kennisbank Omzetbelasting NLFiscaal.
- dr. drs. C.J.S. Jie-A-Joen: annotator NLFiscaal.
- R.H. Kastelein LL.M: auteur Fiscale Encyclopedie De Vakstudie, annotator Belastingblad, annotator Fiscaal Weekblad FED.
- prof. dr. P. Kavelaars: eindredacteur NLFiscaal, eindredacteur Pensioenbrief, redacteur Tijdschrift voor Pensioenvraagstukken, MBB en Tijdschrift Fiscaal Ondernemingsrecht, vaste medewerker Weekblad Fiscaal Recht, annotator Beslissingen in Nederlandse Belastingrechtspraak.
- prof. dr. Q.W.J.C.H. Kok: vaste medewerker Weekblad Fiscaal recht, eindredacteur NLFiscaal (Dividendbelasting).
- prof. dr. H.A. Kogels: lid van de editorial board van EC Tax Review.
- mr. F.J.H.L. Makkinga: vaste medewerker Belastingblad.
- prof. dr. M.M.W.D. Merks: redacteur MBB, Fiscaal Weekblad FED, NL Fiscaal kennisbank en BTW-bulletin, vaste medewerker Weekblad fiscaal recht en Taxvisions, annotator BNB, NLFiscaal, Highlights & Insights, lid editorial board Erasmus Law Review.
- dr. D. Molenaar: annotator NTFR en NLFiscaal, vaste medewerker NDFR.
- mr. A.P. Monsma: redacteur Belastingblad en redacteur NDFR deel WOZ en lokale belastingen
- mr. F.A.C. den Ouden: Vaste medewerker Fiscale Encyclopedie De Vakstudie, Annotator NTFR
- mr. dr. E.W. Ros: redacteur en redactiesecretaris MBB, lid commissie beginselen van het EU-recht van de Vereniging voor Belastingwetenschap.
- prof. mr. dr. A.W. Schep: redacteur Belastingblad en Vakstudie Nieuws, annotator BNB.
- dr. M.L. Schippers LL.M: annotator NLFiscaal, lid redactieraad MBB, eindredacteur NLFiscaal (douane), advisory board Global Trade & Customs Journal en editorial board membership Customs Scientific Journal.
- A. Schoneveld LL.M: annotator NLFiscaal.
- Mr. Dr. S.J. van der Vlugt: lid van de editorial board van Diritto e pratica tributaria internazionale, reviewer: IBFD Doctoral Series, IBFD International Tax Studies, IBFD World Tax Journal.

- prof. mr. dr. M.F. de Wilde: clusterredacteur NDFR en NLFiscaal, annotator Highlights & Insights on European Taxation en NTFR, vaste medewerker Ars Aequi en Highlights & Insights, peer reviewer Intertax, World Tax Journal en MDPI.
- prof. dr. W. de Wit: redacteur Douane Update.

6.6 Onderzoek gefinancierd door de NWO

In februari 2024 is het onderzoeksvoorstel “Tackling Fixophobia: Improving repair practices for consumer electronics” gehonoreerd door het NWO (Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek) voor een KIC Start Grant. Madeleine Merckx, Martijn Schippers en Jelle Boonstra maken onderdeel uit van het consortium dat dit onderzoek naar reparatie van consumentenelektronica verricht vanuit het Departement Law & Tax. Binnen ESL werkten zij daarbij samen met Johan Vannerom, Emma Briggeman en Elise Pouw vanuit het Departement Law & Markets.

In november 2022 haakte Erasmus School of Law aan bij het onderzoek na de deelname van Madeleine Merckx aan een Matchmaking meeting van NWO. Madeleine is tevens aangesteld als de voorzitter van één van de working packages. Het project is op 1 september 2024 van start gegaan.

Het consortium is een samenwerkingsverband van de Erasmus Universiteit Rotterdam, TU Delft, de Universiteit van Wageningen en de Hogeschool van Amsterdam. Het consortium werkt daarnaast samen met ATAG, Bang & Olufsen, Fairphone, Philips Consumer Lifestyle, APPLiA Nederland, Techniek Nederland, het Versnellingshuis NL Circulair!, KPN, Accenture, Partners for Innovation, Stichting Repair Café International, iFixit USA, Consumentenbond, de Koninklijke NVRD, het ministerie van Economische zaken en Klimaat, Rijkswaterstaat, Autoriteit Consument & Markt en Het Groene Brein.

6.7 Onderzoek voor derden

De erkenning van het ESBL als wetenschappelijk expertisecentrum blijkt onder meer uit de diverse opdrachten die zij voor verschillende partijen uitvoeren. Arjen Schep en Robert Kastelein (ESBL) onderzochten in opdracht van VNG wat de gevolgen zouden zijn wanneer het WOZ-tijdvak zou worden verruimd van één naar twee jaar.⁷³ In opdracht van Waterschap Aa en Maas onderzocht Arjen Schep (ESBL) of er na de wijziging van de Waterschapswet per 1 januari 2026 nog ruimte is voor waterschappen om via rechtenheffing de kosten van zuivering van separate afvalwaterstromen te bekostigen.⁷⁴

6.8 Contacten met de fiscale praktijk

Leden van het onderzoeksprogramma houden op verschillende wijzen contact met de fiscale praktijk. Een groot aantal deelnemers is werkzaam bij een belastingadvieskantoor, advocatenkantoor of de Belastingdienst. Sigrid Hemels is staatsraad in de Afdeling advisering van de Raad van State. Hierdoor vindt zowel kruisbestuiving van de wetenschap naar de praktijk als van de praktijk naar de wetenschap plaats, waarbij de wetenschappelijke integriteit door de onderzoekers steeds nadrukkelijk in het oog wordt gehouden. De nevenfuncties van deelnemers aan het onderzoeksprogramma zijn raadpleegbaar via het nevenfunctieregister van de EUR.⁷⁵

Ook met de rechterlijke macht onderhoudt het onderzoeksprogramma nauwe banden. Maarten Feteris is raadsheer in de Belastingkamer van de Hoge Raad en Walter de Wit is raadsheer bij Hof Den Haag. Madeleine Merckx is rechter-plaatsvervanger bij de Rechtbank Noord-Holland voor zaken op het gebied van de indirecte belastingen. Rechtbanken

⁷³ Schep A.W. & Kastelein R.H. (2025). Van een jaarlijkse naar een tweejaarlijkse WOZ-beschikking? Inventarisatie van gevolgen, voorkeuren en argumenten van een tweejarig WOZ-tijdvak. Zie <https://www.eur.nl/esl/media/2025-05-rapport-verruiming-woztijdvak-esbl-2025>.

⁷⁴ Schep A.W. (2025). Fiscale bekostiging van separate afvalstromen. Zie <https://www.eur.nl/esl/media/2025-10-esbl-onderzoekfiscale-bekostiging-van-separate-afvalwaterstromen>.

⁷⁵ <https://www.eur.nl/over-de-eur/beleid-en-reglementen/reglementen-en-regelingen/regeling-nevenwerk>.

hebben veel te maken met procedures over lokale belastingen, in het bijzonder op het gebied van de Wet WOZ. De expertise van de onderzoekers op het gebied van de lokale belastingen is dan ook zeer gezocht. Ferry Makkinga is rechter-plaatsvervanger bij de Rechtbanken Noord-Nederland en Oost-Brabant. Daarnaast geeft hij bij het opleidingsinstituut van de Rechtspraak (SSR) cursussen aan rechters en gerechtelijk medewerkers op het gebied van de lokale belastingen en de Wet WOZ. Anneke Monsma is raadsheer-plaatsvervanger bij het Gerechtshof Den Haag en geeft regelmatig cursussen en workshops voor de rechterlijke macht.

Contact met de praktijk wordt ook gehouden door het geven van lezingen en cursussen aan praktijkfiscalisten. Dit gebeurt niet alleen via EFS, maar ook op andere wijze. Zo gaven Walter de Wit, Madeleine Merckx, Martijn Schippers en Anneke Monsma cursussen in de door de Stichting Opleiding Belastingadviseurs georganiseerde beroepsopleiding voor aspirant-leden van de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (NOB) en traden Nino Arzini, Madeleine Merckx en Martijn Schippers op tijdens PE-bijeenkomsten van de NOB. Martijn Schippers trad daarnaast op in de beroepsopleiding van de Belastingdienst waar hij op het douanekantoor op de Tweede Maasvlakte een inleiding douanerecht heeft verzorgd met twee oud-studenten uit de master indirecte belastingen – Emma Edel en Nick Veldheer – die thans bij de Belastingdienst en de Douane werkzaam zijn.

In het kader van het onderzoek 'Rechtsbescherming van ondernemers bij Douane' door de Inspectie belastingen, toeslagen en douane (IBTD), hebben Walter de Wit en Martijn Schippers tweemaal doorgenomen aan expertsessies met het onderzoeksteam. Ook verzorgden zij voor het onderzoeksteam van IBTD een cursusdag over het formele douanerecht op de campus van de EUR. Tijdens een

conferentie getiteld 'OLAF meets Academia' sprak Martijn in Brussel over de laatste ontwikkelingen rondom de samenloop tussen verrekenprijzen en de vaststelling van de douanewaarde.

Van 5 tot en met 9 mei 2025 verzorgde Martijn Schippers een cursus te Paramaribo over de Algemene Douanewet aan rechters en raio's van het Hof van Justitie van Suriname en douaniers van de Surinaamse douaneautoriteiten. Tijdens deze volle cursusweek ging hij in op de voorstellen voor een Algemene Douanewet die hij eerder in 2023 van commentaar had voorzien.

Maarten de Wilde hield diverse (online) voordrachten op nationale en internationale seminars en bijeenkomsten. Op 28 oktober 2025 sprak Maarten in het kader van een onderzoeksproject (Corporate tax and investment incentive policies post-Global Minimum Tax) waarin hij samenwerkt met Irma Mosquera (Universiteit Leiden) op het symposium Tax Policy, Competitiveness and Sustainable Investment, georganiseerd door World Bank (WB), Vienna University of Economics and Business (WU), en de International Chamber of Commerce (ICC), te Parijs op het ICC HQ. Op 20 november 2025 sprak Maarten op de online rondetafelbijeenkomst 'Between Law and Reality: The Side-by-Side Agreement Under Scrutiny' van GlobTaxGov (Universiteit Leiden, Irma Mosquera) over de (politieke)

spanningspunten die gepaard gaan met de implementatie door landen van de politieke afspraken uit 2021 over een mondiale winstbelastinghervorming. Tax Notes International rapporteerde over de rondetafelbijeenkomst en een opname van de bijeenkomst is te vinden op YouTube.

Op 24 september 2024 sprak Maarten op de bijeenkomst van de Vereniging voor Belastingwetenschap (VvBW) in Den Haag getiteld 'Toekomst Winstbelastingen?', waar hij reflecteerde op het Rapport van de Commissie Toekomst Winstbelastingen; Toekomst Winstbelastingen? Op het seminar van 21 mei 2025 dat de UvA organiseerde ter gelegenheid van het afscheid van Michel van Dun sprak Maarten over de overheid als sluwe vos in belastingaangelegenheden. Maarten sprak in Brussel bij de rondetafelbijeenkomst van 18 november 2025 van EBIT (European Business Initiative on Taxation) over de wijze waarop de EU zich strategisch zou kunnen positioneren op de recente mondiale ontwikkelingen op winstbelastingsterrein. Maarten sprak op 21 maart 2025 op het online seminar van de Universiteit van Lissabon over de ontwikkelingen rondom de bijheffinginformatie-aangifte ('DAC9; The EU's Pillar Two Top-Up Tax Return'). Met Charlotte Kiès (Loyens & Loeff) sprak Maarten op de 58e conferentie van de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs van 27 en 28 maart 2025 over 'Ownership Interests' onder Pillar 2, een bijdrage over de diverse benaderingen rondom het begrip aandelenbelang bij de toepassing van diverse fiscale mechanismen binnen het toepassingsbereik van de minimumbelastingwetgeving.

Maarten sprak over de ontwikkelingen in de internationale belastingheffing op een aantal bijeenkomsten. Op 18 maart 2025 verzorgde Maarten een interne training (webinar) voor medewerkers van de Belastingdienst over informatie-uitwisseling en platformondernemingen (DAC7). Voor Nyenrode/EY sprak Maarten op praktijksessies, met Joris-Jan Leenman (Belastingdienst) op 18 augustus 2025 over renteaftrekbeperkingen, en op 12 maart 2025 met Martin de Graaf (Belastingdienst) over de werking van de belastingverdragen. Op 8 mei 2025 sprak Maarten op een seminarie van Arcagna/Tiberghien in Eindhoven over de internationale en Europeesrechtelijke aspecten van voorgestelde exitheffingen in België. Maarten was voorzitter van de 12e Fiscale Conferentie Tax Talents van 23 en 24 januari 2025, georganiseerd door de Belastingdienst en de NOB. Tijdens dit congres werd ingegaan op nationale en internationale wetgevingsprocessen, belastingmoraal en belastingheffing aan de randen van de samenleving.

Dick Molenaar gaf in Nederland diverse presentaties over zijn onderzoeksonderwerpen (de belastingheffing van artiesten, sporters, kunst, cultuur, sport en media) zoals op EurosonicNoorderslag in Groningen, het jaarcongres van de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs, het seminar Intermediairs in Amsterdam, de Academie voor Podiumkunsten in Zwolle, het Congres Podia en Festivals in Utrecht, en het actualiteitencongres van de Vereniging voor Sport en Recht in Den Haag. In het buitenland was hij o.m. spreker op het jaarcongres van Opera Management Association International in Parijs. Ook schreef hij een hoofdstuk in het boek van de International Association of Entertainment Lawyers (IAEL):

“Cross-Border Tax Issues For Artists” (in het boek “Music without borders: Hot Legal Topics in the Music Business After the First Quarter of the 21st Century”). Dit werd in oktober gepresenteerd tijdens het Amsterdam Dance Event (ADE).

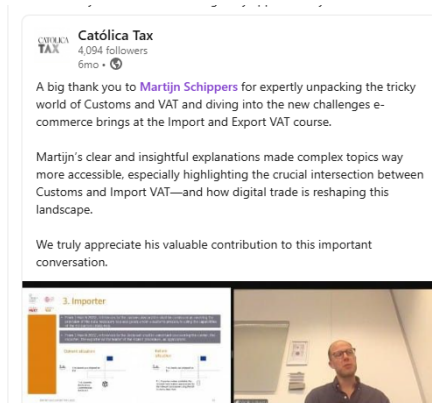
Clive Jie-A-Joen trad op als docent bij diverse SOB-cursussen inzake Transfer Pricing Waarderingen en Inleiding Transfer Pricing. Daarnaast was Clive een spreker bij de TAIEX TSI 3rd Workshop in Limasol, Cyprus, georganiseerd door de Europese Commissie waar hij een presentatie gaf over het gebruik van transfer pricing benchmarking analyses en databases aan belastingdienstmedewerkers van twee Europese landen.

6.9 Colleges op andere universiteiten en overige wetenschappelijke activiteiten

Verschillende deelnemers aan het onderzoeksprogramma hebben in 2025 gastcolleges op buitenlandse en Nederlandse universiteiten verzorgd. Martijn Schippers verzorgde (online) gastcolleges aan de universiteit van Nyenrode, Curaçao, Antwerpen en Lissabon.

Maarten de Wilde en Madeleine Merckx gaven onderwijs aan de UvA binnen hun internationale LL.M programma.

Sigrid Hemels is verbonden aan de Lund University School of Economics and Management (LUSEM), waar ze ook in 2025, in perioden waarin ze bij de Raad van State met verlof was, een aantal perioden verbleef voor onderzoek en onderwijs. In het collegejaar 2024-2025 was ze tevens als International Fellow verbonden aan het Digitax thema van het Lund University Pufendorf Institute for Advanced Studies.

Daarnaast is ze lid van de Scientific Advisory Board van het Max-Planck-Institut für Steuerrecht und Öffentliche Finanzen in München, lid van de Scientific Committee van het Geneva Centre for Philanthropy (Université de Genève), lid van de advisory board van het onderzoek naar de societal importance of charity lotteries van de Vrije Universiteit Amsterdam en lid van de wetenschappelijke begeleidingscommissie van het onderzoeksproject Geven in Nederland van de Vrije Universiteit Amsterdam. In 2025-2026 is ze tevens lid van een beoordelingscommissie (bedømmelsesudvalget) voor een positie van lector aan het Juridische instituut van Aalborg Universitet (Denemarken).

Sam van der Vlugt heeft in Antwerpen een gastcollege gegeven over Europese integratie en belastingen voor de masterstudenten in het vak EU Tax Law, en een (online) gastcollege in de Summer School van de Universiteit van Napels Federico II over elementaire belastingbeginselen bij de heffing van belastingen in het kader van duurzaamheid.

Ferry van Hal (ESE) en Willem Boei hebben als onderdeel van de studiereis van studievereniging Christiaanse-Taxateur een gastcollege verzorgd op de National Chengchi University in Taipei, Taiwan. Dit college was onderdeel van een seminar over het belasten van kapitaal van individuen. Tijdens het seminar werd stilgestaan bij de heffingssystemen van zowel Taiwan als Nederland waarbij deelnemers van de studiereis aanwezig waren en een gezelschap studenten van de National Chengchi University. Voor wat betreft Nederland werd uitgebreid stilgestaan bij box 3 in de inkomstenbelasting alsmede bij de uitspraken van de Hoge Raad inzake het schenden van het recht van eigendom in het kader van box 3.

Dick Molenaar gaf gastcolleges over artikel 17 OESO Modelverdrag en de belastingheffing van sporters en artiesten op verschillende universiteiten: Vrije Universiteit, Universiteit Maastricht, Rijksuniversiteit Groningen en Tilburg University.

Leden van het onderzoeksprogramma worden vanwege hun deskundigheid ook gevraagd voor andere wetenschappelijke activiteiten. Zo namen diverse leden van het onderzoeksprogramma deel aan beoordelings-, promotie- en oppositiecommissies. Een volledig overzicht hiervan is opgenomen in tabel 3 van de Annex.

Peter Kavelaars is secretaris/penningmeester van de Vereniging voor Belastingwetenschap. Loes van Hulten is bestuurslid van deze vereniging. Sigrid Hemels is bestuurslid van de EATLP. Ook is ze reader in de International and European Tax Moot Court Competition die de Katholieke Universiteit Leuven jaarlijks organiseert en waaraan fiscale studententeams van universiteiten uit de hele wereld aan meedoen. Madeleine Merckx is lid van de Academic Committee van EANOVA (European Academic Network of VAT).⁷⁶

⁷⁶ <http://eanovat.org/>.

7. Tot slot

In 2025 kunnen we met trots terugkijken op onze publicaties en diverse activiteiten. Ons onderzoeksprogramma is een zichtbaar programma, waarin maatschappelijk relevant onderzoek plaatsvindt met aandacht voor multidisciplinariteit, transdisciplinariteit en interdisciplinariteit.

Het programma mag in door de eerste geldstroom gefinancierde onderzoeks-fte klein zijn, maar in daadwerkelijk aantal betrokken onderzoekers en in onderzoeksoutput heeft het programma zich stevig op de wetenschappelijke en maatschappelijke kaart gepositioneerd. Dit blijkt ook uit de nationale en internationale waardering voor deelnemers aan het onderzoeksprogramma. Het programma heeft een duidelijke aantrekkingskracht op getalenteerde fiscaal onderzoekers. Het departement Law & Tax van ESL en het Fiscaal Economisch Instituut van ESE geloven in het onderzoeksprogramma en de kracht en vergrote zichtbaarheid die uitgaat van het binnen een programma bundelen van het fiscale onderzoek op de EUR.

Belastingen zijn een integraal onderdeel van de samenleving. Internationaal, Europees, nationaal, en lokaal. Het belang neemt alleen maar toe. De fiscale vraagstukken waar het onderzoeksprogramma zich mee bezig houdt, zoals de verdeling van winstbelasting, digitalisering en duurzaamheid zijn onverminderd actueel. Zoals het belastingrecht zich steeds aan veranderende omstandigheden aanpast, doen de onderzoekers dat ook. Het onderzoeksprogramma is daarmee geen statisch vehikel, maar een dynamisch project dat zichzelf steeds blijft vernieuwen in aandachtspunten.

De vraagstukken waar de samenleving mee te maken heeft, vragen om gedegen fiscaal onderzoek, waarvan de resultaten worden vertaald naar de praktijk. Het onderzoeksprogramma levert deze wetenschappelijke en maatschappelijke bijdrage in volle overtuiging. Dat zullen we ook in 2026 blijven doen, binnen de door ons nieuw ontwikkelde of te ontwikkelen onderzoekthema's en tijdens ons onderwijs. Wij zien de toekomst enthousiast en met vol vertrouwen tegemoet!

Annex

Tabel 1: Personele formatie in fte's onderzoek per ultimo van het jaar

	2021	2022	2023	2024	2025
Hoogleraren	1,46	1,52	1,52	1,56	1,68
Overig WP	1,55	2,33	2,47	1,79	2,10
Promovendi	1,00	0,18	0,52	0,88	0,88
Totaal	4,01	4,03	4,51	4,23	4,66

Tabel 2: Promoties per jaar

	2021	2022	2023	2024	2025
Aantal lopende promotieonderzoeken	21	18	19	20	19
Aantal afgeronde promoties	2	3	0	1	1
Waarvan medewerker van de ESL	2	0	0	1	0
Waarvan buitenpromovendi	0	3	0	0	1

Tabel 3: Lidmaatschappen van promotie- en oppositiecommissie

2025	Datum promotie	Promovendus	Titel van het boek	Universiteit	Functie
prof. dr. P. Kavelaars	23 mei	N. Milogolov	Rebalancing the principles	Erasmus Universiteit Rotterdam	Promotiecommissie
prof. dr. G.J.M.E. de Bont	6 oktober	B. Jonker	De fiscale administratieplicht en de rechtsbescherming voor administratieplichtigen in historisch, huidig en toekomstig perspectief	Nyenrode Business Universiteit	Promotiecommissie

Tabel 4: Kwantitatieve onderzoeksresultaten per jaar

Academic	2021	2022	2023	2024	2025
International					
Articles (incl. online)	9	13	10	7	7
Books	-	-	1	-	4
Book Chapters (incl. online)	15	13	6	10	6
PhD Theses	-	2	1	1	1
<i>International Total</i>	<i>24</i>	<i>28</i>	<i>18</i>	<i>18</i>	<i>18</i>
National (Dutch)					
Articles (incl. online)	38	27	30	28	34
Books	2	2	2	2	2
Book Chapters (incl. online)	1	5	5	6	12
PhD Theses	2	1	-	-	-
<i>Dutch Total</i>	<i>43</i>	<i>35</i>	<i>37</i>	<i>36</i>	<i>48</i>
Academic Total	67	63	55	54	66

Professional	2021	2022	2023	2024	2025
International					
Articles (incl. online)	6	7	3	7	2
Books	2	-	-	-	-
Book Chapters (incl. online)	-	2	-	2	5
<i>International Total</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>3</i>	<i>9</i>	<i>7</i>
National (Dutch)					
Articles (incl. online)	56	19	20	34	28
Books	4	-	4	3	-
Book Chapters (incl. online)	7	2	5	4	5
Entry for encyclopedia & dictionary (incl. online)	27	24	16	10	18
Annotations	154	145	157	138	133
Digital or Visual Products	32	23	29	17	24
Summary of case law	-	-	-	-	-
<i>Dutch Total</i>	<i>280</i>	<i>213</i>	<i>231</i>	<i>206</i>	<i>208</i>
Professional Total	288	222	234	215	215

Academic & professional Total	355	285	289	269	281
Other	2021	2022	2023	2024	2025
Contribution to weekly or daily newspaper	37	42	33	38	11
Press & Media	21	22	13	22	37
Lectures (<i>national & international</i>)	59	78	70	91	88
Report	2	2	3	2	5
Book editing	-	-	-	-	-
Award	-	-	-	-	-
<i>Other Total</i>	<i>119</i>	<i>144</i>	<i>119</i>	<i>153</i>	<i>141</i>
Total	474	429	408	422	422

Tabel 5: Onderzoeksoutput 2025

1 Wetenschappelijke publicaties

1.1 Artikelen

1.1.1 Internationaal

1. Hemels, S. (2025). Peculiarities in the Dutch implementation of the Pillar 2 minimum tax. *Skattenytt*, 75(4), 508- 522. (Peer-reviewed)
2. Merx, M., & Gruson, J. (2025). EU Member States Agree on ViDA: A Major Step for the EU VAT System and a Digital Leap for Businesses. *EC Tax Review*, 34(1), 8-21. (Peer-reviewed)
3. Merx, M. (2025). Interest Payments in Case of Amounts Levied in Breach of Union Law: An Analysis Based on Three Recent CJEU Judgments in the Field of VAT. *Intertax*, 53(2), 193-204. (Peer-reviewed)
4. Merx, M., & Luna Calzado, B. (2025). Navigating the Risks of the Use of Digital Reporting and Invoicing in the Age of Advanced Fraud Detection. *EC Tax Review*, 34(5), 186-200. (Peer-reviewed)
5. Pistone, P., & van der Vlugt, S. (2025). Riflessioni comparate sulle fonti normative del diritto tributario in Italia e nei Paesi Bassi. *Rivista di Diritto Tributario*, XXXV(4), 81-128. (Peer-reviewed)
6. Ros, E.W. (2025). Two Paths, One Form of Justice? Denying CJEU Referrals and the Right to a Fair Trial. *European Taxation*, 65(8), 347-357. (Peer-reviewed)
7. van der Vlugt, S. (2025). Excluding Investment Arbitration through Double Tax Agreements with a New Article 25 of the UN Model: A Feasible Way Forward? *World Tax Journal*, 19(1). (Peer-reviewed)

1.1.2 Nationaal

1. Adriaans, S.H.J.P. en Hulten, L.C. van, 'De introductie van het begrip 'kwalificerende eenheid' in de bronbelasting', WFR 2025/139.
2. Boei, W., & van Bergen, D. (2025). "Technische omissie" in de belastingrenteregeling: iets keer 0 = 0. *Weekblad Fiscaal Recht*, 2025(7591), 25-29. Article WFR 2025/237. (Peer-reviewed)
3. Boomsluit, E., & Schriek, K. (2025). De grensoverschrijdende fiscale eenheid vennootschapsbelasting en omzetbelasting: per element verschillend? *MBB*, 2025(12), Article 2025/37. (Peer-reviewed)
4. Emwionkpa, W. (2025). Van belastingvrije som tot heffingskorting: de ontwikkeling van overdraagbaarheid in de Nederlandse inkomstenbelasting. *Weekblad Fiscaal Recht*, 2025(7574), Article 2025/127. (Peer-reviewed)
5. Gruson, J. & T. Van Ditzhuijsen, De noodzaak voor invoering van digitale rapportageverplichtingen in Nederland in het kielzog van Europese ontwikkelingen, NLF-W (2024/47)
6. Hemels, S. (2025). Vrouwen in het belastingrecht. *Nederlands Tijdschrift voor Bestuursrecht (NTB)*, (4), 199-204. Article NTB 2025/133.
7. Hemels, S. (2025). Pioniers tegen wil en dank: de eerste vrouwen bij de Belastingdienst. *Weekblad Fiscaal Recht*, 154(7568), 11-19. Article WFR 2025/83.
8. Hulten, L.C. van en Hulten, M.J. van, 'Verdragsinterpretatie in het Verenigd Koninkrijk: inzichten vanuit meerdere perspectieven', WFR 2025/174.
9. Hulten, L.C. van, 'Het 3-jarige jubileum van Treaty Application for Companies in a Group', WFR 2025/284.
10. Hulten, L.C. van en Rijff, L.S., 'De impact van het Unierechtelijke misbruikleerstuk op de vennootschaps- en dividendbelasting: de stand van zaken na de arresten over de Belgische houdstervenvennootschappen', WFR 2025/295.
11. Kavelaars, P. (2025). Verleden, heden en toekomst van box 3. *MBB*, 2025(9), 5-15. Article 2025/27.
12. Kavelaars, P. (2025). Driehoeksverhoudingen en verdragstoepassing. *TFO*, 2025(200), 20-25. Article 2025/200.4.
13. Kok, Q.W.J.C.H., Meer helderheid over art. 10a Wet VPB 1969 en fraud legis?, WFR 2025/244.
14. Kok, Q.W.J.C.H., Voorstel tot aanpassing van de anti-transferpricingmismatchbepalingen, WFR 2025/222.
15. Kok, Q.W.J.C.H., De voorwaarden voor samenhangende waardering, WFR 2025/188.
16. Merx, M. (2025). Vrijgesteld onderwijs, cultuur en sport: ook in het buitenland? *MBB*, (14), 21-29. Article 2025/43. (Peer-reviewed)
17. Merx, M. (2025). Recent geïntroduceerde boekhoud- en informatieverplichtingen versus het EU-Handvest: Knabbelt het hongerige datamonster aan de fundamentele rechten? *MBB*, (10), 27-51. Article 2025/33. (Peer-reviewed)
18. Merx, M. (2025). Invoicing en digital reporting: morgen is vandaag! *NLFiscaal Wetenschappelijk*, Article 16. (Peer-reviewed)

19. Monsma, A. (2025). Wet herwaardering proceskostenvergoeding WOZ en Bpm: doel bereikt? *Fiscaal Tijdschrift FED*, 2025(14), Article 70. (Peer-reviewed)
20. den Ouden, F. (2025). Onzichtbaar en overbodig? De fiscale strafbeschikking onder de loep. *Weekblad Fiscaal Recht*, 2025(7576), Article 140. (Peer-reviewed)
21. Ros, E.W. (2025). Het Hof van Justitie en 30 jaar Schumacker-jurisprudentie: jubileum van een open fiscale zenuw? *SEW. Tijdschrift voor Europees en Economisch Recht*, 73(2025)(12), 522-534. Article 112. (Peer-reviewed)
22. Ros, E.W. (2025). 'Gerecht' onder EU-recht? HvJ op het menu. *MBB*, 2025(12), 28-38. Article 38. (Peer-reviewed)
23. Ros, E.W. (2025). Geen prejudiciële vragen aan HvJ en recht op een eerlijk proces: twee Europese handen op één buik? *NLFiscaal Wetenschappelijk*, 2025(12), 1-21. Article 12. (Peer-reviewed)
24. Schippers, M.L. (2025). HvJ-arrest Tauritus: Een nieuw hoofdstuk in de discussies rond de samenhang tussen douanewaarde en verrekenprijzen!? *NLFiscaal Wetenschappelijk*, 2025(31), 1-12. (Peer-reviewed)
25. Schippers, M.L. (2025). Btw-aftrekrecht bij invoer van goederen. *Tijdschrift Fiscaal Ondernemingsrecht*, 2025(198). (Peer-reviewed)
26. Schippers, M.L. (2025). Over de uitleg van 'verkoop voor uitvoer' in het douanerecht. *Fiscaal Tijdschrift FED*, 2025(9/10), 3-12. Article 46. (Peer-reviewed)
27. Schippers, M.L. (2025). ECJ Tauritus: A new chapter in the discussions around the interplay between customs valuation and transfer pricing?! *NLFiscaal Wetenschappelijk*, 2025(31), 12-23. (Peer-reviewed)
28. de Wilde, M. (2025). Na de Pijlers; een voorstel voor een competitieve winstbelasting voor de Europese Unie. *NTFR*, 2025(1), Article 29.
29. de Wilde, M., & Vergouwen, M. (2025). De Belgische inhoudingsvrijstellingszaken: (geen) twijfels over (ondermijning van) doel en toepassing van de Moeder-dochterrichtlijn? *NTFR*, 2025(40), Article 1495.
30. de Wilde, M., Than, Y. Y., & van der Hout, T. (2025). Pas op! Top 3 aandachtspunten waar Pijler-2-bijheffing op de loer ligt. *BelastingMagazine. Onafhankelijk Maandblad voor Onderneming en Belastingen*, 19-35.
31. de Wilde, M., & Coebergh, B. (2025). Wet tegengaan mismatches zakelijkheidsbeginsel en artikel 8bd Wet VpB 1969; terugsnijden, herplanten of laten uitlopen? *NLFiscaal Wetenschappelijk*, Article NLF-W 2025/14.
32. de Wilde, M., & Wisman, C. (2025). Waarom alle bijheffingsvarianten in de Pijler 2-richtlijn botsen met de EU-verdragsvrijheden (en hoe dit op te lossen). *NLFiscaal Wetenschappelijk*, Article NLF-W 2025/18.
33. de Wilde, M. (2025). Na de Pijlers: een oproep voor een competitieve EU-vennootschapsbelasting 2.0. *Weekblad Fiscaal Recht*, (7591), Article 235.
34. de Wilde, M. (2025). Belastingheffing multinationals in een digitaliserende economie, hoe verder? *Ondernemingsrecht*, 2025(1), 30-40. Article 5.

1.2 Boeken

1.2.1 Internationaal

1. Milogolov, N. (2025). *Rebalancing the principles of the international tax regime to regulate tax competition*. [Doctoral Thesis, Erasmus University Rotterdam]. Erasmus University Rotterdam (EUR)
2. Pistone, P., van der Vlucht, S., Roeleveld, J., & Hattingh, J. et al. (2025). *Fundamentals of Corporate Income Taxation*. International Bureau of Fiscal Documentation (IBFD).
3. van der Vlucht, S. (2025). *Rethinking Tax Sovereignty in the European Union: Towards Principled European Tax Integration*. IBFD. IBFD Doctoral Series No. 79
4. Lazarov, I. & van der Vlucht, S. (eds.) (2025). *Blueprint for Individual Income Taxation Reform in a Globalized World*. Academic Tax Conference Series

1.2.2 Nationaal

1. Heithuis, E. Kavelaars, P. & Schuiver, B., *Inkomstenbelasting (FED studieserie, 21e druk)*, Kluwer: Deventer 2025.
2. Hulten, L.C. van, Kavelaars, P. & Vergouwen, T.M., *Internationaal belastingrecht (FED studieserie, 16e druk)*, Kluwer: Deventer 2025.

1.3 Hoofdstukken in een boek

1.3.1 Internationaal

1. Hemels, S., & van Hout, D. (2025). The Netherlands. In R. De La Fera (Ed.), *Taxation and Inequalities* (pp. 691- 713). IBFD
2. Hemels, S. (2025). Overcoming tax barriers to philanthropy and social entrepreneurship. In G. Neri-Castracane, & G. Ugazio (Eds.), *Philanthropy: Multidisciplinary Perspectives* (1 ed., pp. 278-295). Routledge
3. Hulten, L.C. van & Korving, J.J.A.M., 'Country report - The Netherlands', in G. Maisto (ed.), *The Non-Discrimination Provision in the OECD Model (EC and International Tax Law Series, vol. 22)*, Amsterdam: IBFD 2025.
4. Merckx, M., Ros, E. (2025) EU VAT Place of Supply: Work in Progress of Maze of Understandings? In M. Lang et. al (Eds.), *CJEU Recent Developments in Value Added Tax 2024* (pp. 202-232) Linde Verlag
5. Wingerter, B., Scholten, J., Schippers, M., & Long, E. Y. (2025). Netherlands - Transfer Pricing and Customs Valuation. In A. J. Bakker, & B. R. Obuoforibo (Eds.), *Transfer Pricing and Customs Valuation: two worlds to tax as one International Bureau of Fiscal Documentation (IBFD)*.
6. van der Vlugt, S. (2025). Attuazione dei Principi Europei nel Diritto Tributario: Prospettive Comparative sul Principio di Legalità. In P. Pistone (Ed.), *Lo Statuto dei diritti del contribuente come strumento di attuazione dei principi costituzionali ed europei in materia tributaria* (pp. 231-238). Giappichelli.

1.3.2 Nationaal

1. Hemels, S. (2025). Fiscale wetgeving. In *Omzien met bewondering. Vooruitzien met nieuwsgierigheid: Een bundel ter gelegenheid van 100 jaar vereniging voor belastingwetenschap* (pp. 47-62). Vereniging voor Belastingwetenschap
2. Hemels, S. (2025). Geef Inge toch gelijk: amateursport is van algemeen nut! In N. Gubbels, M. Hoogeveen, & S. de WijkerslootLhoëst (Eds.), *Van Vijfeijkenbundel* (1 ed., pp. 35-45). Wolters Kluwer.
3. Hemels, S. (2025). Lekken de ANBI's? In S. Dusarduijn, D. van Hout, C. Peters, & S. Stevens (Eds.), *Gribnau bundel* (pp. 195-205). Wolters Kluwer.
4. Hemels, S. (2025). De Afdeling advisering van de Nederlandse Raad van State en haar beoordelingskader "Ne Cola is wa anders as ne Keuninck". In A. Van de Vijver, & S. De Raedt (Eds.), *Liber Amicorum Bruno Peeters* (pp. 517- 533). Knops publishing.
5. Hulten, L.C. van, 'Antimisbruikbepalingen in de belastingverdragen en in de nationale wet: steeds uniformer', in R.K. Bane et al (eds.), *Omzien met bewondering Vooruitzien met nieuwsgierigheid, Vereniging voor Belastingwetenschap: Rotterdam 2025*.
6. Janssen, A. (2025). De dynamiek van vertrouwen en wantrouwen in de btw e-commerce context: huidige en gewenste situatie. In R. K. Bane, D. M. Broekhuijsen, T. A. Cramwinckel, J. A. R. van Eijdsen, P. H. J. Essers, & M. M. W. D. Merckx (Eds.), *Omzien met bewondering. Vooruitzien met nieuwsgierigheid. Een bundel ter gelegenheid van 100 jaar Vereniging voor Belastingwetenschap : Geschriften van de Vereniging voor Belastingwetenschap nr. 265* (pp. 287-299). Vereniging voor Belastingwetenschap.
7. Kavelaars, P. (2025). Schenkingen en erfenissen zijn inkomen. In N. Gubbels, M. Hoogeveen en S. de Wijkersloot Lhoëst (Eds.), *Van Vijfeijkenbundel* (pp. 295-305). Wolters Kluwer.
8. Kavelaars, P. (2025). BEFIT en HOTS gewogen In Irene Burgers, Raymond Adema, Martin Boer (red.), *Fiscale Wegwijzers voor Professor Bouwman (Liber amicorum Bouwman)* (pp. 115-122) , SDU, Den Haag.
9. Kavelaars, P. (2025). Invoeren winstbelasting een goede zaak. In N. den Heyer en R. Zwart (Eds.), *Kroniek van een gebroken belofte, ADCaribbean*, p.130-137.
10. den Ouden, F. (2025). Procesafspraken in fiscale fraudezaken: Het openbaar Ministerie en de advocatuur: partners in crime?! In *Omzien met bewondering. Vooruitzien met nieuwsgierigheid: Een bundel ter gelegenheid van 100 jaar Vereniging voor Belastingwetenschap* (pp. 245-254).
11. Schippers, M.L., & Stadhouders, B. (2025). Over het toepassingsbereik van statistische waardes bij het bepalen van de douanewaarde. In R. Bane, D. Broekhuijsen, T. Cramwinckel, A. van Eijdsen, P. Essers, & M. Merckx (Eds.), *Omzien*

met bewondering, vooruitzien met nieuwsgierigheid : Een bundel ter gelegenheid van 100 jaar Vereniging voor Belastingwetenschap (265 ed., pp. 311-322). Vereniging voor Belastingwetenschap.

12. van der Vlugt, S. (2025). Constitutionele Confrontatie: een Dialectische Oorspong én Oplossing (?) voor de Ontwikkeling van Nationale (Belasting) Identiteit in de Grondwet en de Confrontatie met de Europese Rechtsorde. In Liber Amicorum prof. dr. Bruno Peeters (pp. 1137-1166)

2 Vakpublicaties

2.1 Artikelen

2.1.1 Internationaal

1. Boei, W., & Voogt, L. (2025). Conference Report: EFS Congress, Do Pillars I and II Have a Future? *EC Tax Review*, 34(3), 111-116. <https://doi.org/10.54648/ecta2025018>
2. Schippers, M.L., & Mishchenko, I. (2025). Key updates to the 2025 Commission's Compendium of customs valuation. *Customs Compliance & Risk Management*, 36(2025).

2.1.2 Nationaal

1. Albers, M. (2025). Btwondernemer in voor- en tegenspoed. *Fiscale Berichten voor het Notariaat (FBN)*, 2025(11), Article 51.
2. Arzini, N.P., & Bulk, G.C. (2025). Het Unierechtelijke verdedigingsbeginsel krijgt tanden. (11), Article BtwBrief 2025/76.
3. Arzini, N.P., & van der Zwan, R.J. (2025). Btw-status onroerende zaken in beweging 2025(4), Article BtwBrief 2025/29.
4. Arzini, N.P., & ten Have, P.W. (2025). Naschrift bij BtwBrief 2024/78 naar aanleiding van diverse Kamerstukken. BtwBrief. 2025(1), Article 2025/2.
5. Boei, W., & Voogt, L. (2025). Hebben Pillars I en II wel toekomst? *Weekblad Fiscaal Recht*, (7556), 21-27. Article WFR 2025/4. (Peer-reviewed)
6. Coebergh, B., & de Wilde, M. (2025). Over 8bd-verkrijgingen, waarderingsverschillen en objectieve vrijstellingen. NLFiscaal Opinie, Article NLF Opinie 2025/22.
7. Gruson, J. (2025). Btw-wijzigingen in 2026 en 2027: een zoektocht naar eenvoud boven tariefpolitiek, BtwBrief 2025(75), 3-6.
8. Gruson, J. (2025). Access granted: nieuwe richtsnoeren voor virtuele activiteiten, BtwBrief 2025(68), 11-14.
9. Gruson, J. & J.F. Heezen (2025). Geactualiseerde Toelichting Tabel I: balanceren tussen voorzichtigheid en voorbarigheid, BtwBrief 2025(40), 7-12.
10. Gruson, J. & F.J. Manzoni (2025). Fiscale grenzen in de btw: de fiscale eenheid in de tang van het EU-recht, BtwBrief 2025(22), 3-8.
11. Gruson, J. & E.H.S. Lock (2025). Bezint eer ge ontbindt: de btw-gevolgen bij voortijdige contractbeëindiging, BtwBrief 2025(12), 3-9.
12. Hemels, S. (2025). Een toevallige fiscalist. *Ars Aequi*, 92-93. Article AA20250092
13. Kastelein, R. (2025). Samenvatting ESBLonderzoek naar verruiming WOZ-tijdvak. *Belastingblad. Tijdschrift voor Provinciale, Gemeentelijke en Waterschapsbelastingen*, 2025(14), Article 250.
14. Kavelaars, P. (2025). Het pokopoko-beginsel. NLFiscaal Opinie, Article NLF Opinie 2025/4.
15. Kavelaars, P. (2025). Schenkingen en erfenissen zijn inkomen. *NTFRS*, 2025(23), Article 924.
16. Kavelaars, P. (2025). Premieheffing volksverzekering. *WFR*, 2025(7595), Article 267.
17. Kavelaars, P. (2025). Caribische fiscale franje. *WFR*, 2025(7590), Article 227.
18. Kok, Q.W.J.C.H., Fiscale eenheid in de vennootschapsbelasting: enkele aandachtspunten, 2025, nummer 4.
19. Merckx, M., & Mobach, L. (2025). Btw-heffing bij TPcorrecties: de nieuwe realiteit. *BTW-bulletin*, 2025(11), Article 93.
20. Merckx, M. (2025). Ecommerceregels op de schop: meer verantwoordelijkheid voor leveranciers, platformen en hun vertegenwoordigers. *BTW-bulletin*, 2025(7/8), 14-16. Article 2025/64.
21. Molenaar, D. (2025). Opinie: De geest blijft uit de fles. *Nederlands Tijdschrift voor Fiscaal Recht*, 2025(149), 1. Article 2025/149.
22. Monsma, A. (2025). Verschenen publicaties. *Belastingblad. Tijdschrift voor Provinciale, Gemeentelijke en Waterschapsbelastingen*, 2025(17), Article 322.
23. Monsma, A. (2025). Verschenen publicaties: Rechtsbescherming, procedeedrag & responsiviteit. *Belastingblad. Tijdschrift voor Provinciale, Gemeentelijke en Waterschapsbelastingen*, 2025(11), Article 212.1

24. Monsma, A. (2025). Verschenen publicaties. *Belastingblad. Tijdschrift voor Provinciale, Gemeentelijke en Waterschapsbelastingen*, 2025(1), Article 24.
25. den Ouden, F. (2025). Over fatsoenlijk procederen en een goede procesorde. *Nederlands Tijdschrift voor Fiscaal Recht Special* (NTFRS), 2025(1), 44-45. Article 24.
26. de Wilde, M. (2025). Pour survivre, il faut être rusé et rester dans l'ombre. *NLFiscaal Opinie*, Article NLF Opinie 2025/12.
27. Schep, A. (2025). Het was een fijn gesprek, maar uw bezwaar is helaas te laat. *Vakstudie Nieuws*, 2025(1.0.5).
28. de Wilde, M. (2025). Het G7-akkoord over Pijler 2 en Europa; van fiscaal multilateralisme naar strategisch realisme. *NLFiscaal Opinie*, Article NLF Opinie 2025/24.

2.2 Boeken

2.2.1 Internationaal

x

2.2.2 Nationaal

x

2.3 Hoofdstukken in een boek

2.3.1 Internationaal

1. Hemels, S. (2025). Concurrence rules. In S. Douma, O. Marres, H. Vermeulen, & D. Weber (Eds.), *Terra/Wattel European Tax Law*, vol. 1 General topics and direct taxation, Student Edition (9 ed., pp. 833- 835). Wolters Kluwer.
2. Hemels, S. (2025). The Directive on Administrative Cooperation. In S. Douma, O. Marres, H. Vermeulen, & D. Weber (Eds.), *Terra/Wattel European Tax Law*, vol. 1 General topics and direct taxation, Student Edition (9 ed., pp. 769-808). Wolters Kluwer.
3. Hemels, S. (2025). Exchange of information and recovery assistance: background, history and legal basis. In S. Douma, O. Marres, H. Vermeulen, & D. Weber (Eds.), *Terra/Wattel European Tax Law*, vol. 1 General topics and direct taxation, Student Edition (9 ed., pp. 761-767). Wolters Kluwer.
4. Molenaar, D. (2025). Cross-Border Tax Issues for Artists. In M. Koedooder, & K. Freundlich (Eds.), *Music Without Borders: Hot Legal Topics in the Music Business after the First Quarter of the 21st Century* (Vol. 2025, pp. 226-235). International Association of Entertainment Lawyers
5. Vanhorick, R, J. Gruson & T. Stocks, 'Chapter 1 Navigating the Regulatory Landscape of Digital Compliance', in G. Watson et al (eds.), *SAP Document and Reporting Compliance, The Comprehensive Guide for Finance and Tax*, Rheinwerk Publishing: Bonn 2025

2.3.1 Nationaal

1. Boei, W (2025), Hoofdstukken 2 en 15 in: *Wegwijs in de belastingheffing van ondernemingen*, W. Boei, E. Boomsluiters, W. Brink, S.P.M. Kramer, & E.W. Ros (Eds.), zeventiende druk, pp. 37-51, 471-492, Lefebvre Sdu uitgevers
2. Boomsluiters, E (2025), Hoofdstuk 10, in: *Wegwijs in de belastingheffing van ondernemingen*, W. Boei, E. Boomsluiters, W. Brink, S.P.M. Kramer, & E.W. Ros (Eds.), zeventiende druk, pp. 319-377, Lefebvre Sdu uitgevers
3. Bruin, A.H.E. (2025), Hoofdstukken 2 t/m 4 en 8 in: *Wegwijs in de Inkomstenbelasting*, A. H. E. Bruin, S.P.M. Kramer & E. W. Ros (Eds.), zestiende druk, pp. 31-44, 47-113, 115, 152, 263-287, Lefebvre Sdu uitgevers.
4. Ros, E.W. (2025). Hoofdstukken 1, 3 t/m 6, 13 en 14 (deels) in: *Wegwijs in de belastingheffing van ondernemingen*, W. Boei, E. Boomsluiters, W. Brink, S.P.M. Kramer, & E.W. Ros (Eds.), zeventiende druk, pp. 19-36, 57-206, 421-450, Lefebvre Sdu uitgevers.
5. Ros, E.W. (2025). Hoofdstukken 1, 5 t/m 7, 9, 10 en 12 in: *Wegwijs in de Inkomstenbelasting*, A. H. E. Bruin, S.P.M. Kramer & E. W. Ros (Eds.), zestiende druk, pp. 17-30, 155-260, 287-333, 365-381, Lefebvre Sdu uitgevers.

2.4 Bijdragen aan encyclopedische werken (online)

1. Boei, W. (2025). Commentaar bij art. 6 (automatische gegevensuitwisseling algemeen), artt. 7 en 7a (spontane gegevensuitwisseling), art. 6b (uitwisseling DAC1), artt. 6c en 10a tot en met 10fa (CRS – DAC2), artt. 2b, 2c en 6d (uitwisseling van grensoverschrijdende rulings DAC3), artt. 4a tot en met 4p en 6a (spaarrenterichtlijn), art. 6e (CbCR – DAC 4), art. 10g (toegang antiwitwasrichtlijn – DAC 5), artt. 8 tot en met 10 (onderzoek in het kader van gegevensuitwisseling), art. 14 (beperkingen bij verlenen bijstand) en art. 16 (geheimhoudingsplicht). In *Nederlandse Documentatie Fiscaal Recht, Deel Formeel belastingrecht* (on-line naslagwerk) Sdu Uitgevers.
2. Boomsluit, E. (2025), Commentaar NLFiscaal Kennisbank Vpb bij de artikelen 14, 14a, 14b en 32 Wet Vpb 1969.
3. Boomsluit, E. (2025), Commentaar NLFiscaal Kennisbank IB bij de artikelen, 3.55, 3.56 en 3.57 Wet IB 2001.
4. Boomsluit, E. (2025), Commentaar NLFiscaal kennisbank Fusierichtlijn, commentaar bij de artikelen van de EU-Fusierichtlijn.
5. Gruson, J. (2025). Bewerking artikelsgewijs commentaar bij art. 5, 5a, 5b, 5d en 37e Wet OB 1968, NLFiscaal Kennisbank.
6. Gruson, J. (2025). Bewerking documenten soft law en omzetbelasting, NLFiscaal Kennisbank.
7. Gruson, J. (2025) Bewerking artikelsgewijs commentaar bij art. 6, 6b, 6d, 6g, 6h, 6i, 6j, en 6k, 37e NDFR, deel Omzetbelasting
8. Hemels, S. (2025). Commentaar artikel 6.32 tot en met 6.39a (giftenaftrek). In *Nederlandse Documentatie Fiscaal Recht, Deel Inkomstenbelasting* (online naslagwerk) Sdu Uitgevers.
9. Hemels, S. (2025). Commentaar artikel 5b AWR (definitie anbi). In *Nederlandse Documentatie Fiscaal Recht, Deel Formeel belastingrecht* (on-line naslagwerk) Sdu Uitgevers.
10. Hemels, S. (2025). Commentaar artikel 16 (giftenaftrek), 6 (vrijstelling algemeen belang lichamen), 9, lid 1, onderdeel (aftrek vrijwilligers) en artikel 9a (aftrek fondswervende activiteiten). In *Nederlandse Documentatie Fiscaal Recht, Deel Vennootschapsbelasting* (on-line naslagwerk) Sdu Uitgevers.
11. Hulten, L.C. van (2025, oktober 1). Commentaar NLFiscaal bij artikel 17 Wet VpB 1969 - Objectieve belastingplicht.
12. Hulten, L.C. van (2025, oktober 1). Commentaar NLFiscaal bij artikel 17a Wet VpB 1969 - Nederlandse onderneming.
13. Hulten, L.C. van (2025, oktober 1). Commentaar NLFiscaal bij artikel 18 Wet VpB 1969 - Winstbepaling voor buitenlands belastingplichtigen.
14. Hulten, L.C. van (2025, oktober 1). Commentaar NLFiscaal bij artikel 19 Wet VpB 1969 - Internationale vervoersvrijstelling.
15. Hulten, L.C. van (2025, oktober 1). Commentaar NLFiscaal bij artikel 4 Wet DB 1965 - Inhoudingsvrijstelling.
16. Hulten, L.C. van (2025, oktober 1). Commentaar NLFiscaal bij artikel 1.1 t/m 6.4, Wet BB 2021.
17. Merckx, M. (2025). Grensoverschrijdende btw: goederen of diensten verkopen in het buitenland. In *Kluwer thema's* Wolters Kluwer.
18. Merckx, M. (2025). Holding in de btw. In *Kluwer Thema's* Wolters Kluwer.

2.5 Annotaties

1. Albers, M. (2025). Rapport Evaluatie vrijstellingen overdrachtsbelasting woning. *NLFiscaal*, 2025(30 Maart), Article 78450.
2. Arzini, N.P., & Becks, JPWHT. (2025). Geen vernietiging belastingrente bij vrijwillige correctie btwfout. *Nederlands Tijdschrift voor Fiscaal Recht*, 2025(44), Article 1717.
3. Arzini, N.P., & Becks, JPWHT. (2025). HvJ P GmbH (AT): Speeltuinenexploitant kan te veel betaalde btw terugvragen voor diensten aan particulieren. *Nederlands Tijdschrift voor Fiscaal Recht*, 2025(35-36), Article 1363.
4. Arzini, N.P., & Becks, JPWHT. (2025). Btwvrijstelling van toepassing op verrichten betalingsverkeerdiensten voor bank. *Nederlands Tijdschrift voor Fiscaal Recht*, 2025(51-52), Article 2030.
5. Arzini, N.P., & Becks, JPWHT. (2025). Volledige btw-aftrek voor ontwikkelaar bij turnkeyoplevering zorgcomplex. *Nederlands Tijdschrift voor Fiscaal Recht*, 2025(48), Article 1873.
6. Arzini, N.P., & Becks, JPWHT. (2025). Bedrijfstakpensioenfonds is geen ter collectieve belegging bijeengebracht vermogen. *Nederlands Tijdschrift voor Fiscaal Recht*, 2025(33-34), Article 1322.
7. Arzini, N.P., & Becks, JPWHT. (2025). Doorbelaste premies verzekering medisch specialisten zijn btwvrijgesteld. *Nederlands Tijdschrift voor Fiscaal Recht*, 2025(22), Article 886.

8. Arzini, N.P., & Becks, JPWHT. (2025). Gemeente handelt bij inzameling verpakkingsafval niet als overheid. *Nederlands Tijdschrift voor Fiscaal Recht*, 2025(28), Article 1131.
9. Arzini, N.P., & Becks, JPWHT. (2025). Btwaf trek terecht geweigerd omdat het privékosten van de dga betrof. *Nederlands Tijdschrift voor Fiscaal Recht*, 2025(18), Article 742.
10. Arzini, N.P., & Becks, JPWHT. (2025). Terechte btw-naheffingen met verzuimboeten omdat geen belaste prestaties zijn verricht. *Nederlands Tijdschrift voor Fiscaal Recht*, 2025(3), Article 109.
11. Arzini, N.P., & Becks, JPWHT. (2025). Expediteur terecht als schuldenaar voor de btw aangemerkt. *Nederlands Tijdschrift voor Fiscaal Recht*, 2025(12), Article 487.
12. Boei, W. (2025). Bijlage bij conclusies over verdragskwalificatie Braziliaanse 'Interest on Net Equity'. NLF 2025/2605. Case note on: Conclusie Advocaatgeneraal Hoge Raad, 7/11/25, 25/01723; 25/01725; 25/01726, ECLI:NL:PHR:2025:1284 *NLFiscaal*, 2025(50), 16- 18.
13. Boei, W. (2025). Tax sparing credit van 25% voor 'Interest on Net Equity' uit Brazilië (1). NLF 2025/2606. Case note on: Conclusie Advocaat-generaal Hoge Raad, 7/11/25, 25/01726, ECLI:NL:PHR:2025:1200 *NLFiscaal*, 2025(50), 18-20.
14. Boei, W. (2025). Nota n.a.v. verslag voorstel Wet implementatie EUrichtlijn cryptoactiva (DAC8). NLF 2025/2185. Case note on: Ministerie van Financien, 6/10/25, 36 782 *NLFiscaal*, 2025(42), 20-21.
15. Boei, W. (2025). IoNE kwalificeert voor toepassing Verdrag Nederland-Brazilië als dividend. NLF 2025/2188. Case note on: Hof 'sHertogenbosch, 30/07/25, 23/869, ECLI:NL:GHSHE:2025:21 21 *NLFiscaal*, 2025(42), 24-27.
16. Boei, W. (2025). Door bv in aftrek gebrachte licentievergoedingen onzakelijk hoog?. NLF 2025/2047. Case note on: Conclusie Advocaatgeneraal Hoge Raad, 8/08/25, 24/04371, ECLI:NL:PHR:2025:840 *NLFiscaal*, 2025(40), 11- 13.
17. Boei, W. (2025). Belastingdienst hoeft verstrekking van gegevens van 'toevalAmerikanen' niet stop te zetten. NLF 2025/1640. Case note on: Rechtbank Gelderland, 23/07/25, 24/2662; 24/4338; 24/4853, ECLI:NL:RBGEL:2025:58 81 *NLFiscaal*, 2025(31), 43-45.
18. Boei, W. (2025). Wetsvoorstel 'Wet implementatie EUrichtlijn gegevensuitwisseling cryptoactiva'. *NLFiscaal*, 2025(28), 27-28. Article NLF 2025/1474.
19. Boei, W. (2025). Toepassing foutenleer bij bepaling vrij te stellen winst van vaste inrichting. NLF 2025/1297. Case note on: Hoge Raad der Nederlanden, 6/06/25, 22/00900, ECLI:NL:HR:2025:850 *NLFiscaal*, 2025(25), 8-9.
20. Boei, W. (2025). Nietnakomingsprocedure België: aftrek winstdochter beperkt onder ATAD. NLF 2025/1256. Case note on: Advocaat-generaal bij het Hof van Justitie van de Europese Unie, 22/05/25, C-524/23, ECLI:EU:C:2025:381 *NLFiscaal*, 2025(24), 18- 20.
21. Boei, W. (2025). Nieuwe EU-richtlijn voor bronbelastingprocedures . *NLFiscaal*, 2025(8), 11- 12. Article NLF 2025/0422.
22. Boei, W., & Jaeger, L. (2025). Bijlage bij conclusies over verschoningsrecht belastingadviseur; geen aftrek van in Luxemburg betaalde winstbelasting. NLF 2025/0141. Case note on: AdvocaatGeneraal bij de Hoge Raad, 20/12/24, 24/01292 ; 24/01293 ; 24/01294, ECLI:NL:PHR:2024:1402 *NLFiscaal*, 2025(3), 27-30.
23. Boei, W. (2025). Wijzigingswet beperking toegang UBO-registers; nota n.a.v. het verslag. *NLFiscaal*, 2025(2), 26- 27. Article NLF 2025/0095.
24. de Bont, G. (2025). Kostenverhaal bij opleggen naheffingsaanslag parkeerbelasting. Criminal charge. Verwijtbaarheid van de niet-betaling en passendheid of gebodenheid kostenverhaal. BNB 2025/33. Case note on: Hoge Raad der Nederlanden, 25/10/2024, 23/04840, ECLI:NL:HR:2024:1535 BNB: beslissingen in belastingzaken, *Nederlandse belastingrechtspraak*, 2025(6).
25. de Bont, G. (2025). Gebruik van strafrechtelijk onrechtmatig verkregen bewijs in belastingzaken. Zozeer-indruistcriterium. BNB 2025/67. Case note on: Hoge Raad der Nederlanden, 31/01/2025, 22/04816, ECLI:NL:HR:2025:154 BNB: beslissingen in belastingzaken, *Nederlandse belastingrechtspraak*, 2025(12).
26. de Bont, G. (2025). Vervolging wegens weigering te voldoen aan informatieplicht. Doel van spontaan door Duitse autoriteiten verstrekte informatie. BNB 2025/124. Case note on: Advocaat-generaal bij de Hoge Raad, 01/07/2025, 24/01532, ECLI:NL:HR:2025:1033 BNB: beslissingen in belastingzaken, *Nederlandse belastingrechtspraak*, 2025(22).
27. Boomsluit, E. (2025). IB, Vpb; geruisloze omzetting; standaardvoorwaarden; toelichting. *NLFiscaal*, 2025(2497).
28. Boomsluit, E. (2025). Consultatie fiscaal flankerende maatregelen grensoverschrijdende verrichtingen. *NLFiscaal*, 2025(2340).
29. Boomsluit, E. (2025). Besluit juridische afsplitsing 2025. *NLFiscaal*, 2025(2049).
30. Boomsluit, E. (2025). Bedrijfsfusiebesluit 2025. *NLFiscaal*, 2025(2050).

31. Gruson, J. & Mediratta, N. (2025). Palmstråle. VAT exemption follows the customs exemption – Opening the door to the substance-over-form approach in customs case law?, *Highlights & Insights on European Taxation*, 2025(251).
32. Gruson, J. (2025). Kredietbemiddeling ook vrijgesteld van btw zonder bevoegdheid om namens bank te handelen, *NLF* 2025(2653).
33. Gruson, J. (2025). Geen weigering btw-teruggaaf als apparatuur lidstaat niet fysiek heeft verlaten, *NLF* 2025(2283)
34. Gruson, J. (2025). Evaluatie btw-vrijstellingen: gemengde resultaten, heroverweging aanbevolen, *NLF* 2025(1252)
35. Gruson, J. (2025). Intrekking vergunning wegens uit het zicht raken goederen was niet terecht, *NLF* 2025(0797)
36. Gruson, J. (2025). Besluit onderwijsvrijstelling omzetbelasting [Gewijzigd], *NLF* 2025(0420)
37. Gruson, J. (2025). Opzettelijk geen btw aangeven is fraude en leidt tot vergrijpboete, *Nederlands Tijdschrift voor Fiscaal Recht* (2025(1333)
38. Gruson, J. (2025). Vrijgestelde verzekeringsprestaties staan btw-teruggaaf in de weg, *Nederlands Tijdschrift voor Fiscaal Recht* (2025(1132)
39. Gruson, J. (2025). Geen vooraf trek omdat op facturen vermelde bedragen niet in rekening zijn gebracht ter zake van geleverde goederen of diensten, *Nederlands Tijdschrift voor Fiscaal Recht* (2025(893)
40. Gruson, J. (2025). Boekenonderzoek van begin 2014 wekte gerechtvaardigd vertrouwen dat btw-aftrek zou worden toegestaan, *Nederlands Tijdschrift voor Fiscaal Recht* (2025(329)
41. Gruson, J. (2025). Tactisch beheer is niet ‘als overheid’ uitgeoefend omdat verantwoordelijkheid bij de minister is gebleven, *Nederlands Tijdschrift voor Fiscaal Recht* (2025(289)
42. Gruson, J. (2025). Fictieve levering van elektriciteit door aanbieder van laadpaalabonnementen, *Nederlands Tijdschrift voor Fiscaal Recht* (2025(104)
43. Hulten, L.C. van (2025). Conclusie A-G Koopman 25 april 2025, 24/03206, ECLI:NL:PHR:2025:500. Woonplaatsbegrip is niet aan herijking of nadere invulling toe, *NLF* 2025(1104)
44. Hulten, L.C. van (2025). Rechtbank Noord-Holland 27 juni 2025, 21/5013 ECLI:NL:RBNHO:2025:10749. Toerekening vermogen van VS-trust; voorkoming dubbele belasting, *NLF* 2025(2346)
45. Kastelein, R. (2025). Schending toezendplicht Wet WOZ leidt in de regel tot vergoeding proceskosten en griffierecht. FED 2025/35. Case note on: Hoge Raad der Nederlanden, 24/01/25, ECLI:NL:HR:2025:106 *Fiscaal Weekblad FED*, 2025(6).
46. Kavelaars, P. (2025). Premiekorting oudere werknemer bij opvolgende kwalificerende dienstbetrekking indien bij eerdere kwalificerende dienstbetrekking de premiekorting niet is toegepast. Bewijslastverdeling. 2025/91. Case note on: Hoge Raad Den Haag, 13/6/2025, ECLI:NL:HR:2025:827. *BNB*, 2025(16).
47. Kavelaars, P. (2025). Zaak Hakamp. Toedeling verzekeringsplicht bij werknemer die een substantieel deel van zijn arbeidstijd in zijn woonstaat werkt. 25%-voorwaarde. 2025/125. Case note on: Hof van Justitie van de Europese Unie, 4/9/2025, ECLI:EU:C:2025:662. *BNB*, 2025(22).
48. Makkinga, F. J. H. L. (2025). GVW gezinsvervangend tehuis voor personen met een ernstig verstandelijke beperking.. 2025/196. Case note on: Rechtbank Gelderland, 6/12/24, ECLI:NL:RBGEL:2024:8676 (ECLI:NL:RBGEL:2024:8676). *Belastingblad. Tijdschrift voor Provinciale, Gemeentelijke en Waterschapsbelastingen*, 2025(11), 918-924.
49. Makkinga, F. J. H. L. (2025). Waardering appartement in aanbouw, art. 17 lid 4 Wet WOZ. 2025/251. Case note on: Rechtbank Rotterdam, 25/10/24, ECLI:NL:RBROT:2024:10995 (ECLI:NL:RBROT:2024:10995). *Belastingblad. Tijdschrift voor Provinciale, Gemeentelijke en Waterschapsbelastingen*, 2025(14), 1168-1172.
50. Makkinga, F. J. H. L. (2025). Woon-zorgcomplex kwalificeert als woning ex art. 220a lid 2 Gemeentewet. 2025/459. Case note on: Rechtbank Amsterdam, 17/06/25, ECLI:NL:RBAMS:2025:4385 (ECLI:NL:RBAMS:2025:4385). *Belastingblad. Tijdschrift voor Provinciale, Gemeentelijke en Waterschapsbelastingen*, 2025(24).
51. Merx, M. (2025). Btwregels bij leveringsketen van vier partijen. 2555. Case note on: Gerecht van de EU, 3/12/25, T646/23, ECLI:EU:T:2025:1081 (MS KLUJCAROVCI). *NLFiscaal*, 10(49).
52. Merx, M. (2025). Xyrality. VAT liability. Not the original provider but marketplace operator deemed supplier in crossborder electronic services. 327. Case note on: Court of Justice of the European Union, 9/10/25, ECLI:EU:C:2025:764 (XYRality). *Highlights & Insights on European Taxation*, 2025(11).
53. Merx, M. (2025). Implementatie Richtlijn Btw in het digitale tijdperk inzake de platformeconomie. *NLF* 2025/2123. Case note on: Ministerie van Financiën, 3/10/25 (internetconsultatie). *NLFiscaal*, 10(41), 16-18.
54. Merx, M. (2025). L (Petits envois non commerciaux). VAT exemption for small non-commercial consignments from third country private persons. 2025/212. Case note on: Court of Justice of the European Union, 8/05/25, C-405/24, ECLI:EU:C:2025:335 (L (Petits envois non commerciaux)). *Highlights & Insights on European Taxation*, 2025.

55. Merx, M. (2025). Besluit administratieve verplichtingen omzetbelasting. 2025/1097. Case note on: Staatssecretaris - Financiën, 1/05/25, 2025- 115705 *NLFiscaal*, 10(20), 9-12.
56. Merx, M. (2025). Internetveiling voor consumenten; btwprestatie bij nietverzilvering winnend bod. 2025/0533. Case note on: Hoge Raad der Nederlanden, 28/02/25, 22/01959, ECLI:NL:HR:2025:335 *NLFiscaal*, 10(10), 8-10.
57. Merx, M. (2025). Territoriale begrenzing fiscale eenheid niet in strijd met unierechtelijke vrijheid van vestiging en/of dienstenverkeer. 2025/29. Case note on: Hoge Raad (Belastingkamer), 20/12/24, 21/02456, ECLI:NL:HR:2024:1883 BNB : beslissingen in belastingzaken, *Nederlandse belastingrechtspraak*, 2025(5).
58. Merx, M. (2025). Dranken Van Eetvelde. Joint and several liability for VAT payment. 2025/1. Case note on: Court of Justice of the European Union, 12/12/24, ECLI:EU:C:2024:1027 (Dranken van Eetvelde). *Highlights & Insights on European Taxation*, 2025(1).
59. Merx, M. (2025). Mag een klein belastingverlies van btw een volledige btw-correctie blokkeren?. 0008. Case note on: Conclusie Advocaat-Generaal Hof van Justitie, 19/12/24, C794/23, ECLI:EU:C:2024:1049 *NLFiscaal*, 10(1), 19-21.
60. Molenaar, D. (2025). Kamerbrief over het niet uitvoeren van de motie over schijnzelfstandigheid. 2177. Case note on: Ministerie van Financiën, 6/10/25, 2025- 0000475689 *NLFiscaal*, 2025(42).
61. Molenaar, D. (2025). Actrice kan inkomsten uit tijdelijke arbeidsovereenkomst niet tot haar winst rekenen. 1617. Case note on: Rechtbank Noord-Holland, 28/07/25, NL:RBNHO:2025:8986 *Nederlands Tijdschrift voor Fiscaal Recht*, 2025(42).
62. Molenaar, D. (2025). Internetconsultatie initiatiefwet Zelfstandigenwet. Case note on: Tweede Kamer der Staten Generaal, 26/05/25 *NLFiscaal*, 2025(1196).
63. Molenaar, D. (2025). Geen verlaagd tarief voor exploitatie karaokecabines. 939. Case note on: Parket bij de Hoge Raad, 27/12/24, NL:PHR:2024:1415 *Nederlands Tijdschrift voor Fiscaal Recht*, 2025(23).
64. Molenaar, D. (2025). Op grond van verdrag ligt woonplaats voetballer in Duitsland. 2025/812. Case note on: Rechtbank Den Haag, 20/03/25, NL:RBDHA:2025:6307 *Nederlands Tijdschrift voor Fiscaal Recht*, 2025(19).
65. Molenaar, D. (2025). Verlenen van toegang tot bloemencorso is een samengestelde prestatie waarvoor het verlaagde btw-tarief geldt. 660. Case note on: Rechtbank Zeeland-West Brabant, 17/04/25, nl:rbzwb:2025:1527 (zp Breda). *Nederlands Tijdschrift voor Fiscaal Recht*, 2025(16).
66. Monsma, A. (2025). Het beroep over de proceskostenvergoeding is ontvankelijk. 427. Case note on: Rechtbank Overijssel, 12/09/25, ECLI:NL:RBOVE:2025:5554 *Belastingblad. Tijdschrift voor Provinciale, Gemeentelijke en Waterschapsbelastingen*, 2025(22).
67. Monsma, A. (2025). Voorlopige voorziening in verband met het in bewaring nemen en het voornemen tot verkoop van het voertuig waarvoor dertien naheffingsaanslagen parkeerbelasting zijn opgelegd. 470. Case note on: Rechtbank Amsterdam, 11/04/25, ECLI:NL:RBAMS:2025:2551 *Belastingblad. Tijdschrift voor Provinciale, Gemeentelijke en Waterschapsbelastingen*, 2025(24).
68. Monsma, A. (2025). Bedrijfsmodel Bothof Services BV, met instapvergoeding van € 750 per auto in bpm-procedures en proceskostenvergoeding als bijkomende vergoeding, kwalificeert niet als no-cure-no-paydienstverlening. WHpkv niet van toepassing. 424. Case note on: Hoge Raad (Belastingkamer), 26/09/25, ECLI:NL:HR:2025:1382 *Belastingblad. Tijdschrift voor Provinciale, Gemeentelijke en Waterschapsbelastingen*, 2025(22).
69. Monsma, A. (2025). Aanslag zuiveringsheffing en watersysteemheffing voor leegstaande woning terecht opgelegd aan degene die op adres staat ingeschreven. 402. Case note on: Rechtbank Oost-Brabant, 18/09/25, ECLI:NL:RBOBR:2025:5790. *Belastingblad. Tijdschrift voor Provinciale, Gemeentelijke en Waterschapsbelastingen*, 2025(21).
70. Monsma, A. (2025). Belanghebbende geeft geen inzicht in de overeengekomen aannemingssom en de opgegeven raming van bouwkosten375. Case note on: Rechtbank Noord-Holland, 13/06/25, ECLI:NL:RBNHO:2025:8914 *Belastingblad. Tijdschrift voor Provinciale, Gemeentelijke en Waterschapsbelastingen*, 2025(20).
71. Monsma, A. (2025). De aanmaning voor de naheffingsaanslag parkeerbelasting is terecht. 362. Case note on: Rechtbank Amsterdam, 17/03/25, ECLI:NL:RBAMS:2025:1639 *Belastingblad. Tijdschrift voor Provinciale, Gemeentelijke en Waterschapsbelastingen*, 2025(19).
72. Monsma, A. (2025). Onvoldoende beschikbaarheid gehandicaptenparkeerplaatsen met laadpaal staat niet aan heffing parkeerbelasting in de weg. 354. Case note on: Rechtbank Zeeland-West Brabant, 1/09/25, ECLI:NL:RBZWB:2025:5883 *Belastingblad. Tijdschrift voor Provinciale, Gemeentelijke en Waterschapsbelastingen*, 2025(19).
73. Monsma, A. (2025). Matiging van de proceskostenvergoeding wegens gelijk op een punt van ondergeschikt belang moet per procesfase worden beoordeeld. 338. Case note on: *Hoge Raad der Nederlanden*, 14/02/25(18).

74. Monsma, A. (2025). Geërfd perceel grond vormt geen samenstel met de aan de overzijde van de weg gelegen woning. 326. Case note on: Rechtbank Overijssel, 5/08/25, ECLI:NL:RBOVE:2025:5142 Belastingblad. *Tijdschrift voor Provinciale, Gemeentelijke en Waterschapsbelastingen*, 2025(18).
75. Monsma, A. (2025). Wijziging van de legesverordening, waardoor een jaarlijks evenement rond de suikerbietenooft ineens met waterleges wordt geconfronteerd, is in strijd met het evenredigheidsbeginsel. 313. Case note on: Rechtbank Zeeland-West Brabant, 9/07/25, ECLI:NL:RBZWB:2025:4344 Belastingblad. *Tijdschrift voor Provinciale, Gemeentelijke en Waterschapsbelastingen*, 2025(17).
76. Monsma, A. (2025). NCNP-bedrijf maakt inbreuk op het auteursrecht door een aanslagbiljet van BSOB op haar flyer te tonen. 302. Case note on: Rechtbank Oost-Brabant, 19/03/25, ECLI:NL:RBOBR:2025:1836 Belastingblad. *Tijdschrift voor Provinciale, Gemeentelijke en Waterschapsbelastingen*, 2025(16).
77. Monsma, A. (2025). De VON-prijs van de recreatiewoning vertegenwoordigt de waarde in het economische verkeer. 292. Case note on: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, 24/06/25, ECLI:NL:GHARL:2025:3969 Belastingblad. *Tijdschrift voor Provinciale, Gemeentelijke en Waterschapsbelastingen*, 2025(16).
78. Monsma, A. (2025). Naheffingsaanslag perkeerbelasting is geen sanctie; het bedrag kan niet door de rechter worden verminderd vanwege geen of weinig verwijtbaarheid; exceptieve toets aan het evenredigheidsbeginsel biedt evenmin ruimte voor vermindering. (Den Bosch). 75. Case note on: Hoge Raad (Belastingkamer), 25/10/24, ECLI:NL:HR:2024:1535 *De gemeentestem*, 2025(7594), 407-411.
79. Monsma, A. (2025). Prejudiciële vraag of no-cure-no-paydienstverlening een bijzondere omstandigheid is in de zin van art. 2 lid 3 Bpb, waardoor de proceskosten ook gematigd kunnen worden in zaken waarin de WHPKV niet van toepassing is. 244. Case note on: Gerechtshof Amsterdam, 15/05/25, ECLI:NL:GHAMS:2025:1252 Belastingblad. *Tijdschrift voor Provinciale, Gemeentelijke en Waterschapsbelastingen*, 2025(13).
80. Monsma, A. (2025). Leges voor een watervergunning voor de bouw van een ondergrondse parkeergarage. Het begrip bouwkosten in de verordening is voldoende duidelijk. 240. Case note on: Gerechtshof Amsterdam, 18/03/25, ECLI:NL:GHAMS:2025:730 Belastingblad. *Tijdschrift voor Provinciale, Gemeentelijke en Waterschapsbelastingen*, 2025(13).
81. Monsma, A. (2025). Op belanghebbende rust de bewijslast om overtuigend aan te tonen dat niet wordt voldaan aan de voorwaarden voor toepassing van de vermenigvuldigingsfactoren in de WHPkv. 222. Case note on: Hoge Raad (Belastingkamer), 25/04/25, ECLI:NL:HR:2025:670 Belastingblad. *Tijdschrift voor Provinciale, Gemeentelijke en Waterschapsbelastingen*, 2025(12).
82. Monsma, A. (2025). Heffingsambtenaar geeft met summier kostenoverzicht, verwijzing naar begrotingen en toelichting voldoende inzicht in kostentoerekening. 184. Case note on: Gerechtshof 's-Hertogenbosch, 12/02/25, ECLI:NL:GHSHE:2025:336 Belastingblad. *Tijdschrift voor Provinciale, Gemeentelijke en Waterschapsbelastingen*, 2025(10).
83. Monsma, A. (2025). Het ontbreken van een tweepersoonstarief schendt het gelijkheidsbeginsel niet. 169. Case note on: Hoge Raad der Nederlanden, 21/03/25, ECLI:NL:HR:2025:416 Belastingblad. *Tijdschrift voor Provinciale, Gemeentelijke en Waterschapsbelastingen*, 2025(9).
84. Monsma, A. (2025). De aanslag 2018 is naar het verkeerde adres gestuurd en daardoor te laat opgelegd. 128. Case note on: Rechtbank Noord-Nederland, 19/11/24, ECLI:NL:RBNNE:2024:4498 Belastingblad. *Tijdschrift voor Provinciale, Gemeentelijke en Waterschapsbelastingen*, 2025(7).
85. Monsma, A. (2025). Voor de overdrachtsbelasting is een tot woning verbouwd bankgebouw, waarin bewoning mogelijk en toegestaan is en ook feitelijk plaatsvindt, geen woning. 127. Case note on: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, 28/01/25, ECLI:NL:GHARL:2025:466 Belastingblad. *Tijdschrift voor Provinciale, Gemeentelijke en Waterschapsbelastingen*, 2025(7).
86. Monsma, A. (2025). Te laag bedrag aan griffierechtvergoeding in uitspraak van het hof leidt tot proceskostenveroordeling, ondanks bijbetaling door inspecteur hangende het cassatieberoep. 100. Case note on: Hoge Raad (Belastingkamer), 31/01/25, ECLI:NL:HR:2025:155 Belastingblad. *Tijdschrift voor Provinciale, Gemeentelijke en Waterschapsbelastingen*, 2025(5).
87. Monsma, A. (2025). WHPkv niet van toepassing nu belanghebbende zich met succes verweert tegen cassatieberoep bestuursorgaan. 97. Case note on: Hoge Raad (Belastingkamer), 31/01/25, ECLI:NL:HR:2025:156 Belastingblad. *Tijdschrift voor Provinciale, Gemeentelijke en Waterschapsbelastingen*, 2025(5).
88. Monsma, A. (2025). Wet herwaardering proceskostenvergoedingen WOZ en bpm en de daarin opgenomen vermenigvuldigingsfactoren houden stand, maar zijn alleen van toepassing op no-cure-no-paybijsland die de

- wetgever heeft bedoeld te treffen. 96. Case note on: Hoge Raad (Belastingkamer), 17/01/25, ECLI:NL:HR:2025:46 Belastingblad. *Tijdschrift voor Provinciale, Gemeentelijke en Waterschapsbelastingen*, 2025(5).
89. Monsma, A. (2025). Heffingsambtenaar heeft de informatieverplichtingen op grond van art. 40 Wet WOZ, art. 7:4 Awb en het Black Box-arrest niet geschonden 45. Case note on: Gerechtshof 's-Hertogenbosch, 4/09/24, ECLI:NL:GHSHE:2024:2808 Belastingblad. *Tijdschrift voor Provinciale, Gemeentelijke en Waterschapsbelastingen*, 2025(3).
90. Monsma, A. (2025). Parkeerbelasting betaald in goedkopere zone, maar tekort gecompenseerd door kwartier langer te betalen. 30. Case note on: Rechtbank Zeeland-West Brabant, 19/11/24, ECLI:NL:RBZWB:2024:7973 Belastingblad. *Tijdschrift voor Provinciale, Gemeentelijke en Waterschapsbelastingen*, 2025(2).
91. den Ouden, F. (2025). Beroep niet-ontvankelijk wegens misbruik procesrecht, belanghebbende moet proceskosten heffingsambtenaar vergoeden. 1844. Case note on: Rechtbank Gelderland, 29/08/25 (ECLI:NL:RBGEL:2025:73 58). *NTFR*, 2025(47).
92. den Ouden, F. (2025). Inspecteur beschikt met pleegzorgcontract over nieuw feit. 1383. Case note on: Rechtbank Zeeland-West Brabant, 14/07/25 (ECLI:NL:RBZWB:2025:4 542). *NTFR*, 2025(35-36).
93. den Ouden, F. (2025). Belanghebbende is niet aangemaand; betekeningkosten worden vernietigd. 750. Case note on: Rechtbank Noord-Holland, 4/03/25, ECLI:NL:RBNNE:2025:74 8 (ECLI:NL:RBNNE:2025:7 48). *NTFR*, 2025(18).
94. den Ouden, F. (2025). Handelwijze gemachtigde schiet tekort en is strijdig met de goede procesorde. 335. Case note on: Gerechtshof Amsterdam, 21/01/25, ECLI:NL:GHAMS:2025:1 50 (ECLI:NL:GHAMS:2025:1 50). *NTFR*, 2025(8).
95. den Ouden, F. (2025). Langdurig buitenlands verblijf in verband met ziekte van moeder levert geen avas op. 251. Case note on: Rechtbank Zeeland-West Brabant, 9/12/24, ECLI:NL:RBZWB:2024:84 14 (ECLI:NL:RBZWB:2024:8 414). *NTFR*, 2025(6).
96. Schep, A. (2025). Waardering gaswinnings- en gasbehandelingslocatie. Gecorrigeerde vervangingswaarde. Abandonneringskosten. Stelplicht en bewijslastverdeling in WOZ-zaken. Case note on: Hoge Raad (Belastingkamer), 2/05/25 BNB : beslissingen in belastingzaken, *Nederlandse belastingrechtspraak*, 2025(117).
97. Schep, A. (2025). Zuiveringsheffing naar drie vervuilingseenheden. Discriminatie van tweepersoonshuishoudens. Case note on: Hoge Raad (Belastingkamer), 21/03/25 BNB : beslissingen in belastingzaken, *Nederlandse belastingrechtspraak*, 2025(112).
98. Schep, A. (2025). Parkeren of onmiddellijk laden en lossen van goederen. Case note on: Hoge Raad (Belastingkamer), 17/01/25 BNB : beslissingen in belastingzaken, *Nederlandse belastingrechtspraak*, 2025(66).
99. Schep, A. (2025). Sportschool tijdelijk gesloten vanwege coronamaatregelen. 'Gebruik' van het pand voor de onroerendezaakbelasting. Case note on: Hoge Raad (Belastingkamer), 18/10/24 BNB : beslissingen in belastingzaken, *Nederlandse belastingrechtspraak*, 2025(22).
100. Schep, A. (2025). Tariefverhoging forensenbelasting en regulering woningmarkt. Toetsingscriteria. Evenredigheidsbeginsel. Case note on: Hoge Raad (Belastingkamer), 13/09/24 BNB : beslissingen in belastingzaken, *Nederlandse belastingrechtspraak*, 2025(1).
101. Schep, A. (2025). Niet aannemelijk is dat delegatie- en mandaatbesluit bekendgemaakt is voordat aanslagen forensenbelasting zijn opgelegd. Tariefverhoging blijft buiten toepassing omdat niet kan worden getoetst of deze in strijd is met evenredigheidsbeginsel. Case note on: Hof 's-Hertogenbosch, 23/04/25 Belastingblad. *Tijdschrift voor Provinciale, Gemeentelijke en Waterschapsbelastingen*, 2025(255).
102. Schep, A. (2025). Hoewel op basis van bord en onderbord een maximale parkeerduur van 120 minuten geldt, kan ter plaatse na die tijd opnieuw via parkeerapp worden aangemeld. Case note on: Gerechtshof Den Haag, 27/02/25 Belastingblad. *Tijdschrift voor Provinciale, Gemeentelijke en Waterschapsbelastingen*, 2025(217).
103. Schep, A. (2025). Het verzoek ex art. 26 Wet WOZ om een WOZ-beschikking meer dan negen jaar nadat de hoedanigheid van nieuwe belanghebbende is verkregen, kan worden afgewezen omdat het niet binnen een redelijke termijn is gedaan. Case note on: Hof 's-Hertogenbosch, 20/11/24 Belastingblad. *Tijdschrift voor Provinciale, Gemeentelijke en Waterschapsbelastingen*, 2025(193).
104. Schep, A. (2025). Leges voor aanvraag omgevingsvergunning vanwege een voorbereidingsbesluit tot wijziging van een bestemmingsplan blijven in stand. Case note on: Rechtbank Den Haag, 13/11/25 Belastingblad. *Tijdschrift voor Provinciale, Gemeentelijke en Waterschapsbelastingen*, 2025(131).
105. Schep, A. (2025). Tariefverhoging forensenbelasting en regulering woningmarkt. Toetsingscriteria. Evenredigheidsbeginsel. BNB 2025/1. Case note on: Hoge Raad der Nederlanden, 13/09/24, ECLI:NL:HR:2024:1178 BNB : beslissingen in belastingzaken, *Nederlandse belastingrechtspraak*, 2025(1).

106. Schippers, M.L. (2025). Vaststelling douanewaarde bij opeenvolgende verkopen. 2347. Case note on: Het Hof van Justitie van de Europese Unie, 30/10/25, ECLI:EU:C:2025:846 (Massimo Dutti). *NLFiscaal*, 10(45), 25-26.
107. Schippers, M.L. (2025). Nadere operationalisering mechanisme koolstofcorrectie aan de grens. *NLFiscaal*, 2025(0111).
108. Schippers, M.L. (2025). Wijziging reductiefactor en correctiefactor. *NLFiscaal*, 2025(0119).
109. Schippers, M.L. (2025). Douanewaarde mag niet standaard worden gebaseerd op Europese statistieken. 1105. Case note on: Advocaat-generaal bij het Hof van Justitie van de Europese Unie, 8/05/25, ECLI:EU:C:2025:334 (Keladis I en II). *NLFiscaal*, 10(20), 27-29.
110. Schippers, M.L. (2025). A-G adviseert Hoge Raad om prejudiciële vraag te stellen in douanezaak. 0024. Case note on: Advocaat-Generaal bij de Hoge Raad, 29/11/24, ECLI:NL:PHR:2024:1288 *NLFiscaal*, 10(1), 44-47.
111. Schippers, M.L. (2025). Douaneschuld door ontoereikende vergunning bij regeling actieve veredeling?. 0025. Case note on: Advocaat-Generaal bij de Hoge Raad, 29/11/24, ECLI:NL:PHR:2024:1287 *NLFiscaal*, 10(1), 47-48.
112. de Wilde, M. (2025). Vraag-en-antwoorddocument Wet minimumbelasting 2024 gepubliceerd. *NTFR*, 2025(37), Article 1404.
113. de Wilde, M. (2025). Uitvoeringsbesluit minimumbelasting 2024. *NTFR*, 2025(1-2), Article 60.
114. de Wilde, M. (2025). Kennisgroepstandpunt kwalificerende binnenlandse bijheffing veilighavenregel. *NTFR*, 2025(6), Article 254.
115. de Wilde, M. (2025). Kennisgroepstandpunt kwalificatie passieve verhuur aan derden van buitenlands vastgoed. *NTFR*, 2025(26), Article 1062.
116. de Wilde, M. (2025). Standpunt sub-Kennisgroep Belastingdienst Pijler 2 invulling begrip doorkijkentiteit Wmb 2024. *NTFR*, 2025(1-2), Article 61.
117. de Wilde, M. (2025). Nota n.a.v. verslag Eerste Kamer wetsvoorstel Tweede wijziging van de Wet minimumbelasting 2024. *NTFR*, 2025(50), Article 1994.
118. de Wilde, M. (2025). Nota naar aanleiding van het verslag wetsvoorstel bij tweede wijziging Wet minimumbelasting 2024. *NTFR*, 2025(45), Article 1771.
119. de Wilde, M. (2025). Wetsvoorstel Tweede wet aanpassing Wet minimumbelasting 2024. *NTFR*, 2025(39), Article 1494.
120. de Wilde, M. (2025). OESO/G20 Inclusive Framework publiceert diverse stukken over tweepijleroplossing (Pillar One, Pillar Two). *NTFR*, 2025(5), Article 219.
121. de Wilde, M. (2025). Beantwoording vragen FD-bericht 'Fiscaal beleid bedreigt onze weerbaarheid op zee'. *NTFR*, 2025(43), Article 1694.
122. de Wilde, M. (2025). Geconsolideerd Commentaar Pijler-2-modelregels (2025) gepubliceerd. *NTFR*, 2025(26), Article 1063.
123. de Wilde, M. (2025). Wereldwijde minimumbelasting en de VS. *NTFR*, 2025(47), Article 1848.
124. de Wilde, M. (2025). G7-verklaring over mondiale minimumbelasting. *NTFR*, 2025(28), Article 1148.
125. de Wilde, M. (2025). Nota van wijziging DAC9. *NTFR*, 2025(48), Article 1887.
126. de Wilde, M. (2025). Nota naar aanleiding van het verslag wetsvoorstel DAC9. *NTFR*, 2025(45), Article 1772.
127. de Wilde, M. (2025). Nota n.a.v. verslag Eerste Kamer wetsvoorstel Wet implementatie EU-richtlijn gegevensuitwisseling minimumbelasting. *NTFR*, 2025(50), Article 1993.
128. de Wilde, M. (2025). Politiek akkoord over DAC9. *NTFR*, 2025(13), Article 554.
129. de Wilde, M. (2025). Wetsvoorstel Wet implementatie EU-richtlijn gegevensuitwisseling minimumbelasting. *NTFR*, 2025(40), Article 1528.
130. de Wilde, M. (2025). Antwoord op vragen BNC-fiche DAC9. *NTFR*, 2025(13), Article 553.
131. de Wilde, M. (2025). Nota van wijziging implementatiewet DAC8. *NTFR*, 2025(48), Article 1888.
132. de Wilde, M. (2025). FASTER-richtlijn aangenomen door de Raad van de Europese Unie. *NTFR*, 2025(1-2), Article 62.
133. de Wilde, M. (2025). OESO publiceert 'Pricing Automation Tool' voor de implementatie van Amount B (Pijler 1). *NTFR*, 2025(1-2), Article 63.

2.6 Internetartikelen en digitale producten

1. Merkx, M. (2025). Ruime uitleg kredietbemiddelingsvrijstelling BTW. Digital or Visual Products, Wolters Kluwer – Taxvisions
2. Merkx, M. (2025). Toch BTW-nultarief bij niet voldoen aan bewijsvermoeden Uitvoeringsverordening. Digital or Visual Products, Wolters Kluwer – Taxvisions
3. Merkx, M. (2025). Prejudiciële vragen over BTW-gevolgen overdracht verhuurd vastgoed door projectontwikkelaar. Digital or Visual Products, Wolters Kluwer – Taxvisions
4. Merkx, M. (2025). Shortstay-uitzondering verhuurvrijstelling van toepassing met beroep op vastgoedbesluit. Digital or Visual Products, Wolters Kluwer – Taxvisions
5. Merkx, M. (2025). Geen BTW-af trek op huisvestingskosten buitenlandse uitzendkrachten. Digital or Visual Products, Wolters Kluwer – Taxvisions
6. Merkx, M. (2025). Nocure-no-paydienst is met BTW belaste prestatie. Digital or Visual Products, Wolters Kluwer – Taxvisions
7. Merkx, M. (2025). Geen BTW-vrijstelling voor ondersteuning en coördinatie door huisarts. Digital or Visual Products, Wolters Kluwer – Taxvisions
8. Merkx, M. (2025). Overdracht bouwterrein geen overdracht onderneming voor de BTW. Digital or Visual Products, Wolters Kluwer – Taxvisions
9. Merkx, M. (2025). Geen BTW-verlegging voor werkzaamheden die niet fysiek aan onroerende zaak plaatsvinden. Digital or Visual Products, Wolters Kluwer – Taxvisions
10. Merkx, M. (2025). Omzetting aardgas naar elektriciteit geen levering voor de BTW. Digital or Visual Products, Wolters Kluwer – Taxvisions
11. Merkx, M. (2025). Subsidie achteraf voor verliezen personenvervoer niet BTW-belast. Digital or Visual Products, Wolters Kluwer – Taxvisions
12. Merkx, M. (2025). Verrekenprijscorrectie leidt volgens A-G tot BTW-heffing. Digital or Visual Products, Wolters Kluwer – Taxvisions
13. Merkx, M. (2025). Digitale leeromgeving kan onder verlaagd BTW-tarief vallen. Digital or Visual Products, Wolters Kluwer – Taxvisions
14. Merkx, M. (2025). Besluit BTW-onderwijsvrijstelling BTW geactualiseerd. Digital or Visual Products, Wolters Kluwer – Taxvisions
15. Merkx, M. (2025). Territoriale begrenzing fiscale eenheid-BTW is geoorloofd. Digital or Visual Products, Wolters Kluwer – Taxvisions
16. van der Vlugt, S. (2025). Can The EU Levy Its Own Taxes? A “Corporate Resource for Europe” (Re)enters A Legal Minefield. Verfassungsblog, Web publication/site <https://doi.org/10.59704/f8236572e4bc01b6>
17. van der Vlugt, S. (2025). The 'CORE' Contribution as a new EU Own Resource and its Legal Consequences. EU Law Live, Web publication/site.
18. van der Vlugt, S. & Dijkstra, C. (2025). Het vrijheidsdividend: over defensie, belasting en vijandschap. NTFR, 2025(50), 1952. <https://www.ndfr.nl/content/p1-1096020>
19. de Wilde, M. (2025). Two Pillars early '25: Ridiculousness. Web publication/site, Kluwer Law International.
20. de Wilde, M., & Wisman, C. (2025). Why all top-up tax variants in the EU Pillar Two Directive collide with the EU's fundamental freedoms (and how to solve this). Web publication/site, Kluwer Law International.
21. de Wilde, M. (2025). After the Pillars: A Call for a European Corporate Tax 2.0. Web publication/site, Kluwer Law International.
22. de Wilde, M. (2025). From multilateralism to strategic realism; a proposal for a Corporate Tax 2.0. Web publication/site, Kluwer Law International.
23. de Wilde, M. (2025). Company tax proposals and tax policy initiatives. In Terra/Wattel – *European Tax Law* (9 ed., Vol. 1, pp. 869-927). Kluwer Law International.
24. de Wilde, M. (2025). The FASTER Directive. In S. Douma, O. Marres, H. Vermeulen, & D. Weber (Eds.), Terra/Wattel – *European Tax Law* (9 ed., Vol. 1, pp. 853-867). Kluwer Law International.

3 Populariserende publicaties en media optredens

3.1 Bijdrage week- of dagblad

1. Kavelaars, P. (16 januari 2025) Misbruik van Recht, AD.
2. Kavelaars, P. (23 januari 2025) Box 3 (Vaste Commissie van Financien), FD.
3. Kavelaars, P. (31 januari 2025) Werkgevers betaalden teveel aan UWV, De Telegraaf.
4. Kavelaars, P. (31 januari 2025) Premies telkens te hoog, De Telegraaf.
5. Kavelaars, P. (18 februari 2025) Box 3 (Vaste Commissie van Financien), AD.
6. Kavelaars, P. (15 maart 2025) Uber-arrest, AD.
7. Kavelaars, P. (5 april 2025) Pokopoko beginsel, AD.
8. Kavelaars, P. (26 april 2025) BTW, AD.
9. Kavelaars, P. (10 september 2025) Box 3, Groende A'dammer.
10. Kavelaars, P. (12 september 2025) Box 3, FD.
11. Schippers, M.L. (2025). Door minder regels kan CBAM pas echt floreren. *Het Financieele Dagblad*.

3.2 Media optredens

1. Gruson, J., aangehaald in 'Nederland dreigt achterop te raken met digitalisering btw', Financieel Dagblad 18 augustus 2025.
2. Hemels, S. (26 juli 2025) Hoe laat je miljardairs evenveel belasting betalen als jij en ik?, Podcast Financieel dagblad/Universiteit van Nederland.
3. Hemels, S. (18 juni 2025) Hoe erfbelasting de vermogensongelijkheid kan verkleinen, Podcast BusinessWise.
4. Hemels, S. (12 juni 2025) Kunnen belastingen leuk zijn?, Podcast over poen.
5. Hemels, S. (21 februari 2025) Rijke Nederlanders 'verstoppen' tientallen miljarden euro's in familiestichtingen. Kun je dat voorkomen?, De Volkskrant.
6. Kavelaars, P. (12 februari 2025) Fiscaliteit en start-ups, BNR.
7. Kavelaars, P. (17 februari 2025) Tegenbewijsregeling Box 3, BNR.
8. Kavelaars, P. (4 december 2025) Kinderopvangtoeslag, BNR.
9. Kavelaars, P. (10 december 2025) Vertrek AEGON VS, BNR.
10. Kavelaars, P. (16 december 2025) Cryptovaluta, BNR.
11. Kavelaars, P. (20 december 2025) MRB-verhoging voor campers, Radar AVROTROS.
12. Schep, A. (21 januari 2025) Een van de oudste belastingen van Nederland is langzaam aan het verdwijnen, NPO Radio 1.
13. Schep, A. (28 februari 2025) Gemeenten moeten OZB kunnen differentiëren, Binnenlands Bestuur.
14. Schippers, M.L. (16 oktober 2025) Weg ligt open voor heffingen van enkele euro's op pakketjes, Financieele Dagblad.
15. Schippers, M.L. (29 september 2025) Onduidelijkheid over Amerikaanse heffingen blijft, ook bestek opeens belast, NOS.
16. Schippers, M.L. (21 augustus 2025) Nieuws en Co, Radio 1.
17. Schippers, M.L. (20 augustus 2025) Zuidas-advocaten druk in de weer met Amerikaanse handelsheffingen, BNR.
18. Schippers, M. (8 augustus 2025) Exporteurs in crisismodus door Amerikaanse invoerheffingen, Financieele Dagblad.
19. Schippers, M.L. (9 augustus 2025) Exportkampioenen polder moeten kiezen: wel of geen fabriek in VS?, Financieele Dagblad.
20. Schippers, M.L. (28 juli 2025) Na handelsakkoord tussen de EU en VS is de vraag: wie betaalt de rekening? NOS Nieuws.
21. Schippers, M.L. (21 juni 2025) Uitgezocht: met één whatsappje naar 'Mr Jack' kregen we voor 107 euro 20 illegale vapes, Algemeen Dagblad.
22. Schippers, M.L. (17 mei 2025) Pauze in handelsoorlog biedt bedrijven geen zekerheid, integendeel, Financieele Dagblad.
23. Schippers, M.L. (9 april 2025) Bedrijven massaal op zoek naar trucs om Trump-heffingen zo laag mogelijk te houden, De Telegraaf.
24. Schippers, M.L. (8 april 2025) Invloed van Trumps tarieven op iPhones: wat merkt Nederland ervan? iCreatemagazine.
25. Schippers, M.L. (3 april 2025) Wat betekenen de Amerikaanse importheffingen voor jou? NTRWetenschappelijk.

26. Schippers, M.L. (3 april 2025) Verbijstering bij economen: vijf vragen over Trumps heffingen en de gevolgen, NOS Nieuws.
27. Schippers, M.L. (3 april 2025) EU wil onderhandelen met VS over importheffingen van 20 procent, Radio 1.
28. Schippers, M.L. (28 maart 2025) 'Bevrijdingsdag' Trump is blackbox die hele wereldeconomie kan raken, Financieele Dagblad.
29. Schippers, M.L. (8 maart 2025) Trump vs de wereld: de handelsoorlog uitgelegd, NOS.
30. Schippers, M.L. (12 maart 2025) Europa en VS in strategisch steekspel met importtarieven: 'Je moet met de vuist op tafel slaan, anders bereik je niets', Telegraaf.
31. Schippers, M.L. (15 februari 2025) Gaat de wet van de jungle weer gelden in de internationale handel? NOS.
32. Schippers, M.L. (10 februari 2025) Tata Steel bezorgd om staalheffingen Trump: 'Bereiden ons voor op alle mogelijke scenario's', NOS Nieuws.
33. Schippers, M.L. (10 februari) Extra tarieven VS op aluminium en staal, Radio 1.
34. Schippers, M.L. (3 februari 2025) Waarom Trump inzet op importheffingen, ook al helpen ze economisch niet, NOS.
35. Schippers, M.L. (22 januari 2025) Trump zet de strijd tegen belastingparadijzen op losse schroeven, NOS.
36. Schippers, M.L. (24 januari 2025) Europa verwijt Trump protectionisme, maar trekt zelf ook muren op, Financieele Dagblad.
37. Schippers, M.L. (oktober 2025), Hogere invoerrechten het nieuwe normaal?, interview door R.J. Meijer in Nextens Fiscaal Advies 36/5.

4 Lezingen, expertmeetings, paneldebatten

4.1 Internationaal

1. Boei, W., & Van Hal, F. (17 maart 2025). Taxation of capital of individuals. Sprekers bij seminar, National Chengchi University, Taipei, Taiwan.
2. Hemels, S. (22 november 2025). Current trends in direct taxation: legal basis. presentation during the conference Recent and Pending Cases at the CJEU on Direct Taxation, Wirtschafst Universität Wien.
3. Hemels, S. (23 april 2025). National constitutions and EU primary law limits in the case of the implementation of the Pillar 2 Directive: the legality principle and Pillar 2. Presentation during the 19th GREIT Conference 'The Common Constitutional Tradition of the European Union and Its Impact on Tax Law', University of Salerno.
4. Hemels, S. (11 april 2025). The question of challenges of non-fiscal measures for the social economy. Moderator in the World Café during the on-site mutual learning workshop on Tax incentives for the social economy organized for the Member States, the European Commission (DG Employment and DG Taxud), Brussels.
5. Hemels, S. (10 april 2025). The (not) use of special legal forms and tax rules for social economy entities. Panelmember during the on-site mutual learning workshop on Tax incentives for the social economy organized for the Member States, the European Commission (DG Employment and DG Taxud), Brussels.
6. Hemels, S. (7 maart 2025). VAT and the social economy. Spreker bij online workshop "Tax incentives for the social economy", European Commission (DG Employment en DG TAXUD), België.
7. Merx, M. (11 maart 2025). Indirect taxes: VAT. Spreker bij Raad van de Europese Unie, België.
8. Merx, M. (24 januari 2025). Place of supply in EU VAT: Rome wasn't built in a day or a Babylonian confusion of tongues? Spreker bij "Court of Justice of the European Union: Recent VAT Case Law", Wenen.
9. Merx, M. (21 januari 2025). The changing role of VAT/GST in the digital environment – the EU perspective. Spreker bij "Cross-Border VAT/GST Disputes: Exploring Prevention and Resolution Mechanisms", Wenen.
10. Merx, M. (13 november 2025). VAT and platforms – the XYrality case. Spreker bij EFS webinar "Recent VAT developments", online.
11. Merx, M. (3 november 2025). VAT and customs. Spreker bij Post Master Customs 2025, Rotterdam.
12. Merx, M., & Lamensch, M. (26 september 2025) The Court of Justice and VAT: recent judgments, opinions and pending cases. Sprekers bij Top level seminar EU VAT 2025, Rotterdam.
13. Merx, M., & Sroka, E. (25 september 2025). Enforcing VAT and Customs rules via platforms. Sprekers bij Top level seminar EU VAT 2025, Rotterdam.
14. Merx, M., & Leenders, M. (30 juni 2025). Summer school VAT – Taxable person and taxable event. Sprekers bij Academy of European Law (ERA), Trier.
15. Merx, M. (19 juni 2025). Chair of EFS webinar "Recent VAT developments". Voorzitter bij EFS webinar, Nederland.

16. Merx, M., & Mauro, S. (18 juni 2025). Proposals to reform the EU Customs Union. Sprekers bij EFS Top level seminar EU customs law, Rotterdam.
17. Molenaar, D. (10 mei 2025). Artist Taxation, Royalties, Social Security and VAT. Spreker bij Conference OMAI (Opera Management Association International), Parijs.
18. Molenaar, D. (10 maart 2025). Article 17 OECD – Entertainers and Sportspersons. Spreker bij Maastricht University, Maastricht.
19. Schippers, M.L. (28 november 2025). Handelsovereenkomst EU-VS over douanerechten: welke impact op de BENELUX. Spreker bij plenaire vergaderingen – zitting 2025 van de Benelux Interparlementaire Assemblée, Luxemburg.
20. Schippers, M.L. (26 november 2025). CJEU milestone cases on customs valuation. Spreker bij “Customs Taxable Elements”, Antwerpen.
21. Schippers, M.L. (17 oktober 2025). Update on the interplay between TP and customs valuation: a risk or an opportunity to prevent undervaluation? Spreker bij OLAF/Academia – Discussion Forum on customs fraud, Brussel.
22. Schippers, M.L. (12 september 2025). Trade war: update on the EU-US trade relationship. Spreker bij 4th ECCE-conference: Recent developments in European Customs Evaluation, Bologna.
23. Schippers, M.L. (4 juni 2025). Customs and VAT and the new challenges of e-commerce for compliance. Spreker bij Universidade Católica Portuguesa.
24. Schippers, M.L. (5 tot en met 9 mei 2025). Cursus Algemene Douanewet 2024. Spreker bij Hof van Justitie, Suriname.
25. Schippers, M.L. (11 maart 2025). Introduction to EU Customs Law. Spreker bij Raad van de Europese Unie, België.
26. Schippers, M.L. (16 oktober 2025). Developments in EU customs law. Spreker bij webinar “Developments in EU customs law”.
27. Schippers, M.L. (26 september 2025). ESG-developments and international trade. Spreker bij Post-Master in EU Customs Law 2025, Rotterdam.
28. Schippers, M.L. (25 september 2025). Customs reform and its impact on VAT. Spreker bij Top-Level Seminar on EU VAT 2025, Rotterdam.
29. Schippers, M.L. (18 juni 2025). Customs valuation developments. Spreker bij Top-Level Seminar in EU Customs Law 2025, Rotterdam.
30. Schippers, M.L. (17 april 2025). Developments in EU customs law. Spreker bij webinar “Developments in EU customs law”.
31. van der Vlugt, S.J. (22 April, 2025). Implementation of European Principles in Tax Law: Comparative Perspectives on the Principle of Legality [Attuazione dei principi europei nel diritto tributario: prospettive comparate sul principio di legalità]. VI Giornate Italiane di Diritto Tributario Europeo, University of Salerno, Salerno, Italië.
32. van der Vlugt, S.J. (23 April, 2025). The Limits to National Tax Sovereignty in the European Union. Presented at the 19th GREIT Conference 2025 “The Common Constitutional Tradition of the European Union and Its Impact on Tax Law,” University of Salerno, Fisciano, Italië.
33. van der Vlugt, S.J. (26 juni 2025). A Typology of Contentious Taxes. Co-presented with Pistone, P. at the ILA Phase 2: Nexus Seminar, International Tax Law Committee of the International Law Association, Parijs, Frankrijk.
34. van der Vlugt, S.J. (30 juni 2025). ESG and Tax. Presentation at “Taxing Corporations in the Era of Sustainability: Policy Perspectives and Practical Challenges,” University of Rijeka, Rijeka, Kroatië.
35. van der Vlugt, S.J. (2 juli 2025). Excluding Investment Arbitration through a New Article 25 of the UN Model: Practical and Theoretical Relevance. Presented at the IBFD Tax Knowledge Sharing session, Online/Amsterdam (NL).
36. van der Vlugt, S.J. (9 September 2025): The Development of an International Tax Law System. Delivered at the Tax Research Network Conference, Nottingham, VK.
37. van der Vlugt, S.J., (10 September 2025). The Role of Environmental Taxes in the Financing of the European Union: a Fundamentals of Taxation Perspective. Delivered online as part of the UNINA Federico II, SUSEET Jean Monnet Module.

4.2 Nationaal

1. Gruson, J. (15 september 2025) Inleiding Omzetbelasting, spreker bij Vastgoed Fiscaal, Mastercourse (FEI BV).
2. Gruson, J. (8 oktober 2025) Inleider bij SOB PE-seminar 'VAT in the Digital Age (ViDA)'
3. Hemels, S. (1 december 2025). De Afdeling advisering van de Raad van State. Lezing bij de kennisdag van het team belastingrecht van het Hof Amsterdam.
4. Hemels, S. (28 november 2025). Geen kunst!? Presentatie tijdens het congres Recht en Kunst van het Mordenate College, Universiteit Leiden.
5. Hemels, S. (11 november 2025). De Afdeling advisering van de Raad van State. Presentatie bij Lubbers, Boer en Douma, Den Haag.
6. Hemels, S. (14 oktober 2025). De Afdeling advisering van de Raad van State. Lezing voor de masterclass Formeel recht van de Belastingdienst, Rijkskantoor De Knoop, Utrecht.
7. Hemels, S. (10 oktober 2025). Afscheidssymposium Rob Cornelisse '40 jaar belastingheffing over inkomen en vermogen. Panellid in het panel De Hoge Raad als wetgever-plaatsvervanger in de box 3 arresten, Universiteit van Amsterdam.
8. Hemels, S. (26 september 2025). Indirect klimaatrecht vanuit een fiscaalrechtelijk perspectief. presentatie tijdens de Workshop Indirect Klimaatrecht, Vrije Universiteit Amsterdam.
9. Hemels, S. (22 mei 2025). De vermogenskloof in Nederland: is het tijd voor herverdelen?. Dagvoorzitter en interviewer van de staatssecretaris van Financiën tijdens het veertiende congres der R.F.V. Christiaanse-Taxateur.
10. Hemels, S. (26 april 2025). Erfbelasting: Afschaffen maar?. Lezing voor het Juridisch Genootschap Amsterdam, Amsterdam.
11. Hemels, S. (18 maart 2025). Voordracht Erfbelasting. De studiekring Thomas More, Château Neercanne, Maastricht.
12. Hemels, S. (7 maart 2025). Het seminar ter gelegenheid van de Landelijke Aangifte dag georganiseerd door de Stichting Belastingwinkel Rotterdam. Presentatie Vrouw en fiscus, het Timmerhuis, Rotterdam.
13. Hemels, S. (7 maart 2025). Lezing Vrouwen in het belastingrecht. Spreker bij seminar "Vrouwen in het bestuursrecht" georganiseerd door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State en het Vrouwennetwerk bestuursrechtspraak, Raad van State, Den Haag.
14. Hemels, S. (20 februari 2025). Lezing Schenk- en erfbelasting: Afschaffen maar?. Spreker bij lezingenserie Studium Generale van de Belastingdienst, Rijkskantoor Spark, Amsterdam.
15. Hemels, S. (10 februari 2025). Erfbelasting: Afschaffen maar?. Spreker bij Nota Bene symposium "Het bestaansrecht van de Successiewet", Nijmegen.
16. Hemels, S. (23 januari 2025). De rol van de Afdeling advisering van de Raad van State in het wetgevingsproces. Spreker bij 12e Fiscale Conferentie Tax Talents, Belastingdienst/Ministerie van Financiën en de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs, Den Dolder.
17. Hulten, L.C. van (7 november 2025), Presentatie over 'Misbruik bij bronbelastingen' bij het 33e Maastricht Fiscaal Symposium 'Bestrijding van misbruik in de vennootschapsbelasting en bij bronbelastingen'.
18. Hulten, L.C. van (24 september 2025), Debater bij de Debatmiddag Vereniging voor Belastingwetenschap over het rapport 'Toekomst winstbelastingen?'.
19. Kastelein, R. (24 november 2025). Bouwterreinen en objecten in aanbouw: gevolgen OZB, actualiteiten en onderzoek. Spreker bij Erasmus School of Law, Erasmus University Rotterdam.
20. Kastelein, R. (10 oktober 2025). Parkeerbelastingen, toeristenbelasting, forensenbelastingen, vermakelijkhedenretributie. Spreker bij Erasmus School of Law, Erasmus University Rotterdam.
21. Kastelein, R. (8 oktober 2025). Parkeerbelastingen, toeristenbelasting, forensenbelastingen, vermakelijkhedenretributie. Spreker bij Erasmus School of Law, Erasmus University Rotterdam.
22. Kastelein, R. (19 maart 2025). Onderzoeksrapport: gevolgen van een 2-jaarlijkse WOZ-waardering. Spreker bij Erasmus School of Law, Erasmus University Rotterdam.
23. Merx, M. (2025). Interview Jaap Zwemmer over Quod licet jovi, non licet bovi. FED symposium: Quod licet jovi, non licet bovi, Utrecht, Netherlands.
24. Merx, M. (31 oktober 2025). Toepassing van het evenredigheidsbeginsel onder de BTW-richtlijn. Spreker bij NOB Rondetafelbijeenkomst Europees Fiscaal recht, Den Dolder.
25. Merx, M. (14 oktober 2025). Plaats van dienst en vaste inrichting. Spreker bij Post master indirecte belastingen 2025, Rotterdam.
26. Merx, M. (10 oktober 2025). VAT in the Digital Age (ViDA) Spreker bij Nationaal btw-congres 2025, Utrecht.

27. Merkx, M. (1 juli 2025). Plaats van de prestatie en afnemer van de prestatie. Spreker bij Stichting Opleiding Belastingadviseurs (SOB).
28. Merkx, M. (24 juni 2025). Trending topics: nieuwe btw-besluiten holdings en herziening op diensten. Spreker bij Tax Talks, Hilversum.
29. Merkx, M. (7 mei 2025). Btw-jamsessie over diverse onderwerpen. Panellid bij Btw-jamsessie, Amsterdam.
30. Molenaar, D. (15 september 2025). Panel: Btw – de actualiteit en de toekomst. Deelnemer bij Congres Podia Festivals Evenementen, Utrecht.
31. Molenaar, D. (11 september 2025). Actualiteitencongres Vereniging voor Sport en Recht. Deelnemer bij Actualiteitencongres Vereniging voor Sport en Recht, Den Haag.
32. Molenaar, D. (16-18 januari 2025). Deelname panel European Music Managers Alliance. Deelnemer bij Eurosonic/Noorderslag 2025, Groningen.
33. Molenaar, D. (28 mei 2025). Fiscale actualiteiten (giftenaftrek). Spreker bij seminar Rijksmuseum, Amsterdam.
34. Molenaar, D. (24 april 2025). Belastingadviezen voor bekende artiesten / sporters. Spreker bij Tilburg University, Tilburg.
35. Molenaar, D. (17 april 2025). Kroegcollege: Belastingadviseur van artiesten en sporters. Spreker bij Rijksuniversiteit Groningen, Groningen.
36. Molenaar, D. (28 januari 2025). Leergang Sport en Recht – Sport en Belastingen. Spreker bij Vrije Universiteit Amsterdam.
37. Monsma, A. (24 november 2025). College Wet WOZ. Spreker bij Fiscaal Economisch Instituut BV, Erasmus University Rotterdam, Rotterdam.
38. Monsma, A. (4 november 2025). Studiedag Bestuursrecht 2025. Spreker bij Rechtbank Rotterdam, Rotterdam.
39. Monsma, A. (13 maart 2025). College Wet WOZ. Spreker bij Erasmus School of Economics, Erasmus University Rotterdam, Rotterdam.
40. Monsma, A. (23 januari 2025). Soevereinen en autonomen & belastingen. Spreker bij 12e Fiscale Conferentie Tax Talents, de Belastingdienst/Ministerie van Financiën en de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs, Den Dolder.
41. Monsma, A.P. (4 november 2025), workshop/presentatie ‘Actualiteiten parkeerbelasting en proceskostenvergoeding’ tijdens de Studiedag Bestuursrecht van de Rechtbank Rotterdam;
42. Schippers, M.L., & Ramautarsing, R. R. (30 oktober 2025). Btw bij in- en uitvoer. Sprekers bij Nederlandse Orde van Belastingadviseurs, Amsterdam.
43. Schippers, M.L. (3 oktober 2025). Douanewaarde ontwikkelingen. Spreker bij 18e Nationaal Douanecongres, Rotterdam.
44. Schippers, M.L., & Stolker, H. (15 juni 2025). Cursus Transfer pricing en douane 2025-I en 2025-II. Sprekers bij Stichting Opleiding Belastingadviseurs (SOB).
45. Schippers, M.L. (3 juni 2025). Douanerecht(ontwikkelingen) en btw bij invoer. Spreker bij Nyenrode Business University.
46. Schippers, M.L. (27 mei 2025). Handelsoorlog: Trump tariffs, tegenmaatregelen en de rol van expediteurs. Spreker bij Algemene ledenvergadering FENEX, Ridderkerk.
47. Schippers, M.L. (19 mei 2025). Dagvoorzitter. Voorzitter bij NOB PE-seminar “Consequenties aantreden Trump voor de fiscale praktijk”, Utrecht.
48. Schippers, M.L. (20 mei 2025). Douanerechtelijke aspecten. Spreker bij NOB PE-seminar “Consequenties aantreden Trump voor de fiscale praktijk”, Utrecht.
49. Schippers, M.L., & De Wit, W. (12 mei 2025). Cursus aan IBTD – Formeel douanerecht. Sprekers bij Inspectie Belastingen, Toeslagen en Douane.
50. Schippers, M.L. (1 april 2025). Wat zijn de gevolgen van Trump's handelsoorlog voor Nederland? Spreker bij Studio Erasmus, Schouwburg Rotterdam.
51. Schippers, M.L. (14 februari 2025). Geopolitieke ontwikkelingen: Trump tariffs. Spreker bij Bedrijvendag 2025, Rotterdam.

5 Rapporten

1. S.J.C. Hemels, Tax incentives as a policy instrument for the social economy. General overview and VAT. European Commission, February 2025
2. Schep, A., & Kastelein, R. (2025). *Van een jaarlijkse naar een tweejaarlijkse WOZbeschikking? Inventarisatie van gevolgen, voorkeuren en argumenten van een tweejarig WOZ-tijdvak*.
3. Schep, A. (2025). *Fiscale bekostiging van separate afvalwaterstromen*. ESBL, EUR.
4. Schippers, M., van Doornik, E., Hollebeek, J., & Buysing Damsté, C. et al. (2025). *Knelpunten Douanewetboek Europese Unie: Discussiebijdrage van de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (NOB) vooruitlopend op de aanpassing van het Douanewetboek van de Europese Unie*. NOB.
5. van der Vlugt, S. (Ed.) (2025). *2024 General Report on the Protection of Taxpayers' Rights*. International Bureau of Fiscal Documentation (IBFD).

